

“Blokzincir; tarihî bir problemi felsefi olarak çözüp, teknik olarak ispat etmiştir.”

Blokzincir, Türkiye’de henüz çok yeni bir kavram... İlk olarak Bitcoin ile gündemimizi giren blokzincirin arkasında devasa bir teknoloji yatıyor. Mevzu görece çok yeni ve karışık olunca bu işi bilen de çok az oluyor. Fakat kafamızdaki bu deli soruların cevabını verecek en iyi isimlerden birini bulduk, o da Blockchain Türkiye Platformunun Genel Yayın Yönetmeni Ahmet Usta idi... Başka söze ne hacet... ▶ 32

ÖZEL
RÖPORTAJ

Ways blockchain can affect and transform the education industry ▶ 12

açık medeniyyet

Blokzincir: Sosyal DNA’mız şifreleniyor mu?

Mustafa Kemal Yılmaz
Blokzincir:
Tekno-sosyolojik
transformasyon
▶ 7

Yusuf Çalışkan
Blockchain teknolojisi
ve uluslararası ticaret
hukuku: Lex mercatoria
▶ 10

Asad Zaman
On Bitcoins
▶ 24

Dünyada “blockchain” üniversitelerine talep artıyor

“Blockchain” teknolojisine yönelik ilgi ve iş olanakları arttıkça, söz konusu teknolojiye üniversitelerde de büyük ilgi gösterilmeye başlandı. “Blockchain” teknolojisi üniversitelerde müfredata giderek daha fazla girmeye başladı. Artık blockchain dersleri vermeyen üniversitelerin geride kaldığına ilişkin çok sayıda yorum yapıyor. ▶ 8

“Brexit deal not open for re-negotiation: EU

Despite the fact that Britain is seeking to re-discuss the deal, the agreement reached for its withdrawal from the European Union is not open for re-negotiation, the European Council president announced.

▶ 46

Donald Tusk

قرن على رحيله.. سيرة السلطان عبد الحميد ما زالت ملهمة

▶ 51

Gazetenizle birlikte Açık Kitap eki ve Hasan Aycın çizgi posterini hediye...

A NEW SYSTEM OF PHILOSOPHY-SCIENCE FROM THE BIOLOGICAL STANDPOINT

Şaban Teoman Duralı

*"God and nature create nothing that has not its use."
"The human being ... is the only living thing that stands upright,
and this is because his nature and essence are divine."*

Aristotle

"Intellectual Independence"

This book, a collocation of independently edited treatises, pursues a twofold objective: on the one hand it is a tractate concerned with the meaning, ramification, and scope of the philosophy of biology; while on the other, it is an attempt to define a potential system of philosophy-science that will be based upon biology and its philosophy, and aimed at coming to grips with the various scientific, technological as well as moral and spiritual questions of our problem-torn age.

A NEW SYSTEM OF
PHILOSOPHY-SCIENCE
FROM THE BIOLOGICAL STANDPOINT

Şaban Teoman Duralı

272 Pages · 13,5 x 21 cm · Softcover

COMING SOON

Sayısal hayat

HAKKI ÖCAL *

Bir gazeteci, online bilişim teknolojilerinin icat edildiği yıllarda bilgisayar ve teknoloji ile tanıştırsa en çok neye ilgi gösterir? Elbette önce çalıştığı gazetesinin haber ve yazı girme sistemini bilgisayara dayalı hâle getirme fikriyle. Benim de tez ve doktora sonrası çalışmalarım sırasında tanıştığım bilişim teknolojisi ile uzun vadeli birlikteliğim, art arda çalıştığım iki gazetesinin dizgi ve fotoğraf sistemlerini bilgisayara dayalı hâle getirmekle başlamıştı. Rahmetli Özal'ın bir ABD gezisi sırasında fotoğraflarını, AA'ya günü gününe ve bilgisayardan bilgisayara aktarma işini becerdiğimizde, konu millî bir mesele hâline gelmişti. Şimdi bu işi, 6 yaşındaki torunu ile 60 yaşındaki büyükannesi, günde en az 10 kere yapıyorlar.

Bu sayfa düzeni (*mizanpaj*) işinden sonra bir gazetecinin bilişim teknolojilerinden beklentisi ne olabilir? Bloglar ve mikrobloglar... Blog'u biliyoruz, mikroblog nedir? diye soruyorsanız haklısınız. Tim Berners-Lee, W3C Konsorsiyumu kurduktan sonra 1994 yılında ilk konferansı düzenlediğinde bunu kimse bilmiyordu ve 10 yıl daha, Facebook ve Twitter kurulup işletmeye açılncaya kadar da bilmedi. Ama bu 10 yıl içinde, internet ve web denen olgunun alttan alta kaynayan tek kazanı daha sonra Instagram'ıyla, Pinterest'ıyla bugün sosyal medya denen şeyi pişirdi ve kotardı.

Bugün, nerede gelecekle ilgili bir sempozyum veya kolokyum çalışması

düzenlense; konuşmacıların belirttikleri nokta ile bundan şu kadar yıl sonra, bugün cari mesleklerin yüzde şu kadarının artık olmayacağı gerçeği oluyor. 1994'de, Byte dergisinde, "Çok değil 10 yıl sonra yazılı basın yerini IP-tabanlı iletişim araçlarına bırakacak" diye yazdığımda, alay eden çok olmuştu. Şimdi, geleceğin meslekleri için bırakın üniversiteleri, liseleri; ilkokullarda, ortaokullarda hazırlık yapılması kimseye garip gelmiyor; çünkü önümüzde bir sosyal medya örneği var ve gün geçmiyor ki bir geleneksel medya aracı, tası tarafı toplayıp tümüyle IP'ye taşınmasın.

O hâlde, blockchain teknolojisi sayesinde, öyle 10 yıl beklemeden, birkaç yıl içinde, bazı ülkelerin seçimlerini bu teknoloji ile yapmaya başladıklarını göreceksiniz derlerse şaşırılmam gerekir. Blockchain, adını bitcoin ile duyurdu ama normal paraları kullananların da hesapları, alışverişleri, yatırılan paraları, aldıkları veya sattıkları tahviller, hisse senetleri yani geleneksel bankacılık da blockchain teknolojisine dayanan, çok daha güvenli, çok daha marifetli hâle gelecek denilince de şaşırılmam lazım.

Neden saat 17'den sonra veya hafta sonu EFT yapılamıyor? Neden illa bir bankanın web sitesine girmem ve kullanıcı isimleri, parolalar, cep telefonuna gelen şifrelerle uğraşmam lazım? Neden hâlâ başka doktora gittiğim zaman, mevcut sağlık kayıtlarım da benimle birlikte yeni doktora gitmiyor?

Bir cümle ile özetlemek gerekirse, mevcut IP ağlarının mevcut güvensizliğini ortadan kaldıracak olan teknolojinin adıdır blockchain, onun getireceği devrime hazır olmak zorundayız. Sadece çocuklarımızın işi değil, bizim de hayatımız değişecek ve daha güvenli olacak.

İbn Haldun Üniversitesi Rektör Danışmanı ve Medya ve İletişim Bölümü.

Prof. Fahrettin Altun

“Only Turkey can protect US interests in Syria”

Recent attacks in Syria, which came after the U.S.' decision to withdraw its troops from the region, show that the People's Protection Units (YPG) is either "unable or unwilling" to fight the Daesh threat, the Turkish Presidency's Communications Director Fahrettin Altun said in an op-ed published on Al Jazeera.

In the op-ed titled, "Only Turkey can protect US interests in Syria," Altun said the YPG has been unable to defeat Daesh in the region, despite receiving billions of dollars' worth of military support from the U.S.

Altun said the U.S. could "alleviate" the situation in Syria by working with Turkey to implement the Manbij roadmap without further delay.

Last June, Turkey and the U.S. focuses forces? signed a Manbij deal that foresaw the withdrawal of YPG terrorists from the city in order to stabilize the region. As part of the agreement, Turkish and U.S. troops began organizing joint patrols in Manbij, in November.

“US must support Turkey's efforts to re-stabilize terror-stricken areas”

Altun noted that Washington must "coordinate with the Turkish military leadership on the imminent withdrawal of U.S. forces," and stressed that the U.S. must "support Turkey's efforts to re-stabilize and rebuild terror-stricken areas."

Altun went on to say that Turkey's objectives in Syria were to address the root causes of radicalization, to deny Daesh terrorists an opportunity to regroup, to help heal the wounds of war by building the physical and social infrastructure, and, by extension, to prevent attacks against Turkish citizens.

The U.S. "unwittingly blurred" the line between the Free Syrian Army (FSA) — which is one of the legitimate players in the Syrian crisis — and terrorists in the region by backing the YPG militia, he said. Speaking about the protection of Kurdish people in the region, Altun called some U.S. officials' remarks that Ankara would "slaughter the Kurds" a mistaken belief, saying Turkey was a "safe haven" for Kurdish people.

Suriyeli sığınmacıların kumaşları Londra Moda Haftasında beğeni topladı

Modacı Zeynep Kartal'ın, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacı kadınların katkısıyla dokunan kumaşları kullanılarak hazırladığı tasarımlar, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının desteğiyle Londra Moda Haftasında sergilendi.

Türkiye'nin Londra Büyükelçisi Ümit Yalçın'ın da izlediği defileye moda severler

yoğun ilgi gösterdi. Kartal'ın, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacı kadınların katkısıyla dokunan kumaşlardan hazırladığı sonbahar kış koleksiyonunda 15 kıyafet yer aldı. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun, sosyal medyadan defileye ilişkin paylaşımında bulundu. Paylaşımında, "Modacı Zeynep Kartal ile

savaşta kaçan Suriyeli kadınların birlikte hazırladığı tasarımlar Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının desteğiyle Londra Moda Haftasında sergileniyor." ifadesini kullanan Altun, Türkiye'nin dünyada en çok sığınmacıya ev sahipliği yapan ülke olarak mazlumalara ümit verdiğini kaydetti.

Blokszincir: Sosyal DNA'mız şifreleniyor mu?

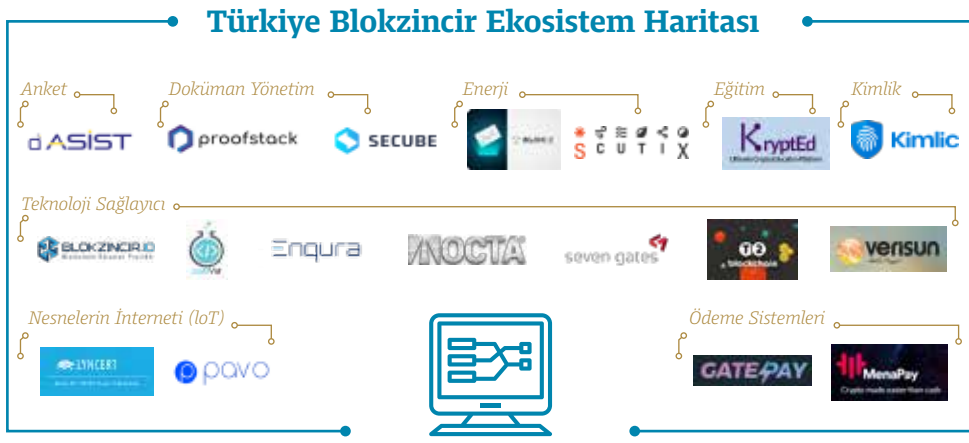
Ahmet Kaplan *

"Hâfıza-i beşer nisyan ile maluldür!" sözüyle özetlenen insan beyninin zamanla unutmasının ortaya çıkardığı fırsatlardan biri de veriyi kaydetme geleneğidir. İnsanoğlu, unutma problemini yenmek için zaman içinde çeşitli kayıt ortamları oluşturdu, yapılan çalışmaların ve hak sahipliğinin kayıt altına alınması, göçebe toplumdaki yerleşik topluma geçilmesiyle birlikte artık bir zorunluluk hâline geldi.

Toplumun genişlemesi ile birbirini tanımak için güven mekanizması ve kayıtlarla bunun pekiştirilmesi gereği sonucu, ister istemez çeşitli mer-

kezî yapılar da oluştu. Gruplar, birlikler ve sonunda devletler, bu ihtiyaca binaen merkezî kayıt sistemlerini oluşturdu ve kaydedilen verileri toplum içerisindeki kuralların belirlenmesinde kullanarak merkezî otoritenin tesisini mümkün kıldılar.

Ancak bu sistem bazı problemlere de yol açtı. Özellikle 2008 ekonomik krizi sırasında, kayıtları elinde tutanların, olması gereken şeffaflıkta davranmayarak, halkın sahip olduğu birikimlerin yok olmasına neden olmaları bu sorunların en akılda kalanı konumunda.

2009 yılında Satoshi Nakamoto tarafından yayımlanan ünlü makalede, merkezi bir otoritenin tesis ettiği güven mekanizmasının yerine, kriptografik yöntemlerle değiştirilemez olduğu kanıtlanan veri kayıt sistemi kullanan benzer bir yapının kurulabileceğinin vurgulanması, tam da ekonomik krizde yaşanan tecrübenin sonrasında rastlıyor. İşte bu makalenin ardından hayata giren ve “sanal para” olarak adlandırılan Bitcoin, geleceğin hızlı şekilde değişeceğinin habercisi gibiydi. Bitcoin özelinde sanal paralar üzerinde olumlu olumsuz uzun süre tartışılrsa da geleceği asıl değiştirecek olan, sanal paraların temelindeki blockchain teknolojisiydi.

Merkezi otoritenin manipüle edemeyeceği, zorla sahipliğin el değiştiremeyeceği, kurallara herkesin vakıf olduğu ve yapılan işlemlerin değiştirilmesine yönelik girişimlere karşı, güvenilir bir karşı koyma mekanizmasına sahip bir yöntem olan blockchain teknolojisinin temelinde ademimerkeziyet (*decentralized*) kavramı yer alıyor.

Siyasette merkezi idarenin bazı yetkilerini yerel idarelere devretmesi olarak kullanılan bu kavram, blockchain teknolojisiyle, kayıt üzerindeki tasarrufun, birbirlerini denetleyen noktalara dağıtılmasını sembolize ediyor.

Hayatı ilmek ilmek dokuyan teknoloji

Hayatın temel taşlarından olan ve kişilik özelliklerinin belirlenmesinde önemli rolü bulunan DNA yapısı ile blockchain arasında ilginç bir analogi olduğunu söylemek mümkün. DNA zincirinin bozulması (*mutasyona uğraması*) birçok probleme yol açtığı gibi blockchain dizisine müdahale edilmesi de sistemin hata vermesine sebep oluyor.

Sisteme eklenen her kaydın (*bloğun*), birbiri ardına zincirleme olarak bir önceki (*kripto algoritmalar kullanılarak*) bağlı ve kaydedilen anı (*zaman bilgisi*) herkesin rahatlıkla doğrulayabileceği, kaydedilen bilgiyi değiştirmek için müdahale yapılması hâlinde, sistemin anında alarm verdiği bu yapıda kayıtlar birden fazla ortamda aynı düzende tutulmaktadır.

Kelebek etkisi mi yıkıcı bir etki mi?

Blockchain teknolojisi artık günümüzde sadece sanal para birimleriyle anılmıyor. Başta finans olmak üzere insan hayatını etkileyen hemen her alanda kullanılmayı bekleyen blockchain teknolojisinin, gelecekte her şeyi değiştirebileceğini söyleyenler çoğunlukta.

Blockchain teknolojisini Müslüman dünyanın kapitalist ekonomik düzene alternatif olarak geliştireceği yapıdaki en önemli temel taşlardan birisi olarak görmek de mümkün. Çünkü kapitalist düzenin tam göbeğinde yer alan merkezi yapılar, adaleti tesis etmek amacından çok, hâkim düzenin devamını sağlayacak kuralları temel alıyor ve insanı önceleyen bir bakış açısını ikinci planda tutuyor.

Güven mekanizmasının merkezi otoritenin insafına bırakılmadığı bir ekonomik düzen insan tabiatına daha uygun olacaktır ve böylece herkesin eşit şartlarda kurallara erişebileceği ve yapılan işlemlerin geçerliliğinin açık şekilde doğrulanabileceği bir ortam sağlanabilir.

Aslında blockchain nedir?

Blockchain teknolojisi de aslında kriptografik algoritmalar kullanılarak birbirine bağlanan (*blok adı verilen*) kayıtlar dizini oluşturarak, kaydın bir noktada tutulması yerine, yüzlerce hatta binlerce ortama kaydedilmesini ve bu dağıtık sistemdeki aktörler arasında senkronizasyonu sağlamaktadır.

Böylece işlemlerin güvenilirliğinin, verinin herkeste aynı şekilde olduğunun doğrulanmasının ve kaydın değiştirilemezliğinin matematiksel yöntemlerle ispatlanması nedeniyle insanlık tarihinde ilk defa, taraflar arasında mutabakatı sağlamak

için hiçbir üçüncü parti, kişi, grup, şirket, kurum veya devlete ihtiyaç olmadan (*merkezi bir otorite olmadan*) insanların güvenle işlem yapmasının önü açılmaktadır.

Başta finans dünyasına yönelik olmak üzere, birçok sosyal ve teknik alanda blockchain uygulamasının son zamanda hayata geçmiş olmasına rağmen henüz tam anlamıyla yaygın kullanım sağlandığı söylenemez.

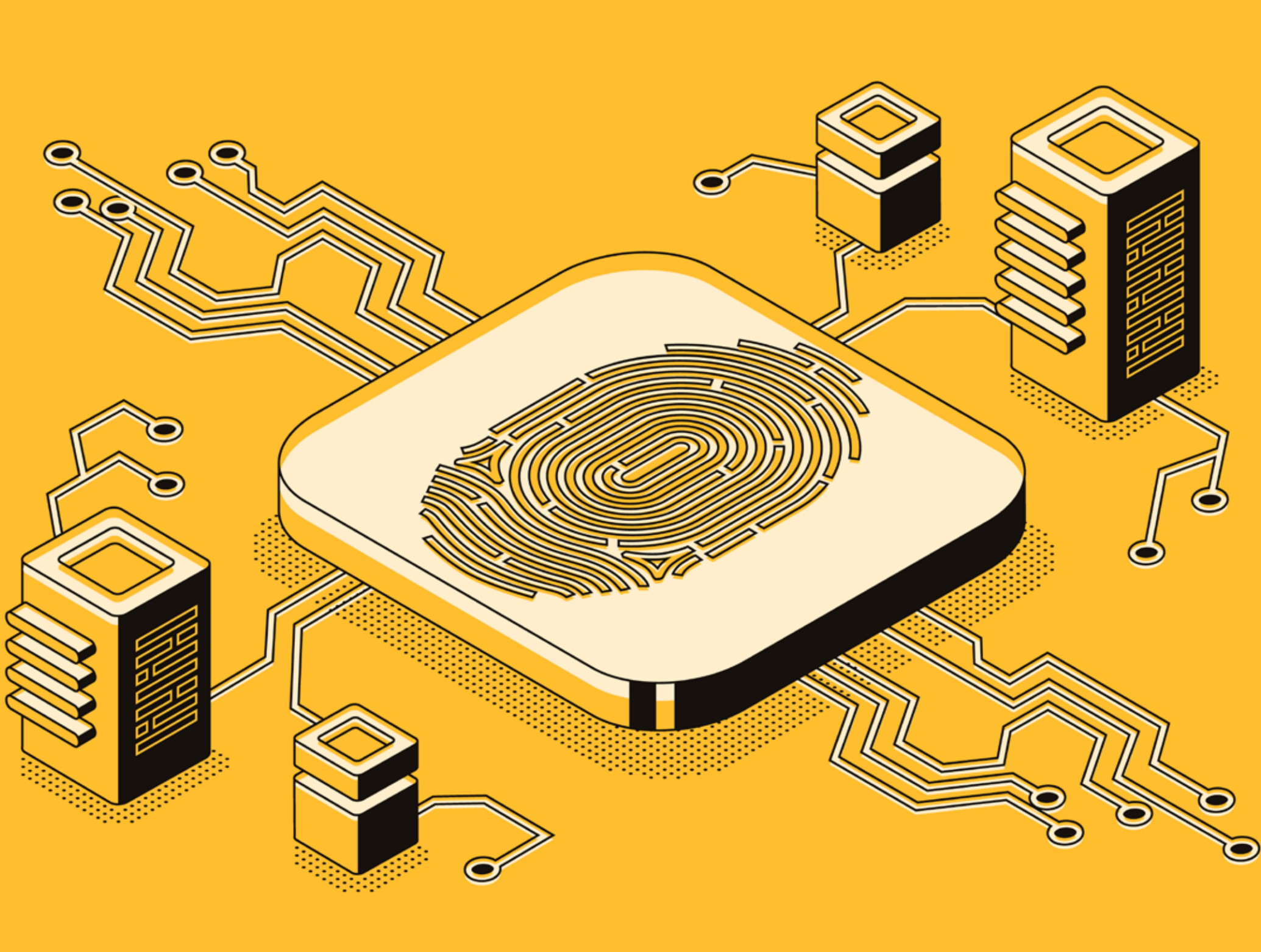
Bugün için birçok blockchain projesinin, sadece veri tabanının farklı bir şekilde yapılması olarak tasarlanması nedeniyle, anlayış değişikliğinin tam olarak gerçekleşmemesine neden olmaktadır.

Blockchain teknolojisinin tüm özelliklerinin kullanıldığı ve küresel kabul gören uygulamalar yaygınlaştığında, iddia edildiği gibi yıkıcı (*disruptive*) bir etki yapıp yapmadığı ortaya çıkacak.

Toplumun genişlemesi ile birbirin tanımak için güven mekanizması ve kayıtlarla bunun pekiştirilmesi gereği sonucu, ister istemez çeşitli merkezi yapılar da oluştu. Gruplar, birlikler ve sonunda devletler, bu ihtiyaca binaen merkezi kayıt sistemlerini oluşturdu ve kaydedilen verileri toplum içerisindeki kuralların belirlenmesinde kullanarak merkezi otoritenin tesisini mümkün kıldılar.

Blockchain teknolojisi artık günümüzde sadece sanal para birimleriyle anılmıyor. Başta finans olmak üzere insan hayatını etkileyen hemen her alanda kullanılmayı bekleyen blockchain teknolojisinin, gelecekte her şeyi değiştirebileceğini söyleyenler çoğunlukta.

Bugün herkesin aklındaki en önemli soru, blockchain uygulamaları nedeniyle, kapitalist ekonomik düzenin acımasız ve insanı bir tüketim aracı olarak gören yapısının değişip değişmeyeceğidir. İnsanlık; şu an için, hızla hayatın içine giren blockchain teknolojisinin insan refahını önceleyen, güveni, adaleti ve yardımlaşmayı temel alan bir ekonomik ve sosyal anlayışa hâkim olup olmayacağını sorgulamayı sürdürüyor.

Türkiye’de blockchain teknolojisi

Türkiye’de blockchain teknolojisinin sağladığı düşük maliyet, güvenlik, gizlilik ve hızdan çeşitli blockchain alt yapıları kullanarak yararlanan bankacılık ve finans kuruluşları ile bu konuda hizmet sunan şirketler bulunuyor.

Ayrıca kimlik yönetimi, eğitim, enerji, doküman yönetimi, ödeme sistemleri, anket yönetimi ve nesnelerin interneti alanlarında hizmet sunan Türk şirketleri de mevcut. Çeşitli firmaların geliştirmek istedikleri blockchain projelerini yapmaya yönelik kapasite ve yazılım çözümleri sunan bazı firmaların bulunduğu ekosistemi görselde bulmak mümkün. Blockchain teknolojisinin iş dünyasını ve ilişkilerin

değişimi ile dönüşümüne katkıda bulunmak amacıyla faaliyete geçen Blockchain Türkiye Platformunda, Türkiye’nin önde gelen şirketleri aktif şekilde rol alıyor. Borsa İstanbul, güvenlik altyapısı olarak blockchain teknolojisi kullandığı projeleri Borsa İstanbul, Takas İstanbul ve Merkezi Kayıt İstanbul’un elektronik başvuruya ait müşteri veri tabanında yer alan bilgilerin senkronizasyonunu sağladı.

Kamu tarafında ise Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu iş birliği ile düzenlenen “Blockchain’in Kullanım Alanları ve Potansiyelinin Keşfi” konulu Blockchain Türkiye Zirvesi, 11 ülkeden 40’ı aşkın uzman blockchain teknolojilerini konuşmak üzere 18-20 Kasım 2018 tarihlerinde Ankara’da bir araya getirdi. Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Dr. Ömer Fatih Sayan, “Blockchain teknolojisini en iyi hâle getirmek ve bu endüstriden üstümüze düşen payı almak için gereken adımları atıyoruz.” açıklamalarını yaptı. Ayrıca Ticaret Bakanlığı, ilk kamu paydaşı olarak 9 Ocak 2019’da BlockchainTR platformuna üye oldu ve bakanlık bünyesinde bu alanda çalışmalar yapılmaya başlandı.

* İbn Haldun Üniversitesi İşletme Bölümü.

Blokzincir: Tekno-sosyolojik transformasyon

MUSTAFA KEMAL YILMAZ *

İnsanoğlu asırlar boyunca bir süreçten diğerine evrilerek yaşam standardını iyileştirmeye çalışmış, önce tarım toplumundan sanayi toplumuna daha sonra ise bilgi toplumuna geçmiş, günümüzde ise teknoloji toplumunun nimetlerini yaşar hâle gelmiştir. Bu son sürecin en dikkat çekici gelişmesi ise 2008 yılında temelleri atılan blokzincir teknolojisi olmuştur. Aslında, bir dijital para birimi olan Bitcoin ile gündemimize giren blokzincir, başta finans sektörü olmak üzere her alanda hayatımıza dokunarak araçları ortadan kaldırmayı, işlem maliyetini azaltmayı, işlem hızını artırmayı, şifrelenmiş dizileri ve dağıtık defter yapısı ile güvenliği artırmayı amaçlamış ve merkezî otoritenin kontrol edemediği bağımsız bir yapı ortaya çıkarmıştır.

Bitcoin'i sonrasında farklı adlar altında programlanan diğer kripto paralar (*Etherium, Ripple, Litecoin, EOS, Tether, Stellar, Binance Coin* gibi) izlemiştir. Şubat 2019 itibarıyla dünyada 2000'in üzerinde farklı kripto para birimi olup, toplam piyasa değeri 120 Milyar Dolardır. 76 ülkede 520'den fazla firma tarafından işletilen 4000'in üzerinde kripto para ATM'si bulunmakta olup, kripto paraların günlük işlem hacmi 25 Milyar Dolar seviyesindedir.

Blokzincirin sosyal hayattaki etkilerine geçmeden önce, maddî açıdan sunduğu açılımın sosyal açıdan oynadığı role ilişkin birkaç örnek vermekte fayda var. Günümüzde dünyanın dört bir yanına dağılmış şekilde yaşayan mülteciler bulunmaktadır. Bu kişiler bazen ülkelerindeki savaş ve baskıdan kaçmak bazen de daha iyi bir yaşam sürebilmek için yanlarına sadece birkaç eşyalarını alarak uzak diyarlara göç etmekte ve servetlerinin önemli bir kısmından vazgeçmek zorunda kalmaktadırlar. Kripto paralar bu kişilere, maddî birikimlerini dijital cüzdanları kullanarak depolama, bankacılık sistemini kullanmadan taşıma ve gittikleri ülkelerde kullanma imkânı vermekte, onlara gittikleri ülkelerde daha az zorluk çekerek yaşama imkânı sunmaktadır.

Diğer taraftan kripto paralar, ülkesinden binlerce kilometre uzakta, yaşamını başka ülkelerde kazanmaya çalışan kişilerin kazançlarını ülkelerine transfer ettikleri veya ülkelerinden gelen paralara ulaşmak için kullandıkları Western Union, Moneygram gibi merkezî yapılar üzerinden maruz kaldıkları 2-3 günlük bekleme süresini birkaç dakikaya, yüksek komisyon maliyetini ise birkaç dolara düşürmeyi sağlamaktadır.

Blokzincir teknolojisinin sosyal hayatımıza olan etkilerini farklı alanlarda incelemekte fayda bulunmaktadır. Tarım sektöründe blokzincir uygulaması başlangıç aşamasında olup, mevcut uygulamaların %90'ı Avrupa, Avustralya ve ABD'de gerçekleştirilmektedir. İşleyişte, tarım sektörü tedarik zincirinde ürünün çiftçiden kullanıcıya ulaştırılmasında rol oynayan araçlar ve onlardan kaynaklanan maliyetler ortadan kalkmakta, üretici ile nihai alıcı arasındaki zincir, işlemlere gerçekten taraf olanların yer aldığı bir değer zincirine dönüşmektedir. Bu da beraberinde şeffaflığı ve etkinliği getirmektedir. Bu kapsamda, örneğin bir tarımsal ürünün organik olup olmadığı, o ürünün üretildiği tohumdan kullanılan böcek ilacına, sulama yönteminden toplama şekline kadar en ince detay, zincire kaydedilerek kontrol edilebilmekte ve tüketiciler bilgi sahibi olmaktadır. Hiç şüphesiz bu sistemin başarı ile uygulanabilmesi çiftçinin, dağıtıcının, paketleme yapanın ve diğer tedarik zinciri oyuncularının yeni teknolojiyi kendi sistemlerine adapte etmelerine ve gerekli dijital araçları kullanmalarına bağlıdır.

Blokzincirin diğer bir kullanım alanı da demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan seçimlerdir. Her türlü şüpheden uzak olarak seçimlerin gerçekleştirilebilmesi için blokzincir, vatandaşların oy pusulalarının geçerliliğini şifrelemeye ve kolayca doğrulamaya yardımcı olmak amaçlı uygulanabilir. Bu uygulamada, oy kullanan kişilerin oylarının geçerliliği devlet tarafından kimliklerinin başarılı şekilde tespit edilip edilmediğine bağlı bulunmamakta, zincir üzerinden kontrol edilmektedir. Dünyada bu sistemin seçimlerde ilk uygulaması bir Afrika ülkesi olan Sierra Leone'de 2018 yılı Mart ayında gerçekleştirilmiştir.

Blokzincirin dijital kimlik doğrulamasında kullanılmasının bir faydası da, uzak yerlerde oturan ve kamu hizmetlerinden faydalanmak isteyen vatandaşların hızlı bir şekilde yerine getirmeleri gereken kimlik bilgilerini temin zorunluluğunu ortadan kaldıracak olmasıdır. Bu durum; bankada hesap açılması, para gönderimi/alımı, mülkiyet hakkının doğrulanması, sınır ötesi geçişlerde pasaport kontrolü gibi işlemlerin hızlanmasını sağlayacaktır. Benzer şekilde blokzincir ile kullanılan suyun, doğal gazın ve elektriğin ödemesi akıllı sözleşmeler üzerinden, bu hizmetleri sağlayan firmalar ile nihai kullanıcılar arasında gerçekleşecek, herhangi bir bankanın aracılığına veya kredi kartı kullanımına gerek kalmayacaktır. Tabii bunun için de dijital işleyiş imkânı veren bir sayaç sisteminin kurgulanması gerekmektedir.

Blokzincir, finansal kapsayıcılık alanında da önemli katkılar sağlayacaktır. Bugün dünyada 2 milyar kişinin finansal sistemle ilişkisi bulunmamakta, bu hizmetlerden yararlanamamaktadır. Hatta bu kitlenin %18'i kimlik doğrulama kabiliyetinden bile yoksundur. Blokzincir kullanımı, hem bu kişilerin finansal hizmetler ile buluşmasına yardımcı olacak hem de bu işlemlerin

gerçekleştirilmesinde maruz kalınan zaman kaybını ve komisyon maliyetini azaltacaktır. Mülkiyet hakları açısından da blokzincir, resmî tapu kayıtlarının düzensiz tutulduğu ülkelerde gayrimenkul sahiplerinin haklarının belirlenmesi ve takip edilmesi açısından önemli faydalar sağlayacaktır. Zira bu hakların sağlıklı bir şekilde kayıt altına alınması, sonrasında o ülkede yaşayan kişilerin bankalardan kredi kullanabilmesi açısından da önem taşımaktadır.

Sağlık sektöründe blokzincir teknolojisi, hasta kayıtlarının dijital ortamda bir zincir üzerinde tutulması, ilgili kurumlarla paylaşılması ve üreticiden tüketiciye doğrudan ilaç temininin sağlanacağı bir tedarik zincirinin oluşturulması açısından önem taşımaktadır. Özellikle hasta kayıtlarının, üçüncü kişilerin yetkisiz erişiminden korunarak sadece doktorların kullanımı amaçlı paylaşılması, hastaların geçmiş tedavi bilgilerinin gelişimi incelenerek daha etkin bir tedavi tatbik edilmesi ve daha önce hastaya yapılan tetkiklerin ikinci kez hastaya tatbik edilmemesi açısından önemlidir. Bu gelişme aynı zamanda, hem hastaların hem de onlara sağlık sigortası hizmeti sunan kurumların maliyetlerini de aşağı çekecektir.

Eğitim sektöründe blokzincir öğrenci kayıtlarının ve devam durumunun tutulması, performansın, sertifikaların ve transkriptlerin takibi açısından zaman ve maliyet tasarrufu sağlayacak bir yapı sunmaktadır. Böylece öğrencilerin akademik kariyerleri tek bir sistem üzerinde tutulacak, işverenler istihdam etmeyi planladıkları adayları yetenek ve kabiliyetlerine göre daha hızlı ve etkin değerlendirme kabiliyetini kazanacaklardır.

Son olarak blokzincir, uluslararası yardımların yerine ulaştırılmasının takibinde de kullanılabilir. Örneğin, Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmaya çalışırken yoksulluğu azaltmak, temel insanî ihtiyaçları ve eğitim ihtiyacını karşılamak için hatırı sayılır bir kaynak kullanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda her yıl 100 milyarlarca dolar harcanmaktadır. Geline aşamada ise, bağış yapanlar artık verdikleri paraların akıbetini merak etmeye ve bu fonların kullanıldığı organizasyonlar veya hükümetler konusunda paranın izini süremediklerinden dolayı tereddüt etmeye başlamışlardır. Bu noktada blokzincir, söz konusu yardımları yapan kişiler/kurumlar nezdinde güven oluşturabilecek bir sistemin tesis edilmesini sağlayarak yardımların yerine ulaşmasına ve doğru kullanılıp kullanılmadığının takibini yapabilmeye fırsat sağlayacak ve sistemin sürdürülebilirliğini garanti altına alacaktır.

* İbn Haldun Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi Dekanı.

Dünyada “blockchain” üniversitelerine talep artıyor

“Blockchain” teknolojisine yönelik ilgi ve iş olanakları arttıkça, söz konusu teknolojiye üniversitelerde de büyük ilgi gösterilmeye başlandı. “Blockchain” teknolojisi üniversitelerde müfredata giderek daha fazla girmeye başladı. Artık blockchain dersleri vermeyen üniversitelerin geride kaldığına ilişkin çok sayıda yorum yapıyor. Daha da önemlisi, söz konusu dersleri vermeyen üniversitelerden mezun olan öğrenciler, iş ararken diğer adayların gerisinde kalıyor.

2012 yılında kurulan ve tüketiciler ile ticarî faaliyet yürüten kişilerin Bitcoin, Ethereum ve Litecoin gibi dijital para birimlerine ilişkin işlem yapmalarına olanak sağlayan bir dijital platform olarak hizmet veren Coinbase tarafından yakın zamanda yapılan bir araştırmaya göre, dünyanın en iyi üniversitelerinin yüzde 40’ı artık “blockchain” teknolojisi hakkında dersler veriyor. Coinbase tarafından hazırlanan araştırmaya ilişkin raporda, bilgisayar mühendislerinden, antropologlara kadar birçok öğrenci “zincir teknolojisine” ilgi duyuyor.

Berkeley Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Öğretim Üyelerinden Profesör Dawn Song’un, “Blockchain birçok alanda birçok yeni buluşa yol açabilecek teorîyi ve pratiği bünyesinde barındırıyor. Birçok sektörde, toplum üzerinde gerçekten derin

etkiler bırakabilir.” şeklindeki ifadesi bu ilginin bir göstergesi kabul edilebilir.

Hangi üniversiteler?

“Blockchain” teknolojisinin “Bitcoin” gibi sanal para ile insan hayatına girmesinin ardından yaşanan gelişmeler, aslında bu teknolojinin sadece sanal para ile sınırlı olmadığını göstermiş oldu. Hâl böyle olunca da, dünyanın önde gelen üniversiteleri “blockchain” teknolojisine ilişkin dersler ve kursları müfredatlarına almaya başladı. Bu teknolojiyi müfredatlarına alan üniversitelerinin sayısı gün geçtikçe artıyor. Blockchain teknolojisini müfredatlarına ekleyen en iyi 10 üniversiteden 8’i ABD’de bulunuyor. Bu üniversitelerin bazılarını şöyle sıralamak mümkün:

Cornell Üniversitesi

Cornell Üniversitesi, Amerika’nın en iyi sekiz üniversitesinin oluşturduğu Sarmaşık Liginin (*Ivory League*) en yeni üyelerinden biri. En son teknolojiye kendini adanarak kurulmuş olan Cornell Üniversitesi, aynı zamanda dünyadaki en etkili araştırma üniversitelerinden birisi konumunda. Bilgisayar Bilimleri ve İşletme bölümlerinde lider konumda bulunan Cornell Üniversitesi, “blockchain”e olan ilgisini, “Cornell Blockchain” adlı bir projeye sürdürüyor. Bu projenin amacı,

kurumsal müşteriler ve öğrenciler için blockchain teknolojisini eğitimi vermek ve bu konuda uygulama yapmalarını sağlamak. Üniversite, 9 blockchain dersi veriyor.

Stanford Üniversitesi

Stanford Üniversitesi, birkaç yıldır “Kripto paralar, blockchainler ve akıllı sözleşmeler” isimli bir ders vermekte. Bu ders, kripto paralardan Bitcoin ve Ethereum’a daha çok yoğunlaşsa da kripto paraların bütün yönlerini kapsıyor. Aynı zamanda bilgisayar bilimleri bölümünde, güvenlik laboratuvarının bir parçası olarak “Uygulamalı Kripto Grubu” isimli bir grupta öğrencilere uygulama imkânı tanınıyor. Bu grubun araştırmaları “ağ ve bilgisayar güvenliğinin çeşitli yönlerine, özellikle de gerçek dünyada kriptografi uygulamalarında oluşan güvenlik sorunlarına” odaklanıyor. Üniversite, öğrencilerine 10 farklı blockchain dersi veriyor.

Massachusetts Institute of Technology (MIT)

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü, Cambridge Massachusetts’de bulunan bir araştırma üniversitesi... Bu üniversite, sanayi devrimini hızlandırmak için kuruldu. MIT; blockchain teknolojisini, “tedarik zincirlerinden tutun finansal işlemlere ve denetleme yollarına kadar tüm iş alanlarını etkileme potansiyeline sahip olan bir

teknoloji" olduğunu belirtiyor. Bu nedenle kendi bünyesinde birkaç ders veriyor. Bunlardan biri de Bitcoin'in ve diğer kripto paraların dizaynıyla pratikte nasıl işlediklerine yoğunlaşan "Kripto Para Mühendisliği ve Dizaynı" dersi. Amaçları ise, blockchain ve dijital para birimleri üzerinde araştırma yapmak ve öğrencilere bu konuda yenilikler yapabilmeleri için gereken becerileri kazandırmak.

Columbia Üniversitesi

Dünyanın sayılı araştırma üniversiteleri arasında yer alan Columbia Üniversitesi de, teknoloji devi IBM ile blockchain geliştiricilerine yönelik iki hızlandırıcı program sunmuş durumda. Program, şirketlerin teknoloji ve hizmetlere erişimini sağlayacak şekilde planlanmış. Ne IBM ne de Columbia Üniversitesi bu hizmet karşılığında ödeme almayacak. Bu hızlandırıcı program, New York City merkezli üniversitelere bağlı olan ön sıradaki şirketler için tasarlanmış durumda. Columbia Blockchain Launch Accelerator'un direktörü Satish Rao, "Hızla büyüyen NYC, blockchain topluluklarından yararlanırken, IBM'in teknoloji kaynakları, uzmanlığı ve kurulu ağı, Columbia'nın çığır açan araştırmaları ve blockchain ve veri şeffaflığı yetenekleri ile birleştiğinde, erken ve geç aşamadaki ekipler hiç şüphesiz büyük fayda sağlayacak." diye konuşuyor.

Bu üniversiteler dışında yeni ABD'nin Pensilvanya Üniversitesi, 6 farklı blockchain dersi ile öğrencilerin taleplerini karşılıyor. Tabii ki ABD'nin önde gelen üniversitelerinden Princeton da, bir eğitim teknolojisi şirketi ile geliştirdiği program ile 11 haftalık kripto para teknolojisi eğitimi veriyor. Ayrıca, California'da blockchain uzmanları tarafından kurulan "The Blockchain University" adlı kuruluş, 8 haftalık eğitimlerle uzmanlar yetiştiriyor.

Teknolojinin ABD dışı en iyi müfredatları ise beş ders ile Singapur Ulusal Üniversitesi ve üç ders ile İsviçre Zürih Federal Teknoloji Enstitüsünde bulunuyor. Avrupa'da blockchain dersi verecek büyük üniversiteler arasında Edinburgh Üniversitesinin olduğunu da belirtmek gerekli. Ayrıca Lüksemburg Üniversitesi de blockchain pazarına girmek için çalışmalara başlamış durumda. VNX Borsası, Lüksemburg Üniversitesi ile bir güvenlik ortaklığı açıkladı. VNX Borsasının, Lüksemburg Üniversitesi iş birliği ile blockchain teknolojisine dayanan risk sermayesi yatırımları için dünyanın ilk ikincil piyasasını geliştirdiği belirtiliyor. Bu ortaklık ile siber güvenlik küresel maliyetlerini azaltmak mümkün olacak. VNX Borsası, Lüksemburg Üniversitesinin Disiplinler arası Güvenlik, Güvenilirlik ve Güven Merkezi ile ortak çalışacak.

Bu arada Cebelitarık Üniversitesi de blockchain dâhil birçok teknoloji ile ilgili eğitimlere odaklanan bir girişimi Cebelitarık hükümetiyle ortak olarak başlattı. Bu girişim, blockchain kodlama, akıllı sözleşmeler ve dağıtık defterler teknolojisi (distributed ledger technology) gibi konularda uzmanlar yetiştirmeye amaçlıyor.

Türkiye'de blockchain eğitimi

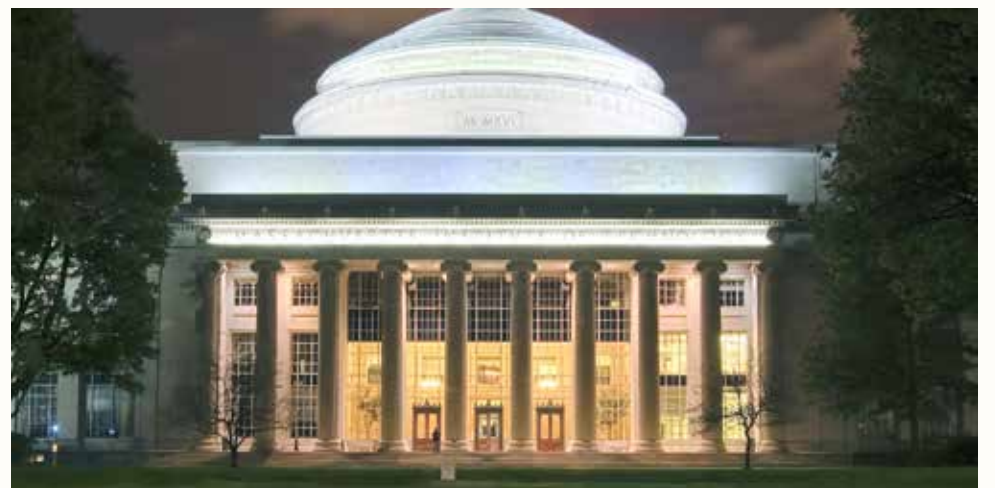
Türkiye'deki üniversiteler arasında Hacettepe Üniversitesinin bir ilke imza atarak, blockchain teknolojisine ilişkin dersler vermeye başladığı biliniyor. Üniversitesinin Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Adnan Özsoy, derslerde kripto para ve blockchain teknolojisine ilişkin tüm bilgilerin aktarılacağını belirtiyor. Ayrıca Bahçeşehir Üniversitesi de, geçtiğimiz aylarda "BlockchainIST Center" adıyla, teknolojiye ilişkin bir merkezi hizmete açtı.

Merkez, dijital ortamda yapılan işlemlerin güvenli şekilde takip edilmesini sağlayan şifreli bir veri tabanı olan blockchain teknolojilerinin, her alanda kullanılabilmesi için piyasadaki uzman açığını kapatmayı hedefliyor. Blockchain alanında dünyayla aynı anda aynı teknolojileri kullanmayı hedefleyen merkez, alanında akademik çalışmalar yapmak isteyen öğrenciler ve girişimcilerle çalışmalarını yürütüyor.

Bu arada Türkiye'de ODTÜ, Boğaziçi, Sabancı, İTÜ, Marmara, Kadir Has, Koç, Samsun 19 Mayıs, Uludağ, Gaziantep, Çukurova, Akdeniz, Erciyes ve Fırat üniversiteleri teknoloji şirketleri ve bankalarla ortak düzenledikleri blockchain teknolojileri eğitimleri ve blockchain okuryazarlığı eğitimleri vermeyi sürdürüyor.

Blockchain ve kripto para dersleri veren üniversiteler ve verdikleri ders sayıları:

Stanford Üniversitesi	10
Cornell Üniversitesi	9
Pensilvanya Üniversitesi	6
Singapur Ulusal Üniversitesi	6
Kaliforniya Üniversitesi - Berkeley	4
Kaliforniya Üniversitesi - Los Angeles	3
İsviçre Federal Teknoloji Enstitüsü	3
Harvard Üniversitesi	2
Princeton Üniversitesi	2
New York Üniversitesi	2
Tektaş Üniversitesi - Austin	2

Blockchain teknolojisi ve uluslararası ticaret hukuku: Lex mercatoria

YUSUF ÇALIŞKAN *

Dünya Ticaret Örgütü, blockchain teknolojisinin uluslararası ticaretteki önemine ilişkin 27 Kasım 2018 tarihinde, "Blockchain Uluslararası Ticareti Dönüştürebilir mi?" adlı rapor yayımladı. Bu raporda; blockchain teknolojisinin gümrükleme, lojistik, uluslararası ticaretin finansmanı ve ulaşım gibi konularda olumlu etkisi olduğu tespit edildikten sonra, bu teknolojinin özellikle uluslararası ticarete öngörülebilirlik, güvenilirlik ve şeffaflık ilkelerini sağlayabileceği, ticarî engelleri kaldırabileceği haklı olarak ifade edilmiştir. Raporun en dikkat çekici yanı ise, bu teknolojinin uluslararası ticarete on yıl içerisinde yaklaşık 1 trilyon dolarlık katkı yapacağını belirtilmesidir. Bu bağlamda, Türkiye'de de önemli gelişmeler olmaktadır. İthalat ve ihracat işlemlerinde blockchain teknolojisinin kullanılması yönünde çalışmalar yapan Ticaret Bakanlığı, 9 Ocak 2019 tarihinde Blockchain Türkiye Platformunun kamudan gelen ilk üyesi olmuştur.

İthalat ve ihracat işlemlerinde bürokrasiden kaynaklanan problemler, ödememe riski, malların taşınması ve devrinde çıkan problemler, uluslararası ticaretin önemli riskleri olarak kabul edilmektedir. Zira sınır aşan mal, hizmet ve sermayenin dolaşımı olarak nitelendireceğimiz uluslararası ticaretin; iç ticaretten ekonomik, sosyal ve hukukî farklılıkları bulunmaktadır. Bu risklerin bertaraf edilmesi için ihtiyaç duyulan hukuk kurallarının oluşturduğu sisteme uluslararası ticaret hukuku diyoruz. Bu hukuk dalında, özellikle tarafların sözleşme serbestisi ilkesi çerçevesinde yapmış oldukları sözleşmeler, en temel kaynak olarak kabul edilmektedir.

Bu noktada; tacirlerin meydana getirdiği, uluslararası ticaret hukukunun "otantik" ifadesi olarak kabul edilen lex mercatoria, son yıllarda giderek artan bir önem kazanmaktadır. Lex mercatoria, uluslararası ticarî sözleşmelere uygulanan genel prensipler, maddî hükümler ve ticarî âdet ve teamüller olarak kabul edilmektedir. Lex mercatoria'nın tarihsel kökeninin Orta Çağ tacirler hukuku olduğu kabul edilmekte olup, 11. yüzyıl başlarında Batı Avrupa'da gelişen uluslararası ticarî ilişkiler, tacirler hukukunun doğmasına sebep olmuştur. Tacirler hukuku; tacirlerin kendi âdet ve teamülleri ile kendi maddî hukuklarını yaratma ve uyuşmazlıkların çözümlenmesinde özel mahkemeler ihdas etme imkânı ile gelişmiş ve bu gelişim millî hukuk sistemlerine bağlı olmaksızın, bağımsız bir sistem olarak ortaya çıkmıştır. Tacirler, 1919 yılında uluslararası ticaretin gelişimini sağlamak amacıyla ICC (International Chamber of Commerce, Milletlerarası Ticaret Odası) adlı bir uluslararası kuruluş kurmuşlardır. Vurgulamak gerekir ki, ICC'nin yapmış olduğu çalışmalar uluslararası ticaret hukukunun belkemiğini oluşturmaktadır. Örneğin, ICC'nin uluslararası satım hukukuna ilişkin yayımlamış olduğu Uluslararası Ticarî Terimler (International Commercial Terms, INCOTERMS), yeknesak kurallar olarak bir lex mercatoria'dır.

Peki, biz neden lex mercatoria'dan kısaca bahsetmek durumunda kaldık? Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere lex mercatoria; tacirlerin meydana getirdiği hukuk kuralları olup, uluslararası ticarî uyuşmazlıkların çözümlenmesinde hakemler tarafından maddî hukuk kuralı olarak uygulanmaktadır. Blockchain sistemine baktığımızda da, lex cryptographia adı verilen akıllı sözleşmeler yoluyla kendi kendini yöneten ve merkezî olmayan kuruluş tarafından ortaya çıkan kurallar bulunmaktadır. Lex cryptographia; irade muhtariyetini kabul etmek olup, akıllı sözleşmeler, sigorta ve tahkim kurumlarıyla uluslararası ticarete çıkması muhtemel riskleri engelleyip ortadan kaldıracaktır. Örneğin, uluslararası ticarete kullanılmaya başlanan blockchain teknolojisi ve

özellikle kripto paralar, en önemli uluslararası ticarî ödeme aracı olan akreditif yöntemiyle ödemede, uluslararası ticaret hukukunda yeknesak olarak çözüme kavuşturulamayan, belgelerde sahtecilik ve hile sorununu çözebilecektir.

Aslında, blockchain teknolojisi ile bilgisayar programlarında kodlama sistemleriyle oluşturulan lex cryptographia'yı, lex mercatoria'nın yeni kuralları olarak da kabul edilebiliriz. Zira uluslararası ticarete; özelde finansman, ihracat ve ithalat işlemlerinde kabul edilen bu yeni gelişmeler, lex mercatoria kurallarında değişikliklere sebep olacak hatta yeni kurallar ihdas etmede öncülük edecektir. Örneğin, Hollanda'nın Rotterdam limanında ve Almanya'nın Hamburg limanlarında geliştirilen "Akıllı Liman" projelerinde, deniz lojistik sisteminde blockchain teknolojisi kullanılmıştır. Bu teknoloji ile taşınan malın çıkış bilgileri, taşıma koşulları ve varış bilgileri akıllı sözleşmeler tarafından idare edilmektedir. Böylece; şeffaf, hızlı ve güvenli bir sistem ile ihracat ve ithalat işlemleri daha hızlı bir şekilde yapılmaktadır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta; malların teslimi, masrafların paylaşımı, belgelere ilişkin yükümlülükler, hasarın geçişi konularında önemli düzenlemeler getiren ve lex mercatoria kaynağı olarak kabul edilen ICC'nin INCOTERMS kurallarında değişiklikler yapılmalı ve blockchain teknolojisi ile uyum sağlanmalıdır. Dolayısıyla, blockchain teknolojisinin lex mercatoria ile uyum içerisinde uygulanabilmesi için, sadece yazılım programlarında kodlamada yer alan kurallar yeterli olmayacak, lex mercatoria kaynaklarında da önemli değişiklikler ve yenilikler yapılacaktır.

Uluslararası ticaret özelinde incelediğimiz, blockchain teknolojisi ve hukuk ilişkisinde, gözden kaçırılmaması gereken husus, program kodlaması ile oluşturulan kurallar ile her türlü problem giderilmemekte, hukuk kurallarına yine ihtiyaç duyulmaktadır. Uluslararası ticarî ilişkilere uygulanan, tacirlerin hukuku olarak nitelendireceğimiz lex mercatoria, blockchain teknolojisi ile paralel bir şekilde yeni gelişmeler ve değişimlere açık olup, egemen devletler de bu değişimlere hukuk kurallarıyla ayak uydurmak durumundadır.

* İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı.

AÇIK MEDENİYET GAZETESİ

YIL: 2 SAYI: 11 ŞUBAT-MART 2019 ISSN 2602-2699

açık medeniyet

Fikrî Bağımsızlık | Intellectual Independence | الاستقلال الفكرى
Açık Medeniyet Gazetesi, İbn Haldun Üniversitesinin aylık yayınıdır.

İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Prof. Dr. Recep Şentürk

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Hakkı Öcal

YAYIN KOORDİNATÖRÜ VE
SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Muhammed Akaydın

YAYIN KURULU
Recep Şentürk
Fahrettin Altun
Faruk Yaşlıçimen
Hakkı Öcal
Halil Berktaş
H. Hümeysra Şahin
İsmail Erkam Tüzgen
Muhammed Akaydın
Talha Köse

EDİTÖRLER
Gökhan Gökçe
Hazem Fayed Jouda
Merve Aktar
Mustafa İnci

YARDIMCI EDİTÖR
Hilal Purde

FOTOĞRAF EDİTÖRÜ
Tevhid Yeni

KREATİF DİREKTÖR
Ali Vefa
REKLAM
0531 618 16 23

TASARIM
Design Monsters
Ahmet Altay

www.acikmedeniyet.com

f acikmedeniyet @acikmedeniyet
acikmedeniyet

İBN HALDUN
ÜNİVERSİTESİ

İletişim: İbn Haldun Üniversitesi, Ulubatlı Hasan Cad. No: 2 Başakşehir 34494 İstanbul | Basın Müşavirliği: 0531 618 16 23 acikmedeniyet@ihu.edu.tr
Basım: Kültür Sanat Basımevi, Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi ZB-11 Topkapı, İstanbul Telefon: 0212 674 00 21-29-46 Faks: 0212 674 00 61 www.kulturbasim.com
Yayımlanan tüm yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı İbn Haldun Üniversitesine aittir. İzin alınıp kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayımlanan yazıların dil, bilimsel içerik ve hukukî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Blockchain bubble or potential to disrupt the global economy?

ALPASLAN DÜVEN *

Nowadays, newspapers, televisions and the internet is ablaze with talk about cryptocurrency and blockchain technology. It looks for all intents and purposes to be among the biggest trends of the modern era. From news broadcasts to social media and even government legislation, it is hard to go a single day without something cryptocurrency-related being in the news. Talks on the topic is greatly polarized with strong sentiments on all sides of the multi-faceted aisle that is the cryptocurrency argument. There are those who call it a bubble and there are others who say it has the potential to disrupt the global economy.

While we're talking about cryptocurrency and blockchain technology, the world is navigating

toward becoming a society without physical cash movement. Central banks will soon begin to issue cryptocurrencies. It's only a matter of time before central banks adopt a form of digital currency that could look like bitcoin, and will offer a more convenient and anonymous way for businesses and consumers to buy and sell goods and store wealth. A state-issued cryptocurrency could eliminate fees that make banking services expensive for low-income earners. One of the core principles of blockchain payment systems is inexpensive and instantaneous payment processing. Here are some of the ways cryptocurrency can change it. Fewer barriers to entry, no middleman, easier crowdfunding, replacing cash...At the end of the day, cryptocurrency provides another alternative compared to the status quo methods...The next financial crisis could be an opportunity for cryptocurrencies...If the central banks do begin to seriously consider cryptocurrencies then the role of commercial banks will need to be re-examined. Cryptocurrencies work without any intermediaries. As a result, banks could become antithetical to the new cryptocurrency-based economy. Leading economic policymakers are now considering whether central banks should issue their own digital currencies, to be made available to everyone, rather than just to licensed commercial banks. Even the International Monetary Fund and its managing

director, Christine Lagarde, are talking openly about the pros and cons of the idea.

Will cryptocurrency destabilize the global economy?

However, it recently stated that a central-banked cryptocurrency could destabilize the global economy. The idea deserves serious consideration, as it would replace an inherently crisis-prone banking system and close the door on crypto-scammers. The Nobel prize-winning economist Robert Shiller has said bitcoin will not be a "permanent feature" of the financial world, as politicians indicated that a clampdown on cryptocurrencies was coming. Shiller, who has previously warned that the bitcoin price could collapse. "We are over-emphasizing bitcoin; we should expand it out to blockchain, which will have other applications." A cashless culture is absolutely the method of the future, a future that some financial institutions as well as federal governments are attempting to belong of. Cryptocurrencies are not merely new species to watch with interest; central banks must act now to rein in the very real threats they pose.

* Association of Turkish-British Journalists' Chairman.

1990's

The concept of distributed computing has been around since 1990.

BLOCKCHAIN HISTORY

ORIGIN

TRANSACTIONS

CONTRACTS

APPLICATION

2009

Satoshi Nakamoto created bitcoin and introduced the concept of a blockchain to incarnate a decentralized ledger maintained by anonymous consensus.

2011-2012

The deployment of cryptocurrency in application related to cash.

2012-2013

Currency transfer and digital payments systems.

2013-2014

Financial markets and applications using blockchain beyond cash transactions.

2014-2015

Smart contracts.

2015-2016

Permissioned blockchain network solutions.

2016-2017

Market consolidation and further sub-developments.

2018-2019

EOS is unveiled by Block.one as new blockchain protocol for the deployment of decentralized applications.

Ways blockchain can affect and transform the education industry

Blockchain technology is one of the most impactful inventions of the last decade, with some people claiming that its impact will be as great as that of the internet. What started as an initiative to disrupt the banking and finance industries and has now evolved into a much more diverse movement. From supply chain management to shipping and even education,

Education, especially higher education, is the exchange of knowledge and skills through several channels. But it requires trust between all parties in order to work more efficiently. This is why reputable education institutions receive thousands of applications each year. And, in turn, they only accept the students whom they perceive to be the brightest and the best, and who will carry the institution's name with their success.

With blockchain technology rapidly expanding all around the world in every aspect of our life, education systems will obviously likewise be affected. Blockchain, a decentralized ledger, is a medium of exchange for things of value without the need to employ third parties. In other words, blockchain technology is the way to form "digital trust." If this "digital trust" is well established, it can

play a crucial role in transforming higher education in the future. That means, blockchain technology has the potential to change the education sector for the better through decentralization and immutability.

According to Open Source Government, a digital publication that provides an in-depth perspective on key public policy areas from all around the world, including technology and blockchain innovation, the European Union (EU) has called for improvements in education and pupils' knowledge of the EU. A distributed education system is what the EU seeks, and, according to Open Source Government, the solution may lie in blockchain technology.

Fraud detection

There are documented cases of people who have forged or lied about their qualifications. In some cases, the alleged fraudsters are high ranking politicians and government officials. It is easy to lie because it is often difficult for third parties to verify a person's qualifications, especially if they claim to have obtained their qualifications from multiple institutions.

Again according to Open Source Government, hackers who are capable of breaching the computer systems of these institutions can alter or delete qualifications of people of interest. In this respect, education is prone to fraud, manipulation and hacking. It is argued in Open Source Government that blockchain technology can change this. "A blockchain is an immutable ledger of records," is one notable quote of interest. In explanation, it is written that "Once the information has been entered and verified, it cannot be changed. Additionally, no one can append information on the blockchain without the approval of the network users."

Education institutions can develop custom blockchain protocols to issue certificates and curb fraud. It is further claimed in the publication that, "With blockchain technology, the future of education looks 'honest'."

Universal academic credentials

The world is changing into a connected global village in which people from different parts of the world are expected to be able to work together. But in the academic world, there is no universal solution which converts academic transcripts into universally acceptable certificates. While there are

third parties who carry out this work, their process is slow, and in some cases, can take several months. As argued in Open Source Government, people can simply enter their qualifications on a blockchain ledger, and the certificates can be universally accessed by interested parties. They can also be verified and evaluated according to the standards of the jurisdictions in which they are required.

Smart contracts

Education, especially higher education, is neither free nor cheap. Many former students in the U.S. owe thousands of dollars to education institutions. In many cases, tertiary institutions lose a lot of money. They may have to hire third parties to recover the money owed to them, and this can be a very slow process.

"Smart contracts can be deployed to track students who owe money to the institutions. Their qualifications should only be issued once outstanding debt is paid in full" it reads in Open Source Government.

Payment via cryptocurrencies

Bitcoin was initially created to facilitate payments between two entities without the need for a middleman. Following in the tracks of this philosophy, several universities such as King's College in New York, University of Nicosia, and Simon Fraser University in British Columbia have started accepting payments in cryptocurrencies. It makes sense for college students to make payments in cryptocurrencies as they tend to be more adept at using this kind of technology compared to others. This form of payment also helps universities avoid middleman fees and save time in the clearing of payments.

Credentials

Quality in higher educations is key, but hard to come by. Lecturers can be rated on blockchain by verified students. Unfortunately, many companies buy testimonials and positive reviews from random

people, something which needs to be avoided in education.

Lecturers can enter their credentials on private blockchains. Only verified students who attend the lecturers' classes can be allowed to post reviews.

Decentralized classrooms

According to Open Source Government, another way that blockchain technology can change education is by altering the way the lectures are given. The publication notes that education is moving from classroom space to the internet space. Many people are taking online courses, and this helps those who do not have access to physical classrooms.

Today, there are several startups and institutions that offer online education systems, but they too have their own deficiencies. It is stated in Open Source Government that those institutions teach people what they think people should learn. In most cases, there is no real-time learning or exchange of data. Students have to rely on pre-recorded videos.

Blockchain technology can be used to provide a decentralized educational system in which there is a real-time exchange of information. Thus, students can be taught one-on-one by online tutors on standby, and who will be rewarded with the blockchain protocol's native digital tokens. It is argued that *"This will pave the way for the education to become decentralized. No one entity will control the courses to be published or how much to charge the audience. Online classrooms will turn into autonomous organizations governed by the choices of the majority"* in Open Source Government.

Transparency of scholarships

There are too many students who deserve to obtain higher education qualifications but can't because they simply cannot afford the high tuition fees. Several government organizations and non-

governmental organizations are there to address that challenge, and they act as sponsors to students.

However, people are sometimes immoral and they can misuse the funds intended for the less privileged. Blockchain technology can be used to improve efficiency and make sure that the scholarships reach their intended or deserving destinations.

Cloud storage

Universities are known for providing large amounts of online cloud storage to students and faculty so as to promote collaboration. However, existing cloud storage platforms like DropBox and Amazon Cloud are quite expensive and subscription costs are usually passed on to students in the form of tuition hikes.

Blockchain-based file storage can be very useful, as it can bring down the price of cloud storage by a lot. Projects like SiaCoin and Filcoin are called the Airbnb of file storage because of the lower costs compared to traditional file storage platforms. They do so by leasing out unused hard disk space in computers around the world in exchange for payments in cryptocurrency.

Activists call for boycott to Eurovision 2019 for Israel's "crimes against freedom"

As Israel gears up to host the Eurovision Song Contest, pro-Palestinian activists are urging performers to pull out of this year's competition. The call by the Boycott, Divestment, Sanctions (BDS) movement is part of a broader campaign to pressure

governments, companies, performers and academics to disengage from Israel.

The movement sees Eurovision as "artwashing - whitewashing through arts" of what it calls Israel's decades-old regime of military occupation and colonialism, its co-founder Omar Barghouti claimed, in the West Bank city of Ramallah. "We take this Eurovision issue very seriously," he said. "We are very conscious of how the Israeli government is dying to have such a mega cultural event."

Israel will host the 42-nation contest, as a result of its win last year in Portugal with "Toy," performed by local singer Netta Barzila. Barzila's performance propelled her to international stardom. The winning country customarily hosts the following year. The BDS appeal received support from British celebrities including fashion designer Vivienne Westwood, actresses Julie Christie and Maxine Peake, and singer Peter Gabriel.

They were among 50 signatories of a letter to left-leaning newspaper The Guardian, calling on the BBC to "press for Eurovision to be relocated to a country where crimes against freedom are not being committed."

So far, no participating countries have pulled out of the event, to be held on May 18, and Israel says it is preparing measures to counter demonstrations. "Israel is fully aware that anti-Israel BDS activists will try to disrupt Eurovision," said foreign ministry spokesman Emmanuel Nahshon. "We will open our doors to all, as long as those people do not come here as enemies."

Israel calls international boycotts, including of its settlements in the Israeli-occupied West Bank, discriminatory and anti-Semitic.

Barghouti rejected those labels, saying the movement "categorically and on principle rejects all forms of racism." Many BDS supporters are Jewish, he added.

Ademi ve hızlı çağın yeni paradigması: Blokzincir

ENİS DOKO *

Geçtiğimiz birkaç yüzyılın en önemli bilgi kaynağı kitaplardı. Bilgiye ulaşmak istediğinizde ya konunun uzmanı birinin kitabına bakardınız ya da Britannica, Meydan Larousse gibi ansiklopedilere başvururdunuz. Ancak bu, asırları bulan gelenek 21. yüzyılda ciddi oranda etkisini kaybetti. Artık en çok kullanılan bilgi kaynağı internet, dünyada en çok başvurulan ansiklopedi wikipedia'dır.

Peki, interneti bu kadar çekici yapan şey ne? Bunu anlamak için Britannica ile wikipedia'yı karşılaştıralım. Britannica Ansiklopedisi ilk defa 1768 yılında basıldı. İlk baskısı 3 ciltten oluşuyordu. Britannica, son olarak 2010 yılında 32 cilt olarak basıldı. Britannica'yı oluşturmak için 100 civarında maaşlı editör ve 4400 civarında uzman yazar görev aldı. Bunlar arasında 110 Nobel ödüllü bilim insanı vardı. Britannica; prestijini tam da buradan alıyordu, güvenilir editörler ve uzman yazarları vardı. Bilgiye ulaşırken Britannica, güvendiğimiz kurumdu ve bilgiyi o kontrol ediyordu. Diğer taraftan wikipedia, Britannica'dan çok farklı bir felsefe ile çalışır, merkezî değil ademi bir yaklaşım tercih edilir. Bir uzman örgütlenmesi yoktur, isteyen herkes wikipedia'ya katkıda bulunabilir. Bunun sonucunda her ay 250.000 kullanıcı wikipedia'ya madde yazıyor. Burada bilgiyi kontrol eden merkezî bir otorite de yoktur.

Wikipedia ilk çıktığında insanlar, Britannica'ya rakip olma şansı olmadığını düşünüyordu. Ancak bugün wikipedia kullanım olarak Britannica'nın çok önünde. Neden böyle oldu? Wikipedia'yı güvenilir yapan şey ne? Britannica, bireysel bilgi ve uzmanlığı ön planda tutarken, wikipedia kolaylıkla değiştirilebilirlik ve ortak akla dayalı bir yaklaşım benimsiyordu. Wikipedia'nın güven kaynağı da budur, ortak aklın kontrolü ve bunun sonucunda hızlı müdahale ile sorunların çözülmesi. Üstelik süreç son derece şeffaf, hangi maddeyi kimin ne oranda değiştirdiği net şekilde gözükülebilir. Wikipedia'yı galip yapan şey de hız. 21. yüzyıl hız çağı, her gün yeni bilgiler geliyor. Britannica; yıldan yıla güncellenebilirken, wikipedia her dakika güncelleniyor. Bir seçim biter bitmez mesela wikipedia'dan sonuçlarına ulaşabiliyoruz. Merkezî, uzun ve zahmetli süreçlere dayalı Britannica kaybetti, ademi ve hızlı wikipedia kazandı. İnternetin, kitapları geçmesinin de kısmî sebebi budur.

Blokzinciri, internetin yaptığı devrimi bir adım öteye taşımaya vadediyor. O yüzden blokzincirine

ikinci internet devrimi diyenler de var. Her şey 2009 yılında başladı. Paranın Britannica'sı diyebileceğimiz bankaları aracılıktan kaldıracak, para transfer ve dağıtımını ademileştirebilecek bir ödeme sistemi ve para biriminin mümkün olup olmadığını test etmek için Bitcoin isimli bir para birimi ortaya atıldı. Bu da blokzinciri kavramını doğurdu.

Muhasebe defteri kasamıza girip çıkan paraları not aldığımız çizelgelerdir. Online banka hesabımıza girdiğimiz zaman karşımıza çıkan hesap hareketleri çizelgesi buna örnektir. Para transferleri bu tarz çizelgelerle kontrol edilir ve buradaki merkez otorite bankalardır. İşte blokzinciri burada devreye girer. Muhasebe defteri, tek bir otoritenin güvencesine bırakılmak yerine, 6000 bilgisayardan oluşan bir ağa devredilerek ademileşir. Muhasebe defteri, ortalama her 10 dakikada bir güncellenir. Madenci denen bilgisayarlar karmaşık matematiksel problemleri çözmeye çalışarak muhasebe defterini güncellemek için yarışır. Bir bilgisayar çözüm bulduğu zaman, bu çözümü test etmeleri için diğer bilgisayarlarla paylaşır. Ağdaki bilgisayarların yarısından fazlası çözümü kontrol edip onaylarsa yeni girdi muhasebe defterine eklenir yani blokzincirine yeni bir blok eklenir. Bu blokzinciri, bütün ağ tarafından paylaşılır. Dolayısı ile blokzinciri dağıtılmış bir muhasebe defteridir, üst bir otorite yoktur, şeffaftır, tüm taraflara açıktır, bloklar silinemediği ve çok fazla kullanıcı tarafından paylaşıldığı için güvenilirdir.

Blokzinciri bu sözü edilen özellikleri sayesinde, Bitcoin'in çok ötesine geçmeye adaydır. Mesela, uluslararası para transferi blokzinciri sayesinde çok hızlı ve ucuz yapılabilir. Normal şartlar altında para çok sayıda aracı kurumdan geçtiği için, uluslararası transferler çok pahalıdır. Her bankanın kendi muhasebe defteri olduğu için bu defterlerin karşılaştırılması, düzenlenmesi uzun zaman alır. Ancak blokzincir; araçları ortadan kaldırıp, tüm bankaların paylaştığı ortak bir dağıtılmış muhasebe defteri oluşturulabilir. Ya da verilen bir ürünün sahte mi yoksa gerçek mi olduğu noktasında o ürünün satıldığı mağazaya güvenmek zorunda olmadığımız günler yakın olabilir. Eğer üretimden dağıtımına bütün süreç blokzincirine yazılırsa, her kişi kolayca satın aldığı ürünün gerçek mi yoksa taklit mi olduğunu kolayca anlayabilir.

Blokzinciri, ödemeler için akıllı anlaşmaların yapılmasını da sağlayabilir. Mesela kitap teliflerini

ele alalım. Kitap telifleri normal şartlar altında yayıncı tarafından yapılır. Yayıncı; kitap evlerinden kitabın gelirini alır, daha sonra uygun yüzdeyi yazara verir. Yazar; bu noktada yayıncıya güvenmek durumundadır, yayıncı ödemeyi yapmazsa olay mahkemeye taşınır. Ancak ödemeler blokzincirine emanet edilirse, bu durumda satılan her kitabın geliri otomatik bir şekilde yayıncı araya girmeden doğrudan yazara gidecek şekilde akıllı anlaşmalar yapılabilir.

Blokzinciri, seçimlerin de geleceği olabilir. Blokzinciri üstünden yapılacak bir oylamada, oyların teslim edildiği bir otorite olmadığı için çok daha güvenilir olacaktır. Böylece hile riskinin minimuma indiği hatta belki tamamen ortadan kalktığı seçim sistemleri kurmak mümkün olacak.

Tabii merkezî otoriteyi ortadan kaldırması ve bilgiyi ademileştirmesi ile blokzincirinin bilim dünyasında da çok sayıda uygulama imkânları mevcut. Mesela bilim insanlarının

araştırma verilerini blokzinciri üstünden yazdırıp bu şekilde yayınlamaları mümkün. Bu durumda bilim insanı, merkezî otorite olmaktan çıkmakta, verilerini manipüle edememektedir. Bu da özellikle sağlık ve ilaç sektöründe yapılan araştırmaların çok daha şeffaf olmasını sağlayabilir. Ya da bilim insanlarının anonim bir şekilde blokzinciri üstünden yayın yapıp buradan araştırmalarının maddî karşılığını aldıkları, böylece isimlerinin o araştırmaya bulaşmadan özgürce fikirlerini ortaya koyabilecekleri platformlar mümkün. Nitekim blokzincir teknolojisini bu bahsettiğim alanlarda ve daha bir sürü alanda kullanmayı düşünen "blockchain for science" hareketi bile var.

Blokzincirinin yaygınlaşp yaygınlaşmayacağını zaman gösterecek, ancak güvenliği muhafaza edip merkez otoriteyi ortadan kaldırması çok büyük potansiyel vaat ediyor.

* İbn Haldun Üniversitesi Felsefe Bölümü.

تقنية "سلسلة الكتل" أو "البلوك تشين" بدأت غريبة لتصبح وجهًا مشرقًا للمستقبل

ضياء محمود *

ارتفعت خلال السنوات القليلة الماضية وتيرة الحديث عن تقنية "سلسلة الكتل" أو "بلوك تشين" وخصوصًا مع ظهور العملات الرقمية المشفرة بداية مع البتكوين. وقد تزامن انتشار تلك التقنية مع وجود التباس في ماهيتها وشكلها لا سيما وأن الغالبية من الناس والقراء العاديين يرونها كوجه آخر للبتكوين، إلا أن الحقيقة تتحدث عن كون العملات الرقمية بما يشمل البتكوين مجرد جزء بسيط من عشرات بل مئات التطبيقات المبنية على سلسلة الكتل.

ساهمت الشهرة الواسعة للعملات الرقمية مثل بتكوين بلا شك في ظهور لبس حول سلسلة الكتل، لكنها في نفس الوقت ساهمت في انتشار التقنية لاستخدامها في مجالات أخرى واسعة؛ فالأمر الذي بدأ بسيطًا في طريقه ليصبح وجهًا مشرقًا للمستقبل في مختلف التخصصات.

وتتميز التقنية بكونها لا مركزية مما يعني حماية أكبر في جميع الأحوال، كما أنها تسمح للأشخاص المتصلين ضمن شبكة واحدة بتعديل البيانات في نطاق محدد، مما يجعلها أكثر شفافية ومصداقية في تخزين البيانات وخاصة بأنه لمجرد إضافة البيانات ستصبح موثقة ولن يستطيع أحد تغييرها؛ حيث إن أساس التقنية يقوم على تخزين كل معلومة ضمن صندوق أو كتلة محددة، وهذه الكتلة تأخذ قيمة معينة بمجرد إضافتها، وعند إضافة

قيمة أخرى فإنها ستخزن في كتلة مختلفة وستشير في نفس الوقت إلى سابقتها وهكذا - مما يجعلها بمثابة خط زمني موثق للأحداث وغير قابل للتغيير.

تطبيقات ومجالات "سلسلة الكتل"

عند ذكر "سلسلة الكتل" أو "البلوك تشين" يتبادر في البداية إلى الأذهان عملة بتكوين المشفرة وهي إحدى العملات الرقمية التي تتمتع بصيت عالي بسبب اللامركزية، وتتبع في نفس الوقت الإرسال والاستقبال من الأشخاص بشبكة الند للند، مما يعني وجوب الموافقة من الطرفين على العملية بشكل فردي، لكن على الجهة الأخرى ظهرت عملة مشفرة تسمى "إيثريوم" تمثل نقلة كبيرة في استخدام العملات المشفرة اللامركزية من خلال إتاحتها للقيام بالتعاملات بشكل تلقائي؛ فمثلاً يمكن استخدامها في المؤسسات المالية حيث ستعمل على تسجيل الحوالات أو الموافقة عليها دون الحاجة لوجود شخص بل يكفي وجود النظام المستخدم الذي يعمل على تسجيل التعاملات تلقائيًا.

وبجانب العملات المشفرة، فقد أتاحت بلوك تشين قدرات كبيرة لتغيير النظم المالية العالمية، حيث ظهرت تطبيقات لإدارة الحسابات وتوثيقها لمنع أي تغيير مستقبلي، بجانب تطوير تطبيقات سجلات التجارة التي تعطي مصداقية عالية لكل التعاملات الخاصة.

كما تم تطوير تطبيقات مختلفة في التجارة والنقل، حيث أعلنت شركة سامسونج الكورية قبل فترة وجيزة عن استخدامها نظام مبني على "بلوك تشين" يستخدم في عمليات الشحن من الصين إلى ميناء روتردام الهولندي، مما يعني أن الشحنات الصادرة والواردة ستكون موثقة وبالتالي سيتم وضع حد لأي تجاوزات خلال عملية الشحن.

ولم يقتصر الأمر عند هذا الحد، بل تبنت الكثير من

الحكومات تلك التقنية ضمن أعمالها ليطم استخدامها في العديد من المجالات، وتعتبر إمارة دبي من أبرز المهتمين في هذا المجال لتنشئ مجلسًا عالميًا للتقنية وتعمل على أنظمة مبنية عليها لإدارة العمليات المالية والداخلية، وتوثيق الشخصيات والعقارات.

وأظهرت دول أخرى مثل إستونيا وجورجيا اهتمامًا كبيرًا بالتقنية، حيث تم تطوير أنظمة تساعد في الانتخابات لتجنب أي تزوير وهو الأمر الذي قام به حزب الخضر في الولايات المتحدة أيضًا، كما تم تطوير أنظمة تساعد في توثيق معلومات المواطنين من شهادات ميلاد، بطاقات الهوية وجوازات السفر وتوثيقها ضمن أنظمة داخلية ستجعل عملية تزوير أو تغيير تلك الأوراق مستحيلة، وفي نفس الوقت سهلة الوصول من الأطراف المسؤولة.

فيما لم يخل المجال الطبي أيضًا من تقنية "بلوك تشين"، حيث تم تطوير تطبيقات من عدة شركات تساعد في توثيق حالة المستخدمين ونتائجهم ليتسنى الوصول إليها بشكل سهل من قبل الطبيب المعالج ولتجنب مشاكل فقدان بعض التحاليل والتقارير.

الجدير بالذكر أن الشكل الأساسي للتقنية بدأ على أيدي "سيتورات هاربر" و"دبليو سكوت ستورنيتا" في العام 1991، أي في العام الذي ولدت فيه، لكن الانتشار الواسع بدأ في 2014 مع انتشار البتكوين بالرغم من أن بعض المؤسسات مثل بنك "سانتندر" استخدم نظامًا مبنيًا على التقنية لنقل الأموال بين الدول في 2014.

أما الآن فقد تحولت التقنية التي لم تأخذ اهتمامًا كبيرًا في البداية، إلى التقنية الأساسية في تطوير الأنظمة الموثوقة المختلفة في مختلف مناحي الحياة، سواء من الأشخاص أو الشركات أو حتى الحكومات.

* كاتب.

ÇİZGİ

Ahmet Altay

Uluslararası ticarete akıllı sözleşmelerin yolu “blockchain”den geçiyor

Haber-Röportaj: Gökhan Gökçe

Hâl böyle olunca, klasik para transferinde olduğu gibi banka ya da ödeme kuruluşu gibi üçüncü bir kişi blockchain’de bulunmuyor. Bunun yerine “P2P” olarak ifade edilen doğrudan bir aktarım söz konusu. Tabii ki merkezî aracı kuruluşların olmaması ve sistemin herkese açık olması, gizlilik sorusunu akıllara getiriyor. Bu sistem gerçekten gizliliği koruyabi-

Bir uygulama algoritması olan blockchain, hiçbir merkeze bağlı ve dayalı olmayan ve dağıtık olarak adlandırılan bir sistemle verilerin aktarılmasını, depolanmasını ve işlenmesini sağlıyor. En büyük özelliklerinden bir tanesi merkezî otoritenin ikame edilmesi yoluyla çalışması... Açık Medeniyet Gazetesine konuşan İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yusuf Çalışkan ve uluslararası ticaret alanında uzman olan Avukat Ahmet Dülger, blockchain teknolojisinin bu özelliklerinin, sistemin ticarete ve dolayısıyla da hukuk alanında kullanılmasının önünü sonuna kadar açtığına dikkat çekiyor.

lir mi? Son dönemde artan şekilde dünyanın hemen her yerinde, çeşitli sektörlerde kullanılmaya başlanan blockchain’in tercih edilmesinin en büyük nedenlerinden bir tanesi, sistemdeki bilgilerin anonim kimlikler aracılığıyla tanımlanmış olmasından kaynaklanıyor. Yani her bloktaki bilgiye erişilse dahi, bu bilgiler herhangi bir kişiyle bağlantılandırılmıyor.

Prof. Çalışkan ve Avukat Dülger, özellikle uluslararası ticarete yapılan işlemlerin blockchain teknolojisinden büyük oranda yararlandığını belirtiyor.

Akıllı sözleşmeler ve blockchain ilişkisi

Akıllı sözleşmelerin, blockchain teknolojisinin ticarî hayattaki en önemli kullanım alanlarından bir tane-

”

"Akıllı sözleşmeler ise taraflar arasında hızlı, gizliliğe sıkı olarak bağlı ve değişim durumun şartlarına uygun olarak çalışabilen borç anlaşmalarına imkân sağlayacak."

si olduğuna vurgu yapan Prof. Çalışkan ve Avukat Dülger, "Ancak burada kastedilen, medenî hukuk anlamındaki geleneksel sözleşme tiplerinin ortadan kalkacağı ya da gereksiz olacağı değil. Klasik anlamdaki sözleşmeler yazılı ya da yazısız olarak varlığını sürdürecektir. Akıllı sözleşmeler ise taraflar arasında hızlı, gizliliğe sıkı olarak bağlı ve değişim durumun şartlarına uygun olarak çalışabilen borç anlaşmalarına imkân sağlayacak." ifadelerini kullanıyor.

Prof. Çalışkan ve Avukat Dülger'e göre, bunun en basit örneği içecek otomatları. Ücretin makineye atılması ve sonrasında içecek seçiminin yapılmasıyla otomatın daha önceden belirlenmiş seçenek ve bilgileri karşılaştırarak ilgili sonucu ürettiğini ve tüketiciye ürünü verdiğini belirten Çalışkan ve Dülger, "Bu işlemde sözleşmenin kurulması ve yönetilmesi basit olarak tasarlanmış durumda." dedi.

"Kurallar seti blockchain üzerinde yazılmalı"

Prof. Çalışkan, akıllı sözleşmelerin oluşturulması ve ilgili işlemleri yürütebilmesi için bir ya da daha çok

Prof. Dr. Yusuf Çalışkan

bağlantılı kural setinin blockchain üzerinde yazılması gerektiğini belirterek şöyle konuştu: "Geliştirilen algoritma, ticarî ilişkinin niteliğine uygun olarak tüm girdi ve çıktılan hesap edebilecek şekilde tasarlanıyor. Sözleşme, tarafların üzerinde anlaştıkları kurallar bu bilgisayar kodu aracılığıyla sisteme yüklenmiş oluyor. Taraflardan birinin işlemi başlatması ile akıllı sözleşmenin kullandığı yazılım önceden belirlenmiş şartlara göre sözleşmenin içeriğini otomatik olarak oluşturuyor. Bu sayede, sözleşme taraflarınca belirlenmiş olan tüm şartların gerçekleşmesi hâlinde otomatik olarak sözleşmesel işlemin gerçekleştirilmesini sağlıyor."

Sistemin içinde sözleşmenin gerçekleşmesinin üçüncü kişilerin etkisinden de korunduğuna ve kararlaş-

”

"Örneğin bir taşınmazın satış ve devir işleminde resmî dairenin de blockchain sisteminde yerini alması söz konusu olacaktır."

Özellikle bağlama noktası olarak yazılımın yapıldığı yer, kaynak kodların üretildiği yer, sözleşmenin ifa yeri, tarafların yerleşim yerleri veya akıllı sözleşmenin yazılım olarak işlendiği ve sonuçlandırıldığı yer gibi unsurların belirlenmesi gerekli." diye konuştu.

Uluslararası ticarete önemli avantajlar

Blockchain teknolojisi; bilgi aktarımı, işlenmesi ve saklanması konusunda hızlı ve güvenli çözümler üretme iddiasında. Bu amacın bir görünümü olan akıllı sözleşmeler de özellikle uluslararası ticarete taraflara önemli avantajlar getiriyor. Ancak akıllı sözleşmelerin kurulması ve uygulanması hukukî sorunlardan uzak değil. Borçlar hukuku, milletlerarası özel hukuk kuralları, uyumsuzluk çözümü gibi konularda açıklamaya ve üzerinde düşünölmeye muhtaç pek çok alan, akıllı sözleşmelerle birlikte dünyanın karşısında duruyor. Tüm bu avantaj ve sorunlar birlikte düşünöldüğünde, akıllı sözleşmelerin gerçekten hızlı, güvenli ve pratik olup olmadığı önümüzdeki süreçte çok daha net şekilde anlaşılacaktır.

tırılan sonucun sistem tarafından garanti edildiğine vurgu yapan Avukat Ahmet Dülger ise, "Örneğin, kiralamak için bir taşınmaz arayan kiracı, akıllı sözleşmenin kodlarına uygun olan kiracılık özelliklerini, kira bedelini, vadeyi ve kira süresini doğru olarak sisteme aktarır ve kendini tanıtır, kira akdi kendiliğinden kurulmuş oluyor. Kira bedelinin yıllık olarak değiştirilmesi, kiralananın tahliyesi gibi sözleşme ifasına ilişkin durumlar da akıllı sözleşmede belirlenebiliyor. Bu sayede, taraflar arasında doğrudan ve otomatik kira sözleşmesi icra edilmiş oluyor." diye konuştu.

Akıllı sözleşmeler ve hukukî sorunlar

Akıllı sözleşmeler; özellikle uluslararası ticaret alanında hız, gizlilik, güven ve esneklik faktörleri nedeniyle dikkat çekiyor. Ancak bu sözleşmelerin kurulması, uygulanması ve sona erdirilmesinde çeşitli hukukî sorunlar da ortaya çıkabiliyor.

Akıllı sözleşmelerin oluşturulması öncelikli olarak klasik anlamda sözleşmenin kurulduğundan bahsedebilmek için gerekli unsurların oluşması gerektiğine dikkat çeken Prof. Çalışkan, bu unsurların, "öncelikle tarafların, teklif-kabul, iradelerin karşılıklı ve uygun olarak açıklanması gibi kurucu özelliklerin tespit edilmesi" gerektiğini belirtti. Prof. Çalışkan, "Akıllı sözleşmelerde, sözleşme taraflarının anonim birer şifre olarak bulunması, gizliliğin sağlanmasına hizmet etmesinin yanında sözleşmesel tarafların varlığı veya yokluğu problemini ortaya çıkarabilir." dedi. Bunun yanında, farklı borç ilişkileri için aranan özel sözleşme şartlarının, şekillerin sağlanmasının gerektiğini de vurgulayan Prof. Çalışkan, "Örneğin bir taşınmazın satış ve devir işleminde resmî dairenin de blockchain sisteminde yerini alması söz konusu olacaktır." ifadelerini kullanıyor.

Akıllı sözleşmeler, "ani edimli" ilişkiler doğurabileceği gibi; kira sözleşmeleri gibi "süreklî edimli" olarak da kurulabilir. Bu durumda, sözleşmeden dönme sürecinin de akıllı sözleşmelerin kodları arasında belirlenmesi mümkün. Sözleşmeye uygulanacak hukukun da, özellikle uluslararası ticarî ilişkilerde önemli bir sorun olduğunu belirten Avukat Ahmet Dülger, tarafların hukuk seçimi yapmalarının kodlara önceden eklenmesinin mümkün olabileceği gibi, tarafların ve ticarî ilişkinin şartlarına bağlı olarak yazılımın otomatik olarak bir hukuk seçimi yapmasının da mümkün olabileceğini aktardı. Avukat Dülger, "Otomatik olarak yapılan hukuk seçimine ne ölçüde geçerlilik tanınacağı da bir sorun teşkil ediyor. Taraflar arasında hukuk seçimi yapılmamışsa, uygulanacak kanunlar ihtilafı kuralları ve sözleşmenin esasına uygulanacak hukukun belirlenmesi, çözölmeye gereken hukukî sorunlar olarak ortaya çıkacaktır."

Ahmet Dülger

Gelişen teknoloji hukuk fakültelerine yeni bir kavram kazandı: Bilişim hukuku

Haber: Gülnihal Ahter Yakacak

Son yıllarda teknolojinin baş döndüren bir hızla insan hayatındaki yerini alması robotlar, yapay zekâ, sanal gerçeklik ve nöroteknoloji gibi birçok konunun günlük hayatın içine girmesine neden oldu. Bu gelişen ve yaygınlaşan teknolojinin ortaya çıkardığı bir kavram ise “bilişim”dir.

Bilişim; öyle yaygınlaştı ki, bugün dünyada etkilemediği bir meslek kalmadı. Hatta bilişim öyle bir hâl aldı ki, mesleklerin dışında, insanların günlük hayatta attığı her adımın ayrılmaz bir parçası oldu. İnsanlar, artık bankaya gitmek yerine mobil uygulamalar ile tüm işlemlerini yapabiliyor, mağazalara gitmeden istedikleri alışverişini gerçekleştirebiliyor. Hatta insanların fiziken bulunmadığı bir yerde “online” olarak var olması, bu çağın bir gerçeği. İşte tüm bu gelişmeler, insan hayatında bu kadar önemli yer kaplayan bu konunun hukuk tarafından düzenlenmesini de kaçınılmaz hâle getirdi.

“Hukuk serüveninin en genç üyesi”

Teknolojinin hukuken düzenlenmesi ihtiyacıyla ortaya çıkan “bilişim hukuku”, aslında yeni bir alan. Hukukun alt dallarından kabul edilen bu alan, aka-

demik çalışmaları da zorunlu kılıyor. Ancak bu çalışmaların henüz “yeterli” olduğu söylenemez.

Son dönemde teknoloji alanında hızlı bir dönüşüm yaşayan Türkiye’de de, bilişim hukuku konusunda yeterli akademik çalışma olduğunu söylemek mümkün değil. Türkiye’de bu konuda uzmanlaşmak isteyenler, genellikle kendi çabaları ile bunu gerçekleştirebiliyor. Bu durum sadece lisans değil, lisansüstü eğitimde de geçerli. Son yıllarda üniversitelerdeki lisans eğitiminde bilişim hukukuna ilişkin dersler artsa da, bu dersler seçmeli olmanın ötesine geçemiyor. Türkiye’de faaliyet gösteren 69 hukuk fakültesinin hiçbirinin zorunlu müfredatında bilişim hukukuna ilişkin herhangi bir ders bulunmuyor.

Türkiye’de bilişim hukuku eğitimi

Bilişim hukuku, Türkiye’de bulunan 36 devlet üniversitesinin sadece 12’sinin müfredatında seçmeli ders olarak yer alırken, bu sayı 33 vakıf üniversitesinde 11’de kalıyor. Ancak 2018-2019 akademik yılında bilişim hukukuna ilişkin dersler yalnızca 4 vakıf üniversitesinin programında yer aldı. Bilişim hukuku alanındaki uzman öğretim üyesi eksikliği,

öğrencilerin bu alana yeterince ilgi duymaması, müfredatta verilen derslerin o dönem seçmeli ders havuzunda yer alması, sayının azlığının gerekçesi olarak gösteriliyor.

Bilişim hukuku adı altında açılan dersler; bazı üniversitelerde internet hukuku, bilişim suçları, bilişim ceza hukuku, dijital demokrasi gibi özelleştirilirken, lisans seviyesinde görülen bu eksiklik, doğal olarak lisansüstü programlarda da kendisini gösteriyor. Bilişim hukuku yüksek lisans programı sadece bir devlet ve üç vakıf üniversitesinde açılmış durumda.

Hukuk ve bilişim teknolojileri aynı potada toplanmalı

Türkiye’deki üniversitelerin bu konuda yetersiz kalmasının en önemli nedeni, yetişmiş uzman eksikliğinden kaynaklanıyor. Bu alanda uzmanlaşmak için sadece hukuk bilgisi değil, aynı zamanda bilişim teknolojileri konusunda da bilgi sahibi olmak gerekli. Ancak bu alan için yeterli akademik çalışma yapıldığı söylenemez.

Özellikle son yıllarda yurt dışındaki üniversitelerde ve araştırma merkezlerinde en çok tartışılan; kripto para, insansız araç, yapay zekâ ve makinaların sorumluluğu, robotlar, artırılmış gerçeklik, veri gizliliği gibi konular ne yazık ki Türkiye’nin akademik dünyasında yer almıyor. Türkiye’deki üniversitelerde bilişim hukuku konusunda sınırlı bir gelişme yaşanırken, yurt dışındaki üniversitelerde bunun tam tersi bir eğilim gözlemleniyor.

Yurt dışındaki birçok üniversitede; bilişim hukuku, internet hukuku, siber hukuk, siber suçlar, elektronik ticaret hukuku, robotik hukuk, dijital para birimleri gibi bilişimin hayata etki edebilecek tüm alanlarında zorunlu ve seçmeli derslerin yanı sıra 100’den fazla üniversitede lisansüstü eğitim programları bulunuyor.

ABD özelinden konuya yaklaşıldığında, hem nitelik hem de nicelik bakımından bilişim hukukunun çok gelişmiş bir alan olduğu rahatlıkla gözlemlenebilir. Bilişim hukuku konusunda nitelikli uzmanların yetişmesinin en önemli nedeni, ABD’de dört yıllık fakültenin üzerine üç yıllık hukuk eğitimi alınmasından kaynaklanıyor. Bu, aslında tamamen ülkedeki hukuk eğitimiyle ilgili bir durum. Bu sistem, herhangi bir alanda dört yıllık lisans düzeyi eğitimi alan bir kişinin, hukuk eğitimini daha sonra almasına dayanıyor. Özellikle mühendislik alanlarından mezun olan öğrenciler hukuk fakültesini bitirdiğinde, bilişim hukuku sektörüne ciddi katkılar sağlıyor. Çünkü bilişim hukukunda gerekli olan teknik bilgi, hukuk fakültesi öncesinde alınan derslerle edinilmiş oluyor.

Teknolojik gelişmelerin etkisiyle hemen hemen tüm üniversitelerde, bilişim hukuku lisansüstü programları ve araştırma merkezlerinin bulunması, bilişim hukuku uzmanlarının sayı olarak da artmasının önünü açıyor.

Son dönemde teknolojik olarak gelişmeyi, yerli ve millî teknolojiyi yükseltmeyi amaçlayan Türkiye’de; hem nitelik hem de sayısal olarak bilişim hukuku uzmanlarına duyulan ihtiyacın kısa sürede giderilmesi için adımlar atılması büyük bir önem taşıyor.

هل ينجح البتكوين في كسر الحصار المالي عن المقاومة الفلسطينية؟

BLOCKCHAIN

من قبل السلطات التي تحارب المقاومة ومن يتعامل معها.

ويضيف أبو عبيدة أن إدارة المقاومة لهذه المعركة الاقتصادية عبر هذه العملة المشفرة سيؤهل داعمي المقاومة في العالم لشراء البتكوين وتحويلها على منصة أعلنت المقاومة عنها.

وتحاول حركة حماس في الآونة الأخيرة فتح منافذ مالية بعيدة عن حركة الرقابة المالية العالمية، لا سيما مع اشتداد الحصار عليها، ومحاولة بعض الدول والأنظمة التي تربطها علاقات بإسرائيل التأثير في مجرى الدعم الموجه لقطاع غزة، ومحاولة ضبطه باتجاهات بعيدة عن الأنشطة العسكرية أو التنظيمية لحماس، ليستهدف فقط وجهته المحددة.

ويذكر أن القوانين الأميركية الأخيرة، خاصة قانون مكافحة الإرهاب، قيد عمليات التبرع الموجه إلى قطاع غزة، وصارت العديد من الأنظمة السياسية تحسب تداعياته، حتى لو كان دعمها موجهاً لمشاريع بعيدة عن حركة حماس.

وهذا في حد ذاته شكل تحدياً لحركة حماس، حيث صارت مطالبة بمواجهة هذا التحدي بطرق إبداعية تتجاوز حدود الرقابة القانونية والأمنية.

الانتخابات التشريعية عام 2006، وتشكيلها الحكومة العاشر، سعت أطراف عدة في مقدمتها إسرائيل وأميركا إلى قطع كل سبل دعم الحركة وتمويل فصائل المقاومة بتهمة الإرهاب.

وأقيمت أمام المحاكم الأميركية دعاوى عدة ضد أشخاص وبنوك ومؤسسات بتهمة تمويل الإرهاب للاشتباه في قيامهم بتسهيل نقل الأموال إلى المقاومة الفلسطينية في غزة.

والبتكوين عملة رقمية يتم تداولها بشكل كامل عبر الإنترنت فقط، من دون وجود حقيقي ملموس لها، فهي نظام يعمل دون مستودع مركزي أو مدير واحد، وليست لها هيئة مركزية تقف خلفها.

وهذه المعاملات تتم بشبكة "الند للند" بين المستخدمين مباشرة دون وسيط من خلال استخدام التشفير، ولا يعلم في عالم هذه العملات البائع لمن يبيع ولا الشاري ممن يشتري.

ولجأت المقاومة الفلسطينية للتعامل بهذه العملة الرقمية لأن معاملاتها آمنة ولا تكشف داعمي المقاومة الفلسطينية، وذلك قد يشجع المتعاملين على التبرع بسبب عدم انكشاف دعمهم للمقاومة، وسيزيل خوفهم من الملاحقة

دفع الحصار المالي المشدد على المقاومة الفلسطينية وسياسة تجفيف منابع دعمها في دول العالم، للبحث عن بدائل أخرى غير تلك الوسائل التقليدية التي كانت سابقاً، والتي توقفت بسبب التضيق المستمر على كل من يتعامل مع المقاومة.

كتائب القسام، وفي خطوة تعد الأولى من نوعها؛ دعت عبر تغريدة نشرها الناطق باسم القسام أبو عبيدة - مؤيديها ومحبيها في العالم إلى دعم المقاومة الفلسطينية مالياً من خلال عملة بتكوين الرقمية.

وأعلنت الكتائب بدء استقبال الدعم المالي للمقاومة بعملة البتكوين من محبيها وأنصارها حول العالم عبر عنوان المحفظة الرسمي والوحيد المنشور على موقع القسام.

دعم المقاومة

وقال أبو عبيدة في تغريدة سابقة نشرت عبر تطبيق تلغرام، إن "العدو الصهيوني يحارب المقاومة من خلال محاولة قطع الدعم عنها بكل السبل، لكن محبي المقاومة في كل العالم يحاربون هذه المحاولات الصهيونية، ويسعون لإيجاد كافة سبل الدعم الممكنة للمقاومة".

ومنذ فوز حركة المقاومة الإسلامية (حماس) في

Prof. Dr. Raşit Küçük, kitaplarını İbn Haldun Üniversitesine bağışladı

İbn Haldun Üniversitesi Kütüphanesi, basılı ve elektronik ortamda sahip olduğu geniş kitap koleksiyonunu her geçen gün zenginleştiriyor. Bu gelişimde hayırseverlerin kütüphaneye yaptığı nitelikli kitap bağışları da önemli bir yer tutuyor.

Son olarak İslamî ilimlerde Türkiye'nin önde gelen akademisyenlerinden Prof. Dr. Raşit Küçük, kitaplarını İbn Haldun Üniversitesi Kütüphane ve Bilgi Merkezine bağışladı.

Hâlen Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) Başkanlığı görevini yürüten Prof. Dr. Raşit Küçük'ün kütüphanesi, özellikle İslamî ilimlerde birçok dilde kaynak mesabesinde eserleri ihtiva ediyor.

İbn Haldun Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. İrfan Gündüz ile Rektör Prof. Dr. Recep Şentürk, Prof. Küçük'e İSAM'da teşekkür ziyaretinde bulundu.

2011-2014 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı görevini yürüten Prof. Küçük, emekliye ayrıldıktan sonra 2014 yılı Haziran ayında Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) Başkanlığı görevini üstlendi. Prof. Dr. Raşit Küçük hâlen bu görevini sürdürüyor.

Prof. Küçük'ün bilimsel çalışmalarından bazıları şöyle: Abdullah İbn-u'l-Mübârek ve Hadis İlmindeki Yeri, Hicri İkinci Asır Müellifleri, Peygamberimizden

Prof. Dr. Recep Şentürk

Prof. Dr. Raşit Küçük

Hayat Ölçüleri (Riyâzu's-Sâlihîn Tercüme ve Şerhi) [8 cilt], Siyer (İsmail Yiğit ile birlikte), Hazret-i Muhammed (s.a.v.) -Siyer-i Nebî- (İsmail Yiğit ile birlikte), İsmail Sâdık Kemâl Paşa'nın "Bin On Bir Hadisin Manzum Tercümesi ve Şerhi."

Blockchain and dispute resolution

AHMET DÜLGER *

It is inevitable that technology effects every aspect of our lives. From daily relationships to military operations and financial transactions are all changed or soon to be changed by the modern Technologies of artificial intelligence and blockchain. Customers must convince the artificial intelligence software to successfully receive loan from the banks. The most famous cryptocurrency Bitcoin is being used in trade and exchange by more than 5 million people in 2017. Beside, the use of blockchain is not limited to Bitcoin. Blockchain has a lot to offer for the industries of health, media and entertainment, and even government agencies in keeping their records and maintaining the operations.

Like other sectors, legal industry may benefit widely from the technologies offered by Blockchain. The privacy and speed can be beneficial for the dispute resolution processes in international and local trade. Arbitration is the first method of dispute resolution that began using Blockchain. The decentralized structure of arbitration and the flexibility involved allows parties of a dispute to choose Blockchain arbitration to resolve disputes. Kleros provides "the Blockchain Dispute Resolution Layer" which brings the disputed parties together with the jurors in an adjudication protocol. The decision of jurors is enforced by the smart contract. Codelegit is another form which provides arbitration in Blockchain. Its "Codelegit Certified Blockchain Arbitration Library" includes the scheme for an arbitral proceeding to be conducted. After parties communicate and designate the specifics of the case through Blockchain, the appointing authority performs all the administrative work.

The secure and fast storage, transportation, and processing of data can be listed as the advantages of Blockchain arbitration. Once the arbitration agreement is made and the

relevant data regarding the dispute is created on Blockchain, these cannot be altered without the unique keys of parties. If the software includes an algorithm to evaluate the value of exhibits with the relevant law, no discussion on the case file would be necessary. The enforcement stage may also be fastened and secured through Blockchain. Parties or appointing authority, if any, can transfer in seconds the decision to any enforcement court anywhere in the world.

The consent to arbitration, jurisdiction and applicable law can be the initial points to focus for the future of Blockchain arbitration. Similar to the traditional arbitration, parties can give their consent to Blockchain arbitration through a clause in their traditional contract or the software of smart contract. Article II(2) of the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (*New York Convention*) compels that arbitration agreements shall be in writing. As UNCITRAL recommends that electronic means of communication must be included under the requirements of New York Convention, making arbitration agreements through Blockchain may be deemed legally possible. Further, the jurisdiction and choice of applicable law can be determined in parties' agreement. The validity of such choices should be determined under the rules of New York Convention and the laws of enforcing courts. Since Blockchain is a decentralized public digital ledger, the place of Blockchain arbitration should be determined to find the applicable law to the various stages of arbitration. All in all, for further clarification, a new recommendation from UNCITRAL about the writing requirement to include 'Blockchain writing/originals' and applicable law problems would be useful.

Features of Blockchain make it a strong candidate as an arbitration platform in the future of law. Digitalized and anonymized data and even lawyers would contribute to the rule of law in international and domestic transactions. The rise of Blockchain arbitration already began by various business and academic initiatives. The question is: Whether law is open-minded enough to catch Blockchain?

* *New York Bar and Istanbul Bar, Istanbul University, Private Law Ph.D. Student.*

مؤشر الحريات عربيا .. تونس تتقدم والأسوأ سوريا ثم السعودية

تبوأ تونس للعام الثالث على التوالي المركز الأول عربيا في مؤشر الحريات لعام 2018، بحسب التقرير السنوي لمنظمة فريدوم هاوس الأميركية، مما جعلها ضمن الدول الحرة شأنها شأن كيريات الديمقراطية في العالم، في المقابل تذيلت سوريا ترتيب الحريات ضمن قائمة "أسوأ الأسوأ" عالميا تتبعها السعودية.

فقد حافظت تونس على ترتيبها الأول عربيا رغم تراجع معدل نقاطها خلال عامين 69 نقطة في مؤشر دولي من مئة نقطة جعلتها تُصنف الدولة العربية الوحيدة مع أعتى ديمقراطيات العالم ضمن خانة الدول الحرة، وهو تصنيف يحسب لبلد شهد منذ أكثر من ثماني سنوات تغيرات في مشهده السياسي، الاجتماعي والاقتصادي، إلا أن ذلك لم يهدد مناخ الحقوق والحريات فيه.

رغم ذلك لم يغفل تقرير فريدوم هاوس ما وصفه بتقاعس السلطات التونسية عن إنشاء المحكمة الدستورية، وهو ما يؤثر سلبا في مبدأ استقلال القضاء.

وعلى النقيض من وضع تونس، تذيلت سوريا ترتيب الحريات ضمن قائمة الأسوأ عالميا مع استمرار الحرب فيها والانتهاكات المستمرة بمستويات عدة منذ اندلاع ثورة شعبية منتصف مارس/آذار 2011 طالبت برحيل نظام بشار الأسد وقابلها الأسد بالقمع والقتل والتعذيب والتشريد.

وجاءت السعودية في المرتبة قبل الأخيرة مُصنفة ضمن خانة "أسوأ الأسوأ"، حيث أشار تقرير فريدوم هاوس إلى أنه رغم تخفيف الحظر الصارم على النساء في مسألة قيادة السيارات، فإن السعودية شددت قبضتها على النشاطات في مجال حقوق المرأة، إضافة إلى قمع حتى من اعتبرهم التقرير معارضين معتدلين.

كما أشار تقرير الحريات إلى واقعة اغتيال الصحفي السعودي جمال خاشقجي في قنصلية بلاده بإسطنبول، معتبرا أنها بددت صورة "الأمير المصلح" التي يصبو إليها ولي العهد السعودي محمد بن سلمان.

تحذير

وحذر تقرير فريدوم هاوس من انخفاض مستوى الحريات في العالم، محملا المسؤولية في ذلك لقادة بعينهم كالرئيس الأميركي دونالد ترمب وولي العهد السعودي محمد بن سلمان والرئيس المصري عبد الفتاح السيسي.

وخلال السنوات الثلاث عشرة الأخيرة، يواصل المعدل العالمي للحرية التراجع تباعا، وذلك أمر اعتبرته مؤسسة فريدوم هاوس في تقريرها مثيرا للقلق، غير أن التدقيق في وضع الحريات وانحدارها المتواصل في بلدان العالم العربي تحديدا باستثناء تونس، يثير أكثر من استفهام عن واقع الأنظمة السلطوية فيها مع استمرار الأزمات الداخلية والإقليمية على أكثر من صعيد.

Dijital çağda unutulma hakkı

.....
GÜLNİHAL AHTER YAKACAK *

Dr. Karel Vasak, 1979'da hakları sınıflandırırken¹ üçüncü kuşak hakları zikrettiğinde bile bu hakların o dönemde tartışması bile yok denecek kadar azdı. Üstelik bu haklar günümüzde birçok anayasada bile yer almayan haklardır. Şimdi ise, teknolojinin baş döndürücü hızı sayesinde dördüncü kuşak hakları olarak kabul edilen internet hakkını tartışmaktayız. 2015 yılında BM, yayımladığı raporda² internet hakkını "insan hakkı" olarak tanımlamıştır. Üstelik interneti, düşünce ve ifade özgürlüğünün bir aracı olarak da değerlendirmemiş, toplumu geliştirici ve dönüştürücü rolünün onun başlı başına insan hakkı olarak tanımlandığının altı çizilmiştir. Bu rapordan önce de Kuzey Avrupa ülkeleri anayasalarında internet hakkını düzenlemiştir.

İnternet, içinde yaşadığımız teknoloji çağının en önemli buluşudur. Hayatımızın her alanına nüfuz etmiştir. İlk zamanlarda ansiklopedilerden saatlerce araştırdığımız bilgilere hızla ulaşmak bizi cezbetmiş olsa da günümüzde kişisel tüm verilerimizin sergilendiği devasa bir alandır. İnternet, hiçbir ayırım yapmaksızın her türlü bilgiyi kalıcı olarak depolar. Bu bilgilere ulaşmak ise bizim bir tık uzağımızdadır. İşte bu kadar kolay ulaşılabilen verilerimizi, internetten kalıcı olarak silebilmenin imkânı yok mudur?

Artık dijital çağda unutulma hakkı tartışılmaktadır. Esasında analog çağda da unutulma hakkı eski hükümlüler için uygulansa da günümüzde bilgiye erişim çok kolay olduğundan dolayı daha çok gündeme gelmeye başlamıştır. Unutulma hakkı, bireyleri süresiz bir biçimde internete yayılmaya devam eden bu verilerin zararlı etkilerine karşı korur. Bu kavram; bireyin, dijital hafızada yer alan fotoğrafı, kimlik bilgisi, adresi ve diğer kişisel içeriklerinin kendi talebi üzerine bir daha geri getirilemeyecek biçimde ortadan kaldırılması şeklinde tanımlanabilir.³

Dijital çağda unutulma hakkına ilişkin verilen en önemli karar Avrupa Birliği Adalet Divanının 2014 yılında verdiği Google v. İspanya kararıdır.⁴ Bu kararda, 1998 yılına ait gazetenin arşivlerini internete aktarmasından dolayı, İspanyol vatandaşı olan ve avukatlık yapan Mario Costeja Gonzales, kendisine ait haczedilen mallarının açık artırma ile satılacağına ilişkin ilanların internetten kaldırılmasını talep etmiştir. İspanyol Veri Koruma Kurumu bu haberin internette yer almasının hukuka uygun olduğu gerekçesiyle davacının talebini reddetmiştir. ABAD ise artık yayınlamanın gereksiz olduğu, kişilerin menfaatinin kalmadığı gerekçesiyle kaldırılmasını istemiştir. Benzer şekilde Türk hukukunda da anayasa mahkemesinin benzer kararları mevcuttur. Anayasa mahkemesi, 2015 yılında verdiği kararda uyuşturucu kullandığına ilişkin haberin internetten kaldırılmasını talep eden davacıyı haklı bulmuştur. Ayrıca bu karar bireyin talebinin unutulma hakkı olarak nitelenmesi bakımından önemlidir. Aynı şekilde anayasa mahkemesi, arşiv kayıtlarının 80 yıl tutulmasının kişinin maddî ve manevî varlığının geliştirilmesi hakkını ihlal ettiği için ihlal kararı vermesi yine son yıllarda verilen önemli kararlardan biridir. İnternet hakkı yaşadığımız çağda dördüncü kuşak hak olarak yer alsada unutulma hakkı kişileri internetin bireylere zarar vermesinin önüne geçecektir.

1) Dr. Vasak, *İnsan haklarını birinci, ikinci ve üçüncü kuşak şeklinde üçlü bir sınıflandırmaya tabi kılmıştır. Birinci kuşak haklar, kişi özgürlükleri ile siyasî hakları; ikinci kuşak haklar sosyal hakları; üçüncü kuşak hakları ise barış hakkı çevre hakkı gibi dayanışma haklarını içermektedir.*

2) *Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression.*

3) Güleler, S. (2012), "Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, s.102, 226.

4) <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-05/cp140070en.pdf>
NBB Kararı, 2013/5653.

* *İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi.*

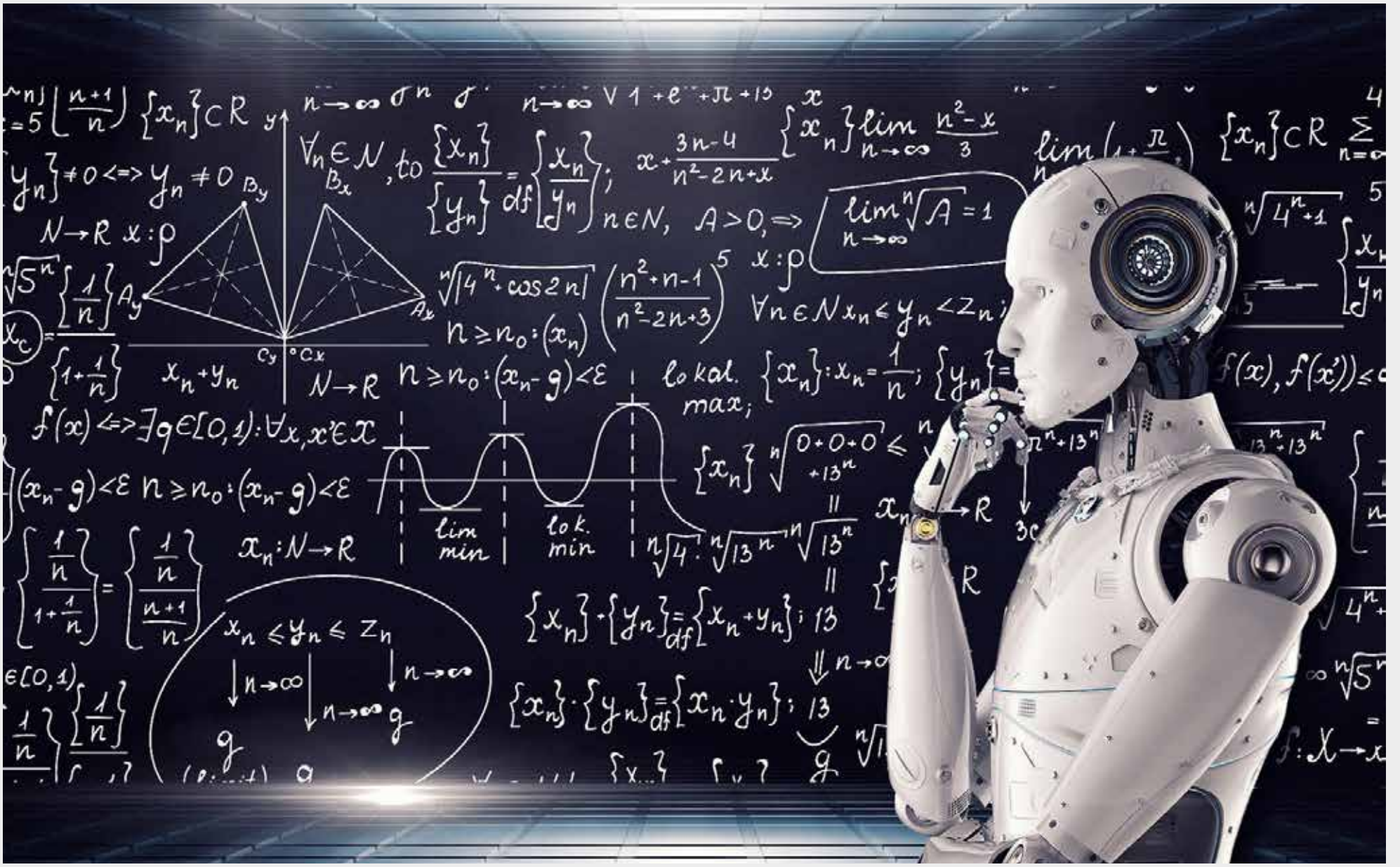
جامعة البحرين تتبنى استخدام "بلوك تشين" للتحقق من مصداقية الشهادات الأكاديمية

أعلنت جامعة البحرين أنها أصبحت من أولى الجامعات في تطبيق تقنية "سلسلة ربط الحسابات" بلوك تشين" على مستوى العالم لاستصدار شهادات التخرج، وذلك في افتتاح مؤتمر "تطبيقات تقنية سلسلة ربط الحسابات" الذي أقيم يوم الثلاثاء 8 يناير/ كانون الثاني بفندق الدبلوماسية في المنامة.

وتتعاون جامعة البحرين مع شركة "Learning Machine" المتخصصة في تقنية سلسلة ربط الحسابات، وقد سبق لهذه الشركة أن طبقت هذه التقنية في جامعة ماساتشوستس للتكنولوجيا "MIT" التي تعدّ من أعرق الجامعات الرائدة وأهمها في العالم.

واستصدار الشهادات الجامعية عبر تقنية "سلسلة ربط الحسابات" يضمن إصدار شهادات رقمية موثقة غير قابلة للتزوير ويمكن إرسالها ومشاركتها مع جهات العمل والتوظيف والجامعات بكل سهولة ويسر.

وقالت نائبة رئيس شركة "Learning Machine" ناتالي سمولينسكي: "هناك طلب متزايد عالمياً على الشهادات والسجلات الإلكترونية، وما يميزنا عن الشركات الأخرى التي تقدم خدمات إصدار الشهادات الإلكترونية، هو أننا نوفر سجلات وشهادات إلكترونية مدى الحياة لطلبة جامعة البحرين وخريجها".

Blokszincir, yapay zekâ girişimlerini hızlandıracak mı?

Blokszincir gibi, son yılların gündemden hiç düşmeyen teknolojik yenilikleri arasında sayılan yapay zekânın, yeni dönemde uzun bir birliktelik yaşayabileceklerine neredeyse kesin gözüyle bakılıyor. 2018 yılında blokszincir tabanlı yapay zekâ projelerinin zirve yaptığını ve iki büyük teknolojinin yaratıcı bir şekilde iç içe geçmeye başladığına dikkat çekiliyor.

Basit bir şekilde anlatılacak olursa blokszincir teknolojileri, yapay zekâ teknolojilerini aktif hâle getirmek için kullanılıyor. Yapay zekâ, büyük ölçekte veri işlemek için çok miktarda işlem gücüne ihtiyaç duyarken, bu gücü merkezî veri sistemleri üzerinden işletmek oldukça maliyetli. Bu nedenle günümüzde büyük yapay zekâ projeleri Google ya da IBM gibi, maliyetli projelere yatırım yapabileme gücüne sahip şirketler tarafından yürütülüyor.

İşte bu noktada dağınık yapıda işlem gücü sağlayan blokszincir teknolojisi, küçük girişimlerin de yapay zekâ projesi geliştirmesinin önünü açıyor. Blokszincir, aynı zamanda yapay zekâyâ şeffaflık ve güvenlik gibi çeşitli artılar da getiriyor. Çünkü blokszincir teknolojisi, yapay zekânın kararlarını kayıt altına almaya ve kullanılan verileri güvenli ve açık şekilde göstermeye olanak sağlıyor.

Blokszincir ve yapay zekâ ortak payda da buluşabilir mi?

Aslında spekülasyonlarla bir yere kadar getirilen, adeta borsada işlem gören herhangi bir kâğıt

gibi parlayıp sönen birçok teknoloji ve teknolojik kavram bulunuyor.

Blokszincir ise görünüşe bakılırsa, sanal para birimi Bitcoin'le gündemde olmasına rağmen sorunları çözmeye yeni başlıyor. Dijital para olarak insanların hayatına girmiş olsa da değiştirilemez, sağlam ve doğrulanabilir kayıtlar tutulabilmesi blokszinciri önemli bir araç hâline getirmiş durumda.

Yapay zekâ ise, daha çok insan hayatına girmemiş kısmı ile popüler olmuş bir konu. Buna örnek olarak, her gün petabytelarca veri işlenerek, dünyadaki tüm insanların fişlediği gizlenirken, herhangi bir robotun yaptığı sevimliliklerin manşete taşınması gösterilebilir. Bu aslında belki de bilinçli bir seçim.

Blokszincir teknolojisinin en önemli görevi harmanlama ve şifreleme algoritmaları eşliğinde tercihen dağıtık biçimde değiştirilemez kayıtlar oluşturmak ve sonrasında da bunların doğrulanmalarının yapılmasını sağlamak. Yani daha önce yazılmış veri depolanırken, bu verinin doğru kaldığından emin olmak teknolojinin sağladığı özellik. Yapay zekâ ise, farklı kaynaklardan veri alan ve içeride bunları işleyerek belirli kararlar veren bir mekanizma. Bu açıdan bakıldığında, ne kadar doğru veri girişi olursa, o kadar iyi sonuç alınacağı bir gerçek. İşte burada veri girişinin elle, insan gücüyle yapılması verimsizliğe neden olabilecek bir durum. Hatta verilerin girişi sırasında yapılabilecek bir hata ya da bilinçli bir ayıklama, çıktılarının niteliğinin

kesinlikle değişmesine neden olabilir.

“Merkezsizleştirilmiş Yapay Zekâ Birliği”

Doğrulanmış ve güvenli bilgi kaynaklarının blokszincir kayıtları arasından yapay zekâyı besleyecek şekilde kullanılması, daha da önemlisi, yapay zekâ üzerindeki büyük şirket hegemonyasının kaldırılarak insanlara açılması önemli bir atılımın gerçekleşmesi anlamına gelecek.

“Blockchain Türkiye”ye göre, bu noktada devreye “Decentralized AI Alliance” (DAIA) giriyor. Merkezsizleştirilmiş yapay zekâ birliği şeklinde kullanılacak bu kurum yapay zekâ ile blokszincir üzerine çalışmalarını standartlaştırmak ve daha önemlisi gücü şirketlerden alıp daha demokratikleştirmeyi amaçlıyor.

Blockchain Türkiye, DAIA çalışmalarının bu demokratikleşme süreci ve yan dallardaki çalışmalara odaklanmış şekilde yürüttüğünü belirtiyor. Ancak bu noktada aşılması gereken bazı engeller bulunduğunu belirten Blockchain Türkiye, “Bu engellerin başında halka inebilme eşiği bulunuyor. Bu eşiğin aşılması için henüz vakit var fakat telefonun sesini duyduğumuz modemlerden ülkemizde her eve alınabilen 100 Mbps hızında fiber ya da eş değer bağlantıya 20 yıldan kısa sürede gelindiği düşünülürse, bu eşiklerin gittikçe daha hızlı aşıldığı görülebilir.” ifadelerini kullanıyor.

Çin, yapay zekâ yarışında ABD'yi geçiyor mu?

Huawei CFO'su Meng Wanzhou

Bundan birkaç yıl önce dünyanın en büyük 20 teknoloji şirketi listesinde kendine yer bulmakta zorlanan Çin, bugün bu listeye dokuz şirket sokmuş durumda. Listedeki diğer 11 şirket ise ABD merkezli...

Yüksek teknoloji ürünlerine büyük miktarlarda yatırım yapan Çin, son yıllara kadar, var olan ürünleri veya fikirleri kopyalayarak ucuz iş gücü sayesinde piyasalara sürme kabiliyetiyle tanınıyordu. Türkiye'de zihinlerdeki olumsuz imajını hâlâ büyük oranda koruyan "Çin malı" ürünler, Çin'in dijital dönemde yaptığı büyük atılımlarla, adeta tam tersi bir algı oluşturmaya başladı. Nitekim Çin, üstüne yapıp kalan "kalitesiz ürün üreten ülke" damgasından kurtulmak için açıkladığı "Made in China 2025" planıyla, dünyanın en yüksek teknoloji üreten ülkesi olmayı hedefliyor.

Birçok teknoloji uzmanı, yakın bir gelecekte Çin'in büyük bir güç olacağını öngörüyor. Google'ın çatı şirketi Alphabet'in Eski Başkanı Eric E. Schmidt, Çin'in yapay zekâ alanında en geç 2025'e kadar ABD'yi geçeceğini savunuyor. AI Superpowers kitabının yazarı ve Google Çin'in Eski Başkanı Kai-Fu Lee'ye göre de durum şimdiden Çin'in lehine dönmüş durumda. Yapay zekâ "start-up" şirketlerinin yüzde 48'ini Çinli şirketlerin oluşturduğuna işaret eden Lee, Çin'in bu anlamda ABD'yi geride bıraktığını belirtiyor.

Yapay zekâda büyük rekabet

"Designed by Apple in California. Assembled in China (California'da tasarlandı; Çin'de monte edildi)" ibaresinin şimdiye kadar işaret ettiği durum, artık hem tasarımının hem de montajının Çin'de yapıldığı ürünlere doğru evriliyor. ABD şirketlerinin hâlâ zirvede olmasına karşın, Çinli şirketlerin kısa sürede hızlı yükselişi dikkat çekiyor. Çin, 3,8 trilyon dolarlık dijital ekonomiye ulaştı. Çin'in dijital ekonomiye ayırdığı bu dev bütçenin en büyük payı yapay zekâ yatırımlarına aktarılıyor. Bugün yıldızı giderek parlayan Alibaba şirketi, aynı zamanda

dünyanın en değerli yapay zekâ "start-up"ı olan SenseTime'in da sahibi.

Yapay zekâ konusunda sadece şirketler değil Çin hükümeti de büyük çaba sarf ediyor. Hükümet; lise öğrencileri için bastırıldığı yapay zekâ ders kitabında, yapay zekânın günlük hayatta kullanımına dair öğrencileri bilgilendirerek bu mecraya ilgi duymalarını amaçlıyor. Yapay zekâ teknolojisinde ABD'den neredeyse 5 kat daha fazla patent başvurusu yapan Çin, aynı zamanda bu konuda dünyanın en çok akademik makale üreten ülkesi konumunda.

Yapay zekânın temeli "derin öğrenme"

Yapay zekâ, makine öğrenmesini de içeren geniş bir şemsiye kavram olarak ön plana çıkıyor. Günümüzde makine öğrenmesinin de en önemli unsuru "derin öğrenme"dir (deep learning). Derin öğrenme; temelde, algoritmanın mevcut verilerle beslenmesi ve ardından insan müdahalesine ihtiyaç olmadan verileri tanıması anlamına geliyor. Örneğin, bir algoritma, binlerce fotoğraf içinde kedileri tanımak üzerine eğitilir. Algoritma, "kedi" olarak etiketlenmiş fotoğraflardan kedinin şeklini, duruşunu tanıyarak bir kalıp oluşturur ve daha sonra gördüğü fotoğraflarda bir kedinin olup olmadığını kendisi tespit edebilir.

Lee'ye göre, elektriğin icadı nasıl pek çok sektörün önünü açıyorsa, "derin öğrenme" teknolojisi de dijital teknolojide pek çok devrim yaptı. Bugün robot üreten şirketlerden alışveriş sitelerine kadar pek çok firma, derin öğrenme teknolojisini kullanarak kârlarını büyük oranda artırmış durumda. Lee'ye göre ABD, Kanada ve İngiltere topraklarında temelleri atılan bu teknolojiden en çok faydalanacak ülke ise Çin. Derin öğrenmenin adeta yakıtı olan "data"nın Çinli teknoloji firmalarının elinde olması, Çin'i, derin öğrenmeyi icat eden ülkelerin bile önüne geçirecek büyük bir güç hâline gelmesini sağlıyor.

"Sosyal Kredi Sistemi" ve gözetim toplumu

Genelde yapay zekâ, özelde derin öğrenme teknolojisinin olmazsa olmazı olan data konusunda da öne çıkan ülke yine Çin. Çin'in yapay zekâ konusunda ihtiyacı olan verileri sağlayacak pek çok sistemi bulunuyor. Bunlardan belki de en önemlisi olarak "Sosyal Kredi Sistemi" öne çıkıyor. Sistem, insanların günlük hareketlerinin gözlenmesine bağlı olarak işliyor. Bu sistem; ne sıklıkta alışveriş yapıyor, nelerden hoşlanılıyor, arkadaşlar ve onlarla ilişkiler, vergiler düzenli ödeniyor mu gibi sorulardan yola çıkarak, bütün şahsî bilgilerin derlendiği "vatandaşlık puanı" üzerinden işleyecek. 2020 yılında, Çin vatandaşlarının kullanımının zorunlu hâle getirileceği sistemle, vatandaşlar yapay zekâ tarafından "iyi veya kötü vatandaş" olarak listelenebilecek.

Huawei ve ajanlık tartışması

Amerikan gazetelerinde yer alan haberlere göre, Donald Trump'ın ABD'deki Çinli öğrencileri ülkede bir nevi ajanlık faaliyeti yürütmekle suçlamasının ardından, bu öğrencilerin de dâhil olduğu yeni bir teknoloji tartışması daha gündeme gelmişti. ABD İç Güvenlik Bakanlığı verilerine göre, ülkedeki yabancı öğrencilerin yüzde 30'unu oluşturan Çinli öğrenciler, daha çok teknoloji alanında eğitim alıyor. Çin Hükümeti, ilk zamanlarda öğrencilerin eğitimlerini tamamladıktan sonra ülkeye dönüşünü zorunlu tutarken, son zamanlarda pek çok Çinli öğrencinin ABD'de kalmaya devam ettiği, teknoloji şirketlerinde önemli konumlara geldiği görülüyor.

Washington Post'un 2018 Temmuz'unda geçtiği bir habere göre, Çin kökenli çalışanı Xiaolong Zhang'ın, Apple'ın üretmeyi planladığı ve bilgilerini gizli tuttuğu sürücüsüz araç projesiyle Çin'e kaçarken yakalanması, tartışmaları daha da alevlendirdi. Çinli teknoloji şirketi Huawei'nin sahibinin kızı ve Mali İşler Direktörü (CFO) Meng Wanzhou'nun ABD'nin İran yaptırımlarını deldiği gerekçesiyle Kanada'da tutuklanmasının da sadece bahsi geçen gerekçeyle açıklanması pek mümkün görünmüyor. Zira ABD'li bazı Kongre üyeleri Huawei'yi veri hırsızlığı yapmakla itham etmiş ve bu şirkete çip satışının yasaklanmasını önermişti. Huawei yetkilileri ise ABD'nin her türlü aygıtını kullanarak yükselişlerini engellemek için saldırdığını söylemişti.

Donald Trump'ın ABD başkanlığına gelmesinin ardından ekonomi alanında artan Çin-ABD rekabetinin, özellikle önümüzdeki yıllarda teknoloji alanında daha da şiddetlenmesi bekleniyor.

On Bitcoins

ASAD ZAMAN *

Before discussing bitcoins, we must first understand the nature of money. Unfortunately, there is a huge number of different theories regarding what money is, and how it functions within an economy. There is a reason for this confusion. In the first place, money is power, and power is difficult to counteract when it is concealed. In my paper entitled “*The Battle for the Control of Money*”, I have explained how a large number of theories about money are designed to conceal the nature of money, and create confusion. The way to penetrate this fog is to ask the natural question: to whom does money bring the greatest benefits? Upon reflection, it is clear that the greatest benefits goes to those who have the power to create money. Even in the era of gold-based money, the power of money creation was in the hands of financiers, who used methods formalized in fractional reserve

banking to create \$20,000 from \$1000 worth of gold. After gold backing was finally abandoned by Nixon, the dollar became the gold backing for all currencies, creating immense benefits for the USA. All other countries must produce and export goods in order to earn foreign exchange required for international trade, while the USA need only print dollars and exchange paper for real goods. In this “*Lopsided System*”, the USA can print trillions of dollars and run deficits of trillions without suffering from inflation and devaluation that any other country would. Naturally, other major players in the financial arena want to break the monopoly of the USA on the creation of money, and the power that it acquires as a result. The Euro was introduced by European Union as an effort to counter-balance the weight of the dollar. Many other concealed efforts are currently under-way in the international arena to introduce other currencies which can be used for international trade. In order to assess the costs and benefits of such new currencies, we must look at two factors: what determines the base-line value of the currency, and who is authorized to issue the currency. For example, dollars can be created by the US Government, as well as US-based financial institutions. Even though trillions of dollars are created every year, these are backed by the gigantic US economy, so that they have a respectable base-line value. We can do a similar analysis for other national currencies. But what about bit-coins?

The creators of bit-coins are shrouded in mystery. The value of the bit-coin depends purely on the gullibility of the public. When the owner of the Quadriga bit-coin exchange died recently, the value of this bit-coin collapsed to zero. Widespread use of bit-coins would confer the greatest benefits to those with the technological capabilities to create, own, and popularize such currencies, and would work against those who lack these capabilities. In addition, because they have no base-value, bitcoins are just a fancy Ponzi-scheme, which only works as long as people believe it will work.

References:

David Gerard: “*Forget Bitcoin, Try Your Mattress*,” Feb 13, 2019, Foreign Policy.

Asad Zaman: *The Battle for the Control of Money* (April 19, 2016). Journal of King Abdul Aziz University: Islamic Economics, Vol 29 No. 2, July 2016. p75-80. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2766855>

Asad Zaman: “*A Lopsided System*”, Dawn, 7th Dec 2018; also published as “*The Demise of the Dollar*”: <https://weapedagogy.wordpress.com/2018/12/08/demise-of-the-dollar/>

* Vice Chancellor of the Pakistan Institute of Development Economics.

İnsanı yutan sanallık!

ADNAN KARAKAŞ *

Hayatımıza sonradan giren araçlara bahsettiğimiz vazgeçilmezlik payesi bir süre sonra hepimizi rehlin aldı. Çünkü o araçlardan fayda elde ediyorduk. Faydalanmaya karşı kestirmelere tamah etmenin bir bedeli vardı. Bedel derken araca sahip olmak için ödenen ücretin kastedildiği zannedilmesin. Onsuz yaşanmayacağı inancı daha ağır bir bedeldi. Onsuz yapılamayacağı kanaati insanı ufaltmak, aracı büyütme demektir. Peki, anlamı ne bunun? Şu: Bulunduğun zemin insanın eşyaya göre konumlandığı bir zemin. Yani ederin, elindeki aracın cinsi, kalitesi, miktarı kadar... Hem bir eder biçilmesinden daha küçültücü, onur kırıcı ne olabilir ki insan için! Hem elinde tuttuğunu sandığın aracın elinde oyuncağa indirgeneceksin hem de hiçbir şey olmamış gibi “insan” kalacaksın. Ne kadar mümkün!

Bardak düştü ve kırıldı, yumurta elinden kaydı ve parçalandı ve anlaşıldı ki cılk... Ne yapabilirsin!

Yaptığımız şey nostalji değil. Geçmiş iyiydi, şimdi kötü, böyle giderse gelecekte de umut yok kalıbını kılavuz bellemek de değil.

Dün hayatımızda olmayan bir şey bugün hayatımızın merkezinde. Ve hepimizden daha fazla değerli. İtibarlı. Kime göre? Bana, sana, ona, öbürüne, diğerine göre... Çünkü insanın babası ölür, alışır. Kardeşi ölür, alışır. Annesi ölür tuhaf ki onun ölümüne bile alışır insan. Genel itibarıyla herkes, “*annem olmadan yaşayamam!*” der. “*Babam ölürse yaşayamam!*” diyenler de var. Ama asla denilen ölümler yaşandığında birkaç aydan sonra hayat akmaya devam eder... Demem o ki, hayat annesiz babasız sürüp gider de araçsız mı sürüp gitmeyecek! Bak işte gömüldüğün telefon anne ve babanla arandaki en büyük engel. Ama telefon birbirimizle iletişim kurmak için hayatımızda. Kardeşlerinle, ahabplarına aynı ortamda saatler geçirip deva niyetine de olsa bir iki kelam etmeyebiliyorsunuz. Çocuğunuzun size anlatacağı günlük hikâyesi televizyondaki dizi tarafından yutuluyor...

Meselenin bir başka boyutu daha var: Her ilke, her kavram ve her araç; içinden çıktığı düşüncenin,

ideolojinin, kültürün ürünüdür. Onların taşıyıcısıdır. Şimdi oturup konuşsak herkes, hepimiz antiemperyalist kesiliriz. Ama emperyalizmin; kafamıza, benliğimize hükmetme araçları olmazsa olmazlarımız. Nasıl aşılacak bu çelikten kuvvetli çelişki duvarı?

Son on yılda olmazsa olmazlar arasına giren yeni araç gereç ve olgular on kat hızlandırılmış bir hayatın yaşanmasını beraberinde getirdi. İnternet, sosyal medya, blokzincir, kripto para...

Vazgeçilmez sandığımız araçlar sizi çiğ bırakır. O çiğlikte dondurur. Öyle kalakalırsınız. “*Bir şeyin vuku bulup bulmaması nezdinde müsavi değilse nakıssın demektir. (Arzu ettiğin bir şeyin olup olmaması sence eşit değilse hâlâ eksiksin demektir)*” Vazgeçilmez ya da olmazsa olmaz demek bir şeyleri öncelemek demek. Yani yerli yerindeliği bozmak demek. Yani hiçbir şeyin olduğu gibi algılanmaması, anlaşılabilmesinin demektir... İnsan her hâl ve şartta eşref-i mahlûkat tahtına sahip çıkmakla mükelleftir. İnsan olarak bu dünyadan çıkışın başka kapısı yok...

* Köşe yazarı.

Yunus Emre'nin gönül elçileri, Türk kültürünü ve Türkçeyi dünyayla buluşturuyor

Yunus Emre Enstitüsü (YEE), 10 yıldır Türk kültürünün uluslararası alanda tanınırlığını artırmak ve kültürel etkileşime katkı sağlamak adına yüzlerce faaliyet yürütüyor.

Yunus Emre Enstitüsü **2009** yılında kuruldu.

5 kıtada 157 irtibat noktası var.

Anadolu coğrafyasının önemli düşünürlerinden Yunus Emre'nin "Gelin tanış olalım!" felsefesini ilke ediniyor.

Faaliyetlerini 5 ana eksen üzerinden yürütüyor

- Kültür Diplomasisi
- Kurumsal Kapasite
- Bilim Diplomasisi
- Kültürel Etkileşim
- Türkçe Öğretimi

Türkçeyi dünyayla buluşturuyor

- Yunus Emre Enstitüsü, Türkçeyi dünya genelinde yaymak adına Türk Kültür Merkezlerinde Türkçe dersleri veriyor.
- **2009**'dan bu yana dünya genelinde **110 bin kişi** Türkçe öğrendi.
- Hâlihazırda **194 ülkeden 218 bin kursiyer** internet üzerinden Türkçe öğreniyor.
 - Genel Türkçe kursları
 - Edebî çeviri
 - İş Türkçesi
 - Basın ve medya Türkçesi
 - Çocuklara yönelik Türkçe

Türkiye'de Türkçe yaz okulu

Türkçe Yaz Okuluna katılan **130'u aşkın ülkeden 3 bin 755 kişi** Türkçe öğrendi.

Bilimsel ve akademik etkileşim projeleri

Türkiye akademik ve bilimsel iş birliği projesi (TABİP)

■ Cumhurbaşkanlığı himayesinde yürütülen TABİP ve Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye'den dünyaya **küresel bir diplomasi ağının açılmasını** hedefliyor.

Türkoloji projesi

■ Yunus Emre Enstitüsü, Türkoloji Projesiyle **49 ülkede 96 üniversite** ile protokol imzaladı.

Kültürel Diplomasi Elçisi

■ Yunus Emre Enstitüsü, Türk okçuluğunu dünyaya sevdirmeyi amaçlayan Kemankeş Projesi, Türk Mutfağı, Geleneksel Türk El Sanatları, Türk Sineması Etkinlikleri ve Türk Müziğini dünyaya açan "Anadolu'nun Renkleri Projesi" gibi farklı birçok kültürel projeyi yürütüyor.

Türkçe yeterlik belgesi

■ Yunus Emre Enstitüsü, Türkçenin uluslararası ölçekte standart bir sınava kavuşması ve yurt dışında öğrenci kabulünü kolaylaştıran politikalara destek olunması amacıyla Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS) gerçekleştiriliyor.

■ Türkçe dil yeterliğini belgelendirmek isteyen kişilere, sınav puanlarına göre B2, C1, C2 Belgesi veriliyor.

■ Enstitü bünyesinde 2013-2018 yıllarında düzenlenen TYS'de 44 ülkeden 5 bin 783 kişi başarı gösterip belge almaya hak kazandı.

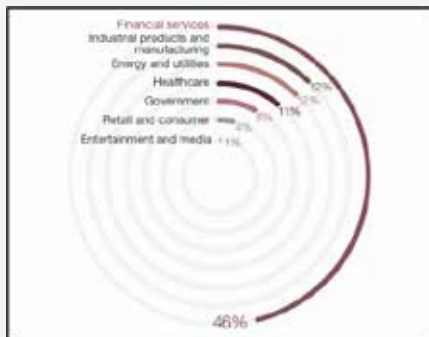
What can blockchain offer to Islamic finance: Opportunities and challenges?

.....
NIHAT GÜMÜŞ *

Blockchain as a distributed ledger system enabling the transactions between two parties to take place without any need of third party assurance has been on the innovation agenda of companies from different sectors ranging from financial intermediation and automobile industry to health care and food. In a survey conducted by PwC across 600 executives from 15 territories, 84% of the respondents expressed their companies to some extent engage in blockchain activities. Leading sectors in applying blockchain-based projects include financial services, industrial products and manufacturing, energy and utilities, healthcare, government, retail and consumer, and entertainment and media.

Graph 1: Leading Industries in Blockchain Implementation

Source: PwC, 2018

Besides the commercial usage, blockchain also provides enhanced solutions for social good. A recent study by Stanford University Graduate School Business covering 193 cases where blockchain is utilized for creating social impact pointed out to the fact that social initiatives on health, financial inclusion, energy, climate and environment, philanthropy, aid and donors, democracy and governance, agriculture, and land rights are among examples where blockchain is deployed to increase the social impact of the projects.

Graph 2: Social Initiatives for which Blockchain is used

Source: Stanford, 2018

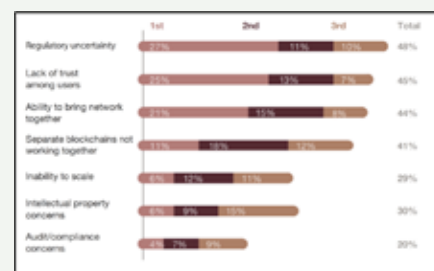
Blockchain as a system of recording and verifying the transactions is widely used for payments and money

transfers, to provide digital identities for communities such as refugees, in setting platforms and marketplaces, to facilitate the functioning of supply chains, and for smart contracts. Main benefits attained through blockchain are the increased efficiency and reduced transaction costs. In addition, the nature of the system is expected to reduce the risk of fraud through enhanced transparency.

Given those advantages, Islamic finance practitioners on both commercial and social sides have been investing in blockchain. On the commercial side, Emirates Islamic Bank from UAE has been the first to use blockchain for fraud prevention in cheque-based payment process. In 2017, the UAE's Emirates Islamic became the first Islamic bank to use blockchain technology, namely for fraud prevention. Following Emirates, al-Hilal Bank from UAE has organized the first Sukuk transaction through blockchain technology. Islamic Development Bank Group (IDBG) has been another major player that recently invests in innovative products developed via blockchain. The Islamic Corporation for the Development of Private Sector (ICD) from IDBG has invested in Fintech firms in member countries to support liquidity management and commodity transactions. Another area where the deployment of blockchain technology seems to be relevant is the Halal certification process. Based upon smart contract logic, there are applications designed to issue Halal certificates.

As respect to Islamic social finance, initiatives are taking place to facilitate the transfer and governance of Zakat, Sadaqah, and Waqf. For instance, Blossom Finance, an investment and crowdfunding firm in Indonesia offers to the community to pay Zakat through blockchain-based solutions. Aid Tech, an Irish platform providing global payment application for philanthropic activities. In cooperation with the International Federation of Red Cross and Red Crescent (IFRC), the platform developed digital IDs for the Syrian refugees living in Lebanon and Jordan. Using digital IDs, the refugees are provided with their basic needs. Regarding the utilization of blockchain technology for Waqf purposes, a Singapore-based platform called Fintara enables the donors to contribute to the renovation and development of Waqf properties.

Graph 3: Challenges for Blockchain Adoption

Source: PwC, 2018

Despite the momentum in the market for integrating blockchain into different business functions and social projects, the experience so far has displayed that there are significant risks and challenges. According to the 2018 blockchain survey by PwC, regulatory

uncertainty and lack of trust among users are the biggest challenges hindering the blockchain-based solutions. In additions, ability to bring the blockchain network together and the existence of separate blockchain that cannot work together creates risks associated with the success of the projects. There are concerns about the scalability, intellectual property rights, and audit of the operations. Given the rather infancy of blockchain, those challenges are not easy to overcome. In fact, a recent study by the China Academy of Information and Communications Technology (CAICT) found that of over 80,000 blockchain projects ever launched just 8% is still alive today. The average life for a blockchain project is expected as 1.22 years. In addition, fraudulent activities reported in some cryptocurrency offerings intensifies the reservations about blockchain.

In case of Islamic finance, different opinions declared by different Scholars on the permissibility of cryptocurrency-based transaction brings about some additional risks in case of applying blockchain infrastructure to Islamic finance. For instance, while a scholar from Blossom Platforms in Indonesia has expressed his opinion about the permissibility of cryptocurrency-based transactions under Islamic jurisprudence, Turkish Religions Affairs Department has put forward that transacting with cryptocurrencies cannot be regarded as permissible due to excessive uncertainty and speculative activity in cryptocurrency markets.

To sum up, blockchain technology has the potential to become a turning point for economic, social, and legal aspects of life. However, it also faces the challenge of turning out to be a hype given the huge ratio of failed projects. The success seems to depend upon how effectively the challenges are handled. In fact, it is the governments and their regulatory approaches towards blockchain and cryptocurrencies that will play the most critical role in future shaping of the sector. As regards Islamic finance, blockchain technology can provide some opportunities both for commercial financial services and for Islamic social finance tools. Nevertheless, the initiatives intending to utilize blockchain technology have to deal with not just the challenges that are common to all types of projects but also they should built necessary trust regarding the Sharia compliance of their offerings and operations

- 1) PwC's Global Blockchain Survey 2018: Blockchain is here. What is your next move?
- 2) Doug J. Galen, Nikki Brand, Lyndsey Boucherle, Rose Davis, Natalie Do, Ben El-Baz, Isadora Kimura, Kate Wharton, Jay Lee, 2018. Blockchain for Social Impact. Center for Social Innovation, Stanford Graduate School of Business, RippleWorks., April 11, 2018

* Ibn Haldun University Management Department.

Geleceğin merkez(siz) bankasına topraktan hisse

ÖMER FARUK PETEK *

Amerikan tarihinde 1850'li yıllarda yaşanan altına hücum günlerini hatırlatan bir umut ticareti döneminden geçiyoruz. Bunun sebebi ise, bazı insanlar tarihin sonunu beklemeyi tercih ederken yahut gök kubbede söylenmemiş bir söz kalmadığını düşünürken neredeyse birdenbire yeni bir "şey" ya da yeni bir değer ortaya çıkmış olması.

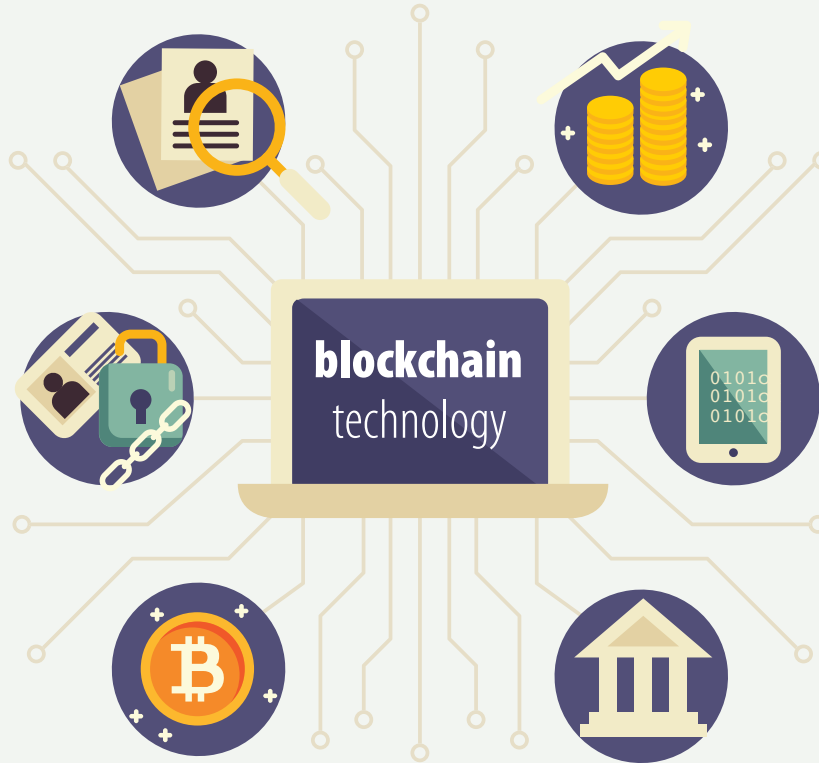
Her bilim dalının kendince ayrı bir tanım getirdiği ama belki de ileride bilim dallarını tanımlayacak olan bir kavram "Bitcoin". Bitcoin, aslında teknolojik anlamda bir icat değil, 1991 yılında bilgisayar bilimleri alanında ortaya çıkmış olan "blockchain" teknolojisinin 2009 yılında başlamış olan bir türev uygulaması, nam-ı diğer inovasyon.

Blockchain; en basit ifadesiyle, sistemdeki herkesin eline bir hesap defteri verilmesi ve bir işlem yapıldığında bunun herkesin elindeki deftere kaydedilmesiyle, tüm defterlerin mutabık olmasıyla geçerlilik kazanması şeklinde tarif edebileceğimiz eş defterlere kayıtlı işlemler zinciri şeklinde tarif edilebilir. Tabii bu kayıt işlemlerinde başta geriye yürümezlik ve çifte kayıt gibi zincirin bozulmasına yol açacak sorunlara karşı matematiksel bazı önlemler de söz konusu. Aslında sisteme hususiyetini veren de bu önlemler sayesinde sistemin kandırılmasının neredeyse imkânsız olması. Saydığımız özelliklere sahip blockchain teknolojisinin devrimsel tarafı ise tüm bunları gerçekleştirirken merkezi bir otoriteye ihtiyaç duymamasında yatıyor.

Teknoloji bu kadar hızlı bir şekilde gelişirken ilk ortaya çıkışı 1991 yılı olan blockchain teknolojisi bundan yaklaşık 20 yıl sonra neden birden küresel bir fenomene dönüştü? Az önce anlattığımız karşılıklı defter tutma mantığına dayanan sistem bu zamana dek çok farklı alanlarda kullanıldı. Blockchain teknolojisini onu bugünkü şöhretine kavuşturan kullanımı ise 2009 yılında yayımlanan sadece 8 sayfalık bir makaleden sonra geldi. Üstelik biz sıradan insanlar için bu

teknolojinin kendisi yeterince karmaşık değilmiş gibi, günümüzde Bitcoin'i kuran belge (*White Paper*) kabul edilen bu makale "*Satoshi Nakamoto*" şeklinde bir takma isimle yayımlanarak Bitcoin üzerindeki gizem daha da artırıldı.

Bitcoin'i diğer blockchain teknolojisi kullanan uygulamalardan ayıran nokta yukarıda anlattığımız defter tutma mantığını belirli bir emtia veya değer için değil kendi tanımladığı itibari bir değer yahut bir para birimi olarak kullanmasıdır. Bir diğer ifadeyle, Bitcoin'in haklı popülaritesi hâlihazırda en yaygın alışveriş aracı olan kâğıt paraya alternatif olarak blockchain teknolojisini kullanan dijital para birimi önermesidir. Günümüzde nakit paranın hiç olmadığı, tamamen kaydi parayla yürütülen kuzey ülkeleri ekonomileri olduğunu biliyoruz. Yahut fizikî para alışverişi olmaksızın saniyeler içerisinde neredeyse yerkürenin bir ucundan diğer ucuna para transferi de günümüzde mümkün hatta Bitcoin, mevcut sistemlere göre henüz oldukça yavaş ve bu yönden kullanışsız. Bitcoin'in mevcut sistemlerden en önemli farkı tüm bu işlemleri yaparken sizinle karşı taraf arasında merkez bankası, lehtar banka, muhabir banka, borsa, şirket veya herhangi bir üçüncü kişiye kesinlikle ihtiyaç duymaması ve buna rağmen sistemin tamamen güvenli ve sağlıklı işleyebilmesidir.

Yukarıda verdiğimiz hesap defteri örneğiyle devam ederek Bitcoin uygulamasını biraz somutlaştırabiliriz. Örneğin, mevcut para sisteminde internet üzerinden bir alışveriş gerçekleştirdiniz. Bu alışveriş karşılığında bankanızın size verdiği kredi kartıyla satıcıya ödeme yapıyorsunuz. Bu ödeme; kartla ödeme sistemlerini yürüten şirketin kayıtlarına giriyor, daha sonra bankanıza bildiriliyor

ve banka tarafından sizin hesabınıza borç olarak, satıcının hesabına da alacak olarak yazılıyor. Daha sonra sizin yine banka nezdinde kayıtları tutulan mevduatınızdan tahsil ediliyor ve satıcıya banka tarafından ödeniyor. Bu süreçler muhtemelen araya onlarca farklı aktörün girmesiyle günümüzde çok daha karmaşık bir hâl almış durumda ama dikkat edilmesi gereken nokta devletler nezdinde para basma yetkisine sahip merkez bankalarının ve bu parayla diğer işlemleri yapma konusunda özel olarak yetkilendirdikleri banka ve finans kurumlarının mutlaka bu işlemlere aracılık etmesi ve alışverişlerin, para hareketinin bu alışverişin tarafı olmayan bu üçüncü kişilerce kayıt altında tutulması zorunluluğu

bulunması. Bitcoin sisteminde ise, alışverişi yapan alıcı ve satıcı karşılıklı olarak bir Bitcoin (*para*) gönderiminde bulduklarını kararlaştırmakla, bir diğer ifadeyle karşılıklı olarak kendi defterlerine eklemekle bu alışverişi tamamlama imkânına sahip. Tüm Bitcoin hareketleri bir zincir mantığıyla kaydedildiğinden bu kayıt diğer Bitcoin defterlerinde de kayıt altına alınıyor.

Bitcoin sisteminin sağlıklı bir şekilde çalışabilmesi için belirli bir büyüklüğe ve kullanıcı sayısına, diğer bir ifadeyle tıpkı kâğıt parada olduğu gibi yaygın bir itibara sahip olması gerekiyor. Peki, arkasında bir devlet veya bir merkez bankası olmaksızın bir para biriminin bunu sağlaması ne kadar mümkün olabilecek. Bitcoin'in tedavül güvenliği noktasını blockchain teknolojisiyle aştığını söyleyebiliriz. Peki, Bitcoin oluşturma yani para basma işini üstlenecek bir merkez bankası da mı olmayacak, merkez bankası olursa bu sefer kayıt dışı olma özelliği ortadan kalkmış olacak. Bu noktada da Bitcoin, çözümü işi kalabalıklara yıkmakta bulmuş ve Bitcoin madenciliği denilen bir yöntem belirlemiş. Buna göre sistemde oluşturulacak ve dolaşımda olacak nihai Bitcoin miktarı matematiksel olarak belirlenmiş durumda, bu sayıya ulaşana kadar sistem üzerinde verilen işleri yapanlara bu Bitcoin'ler yine belirli formüllerle madencilik karşılığı ödül olarak veriliyor. Bir diğer ifadeyle, gözümüzün önünde geleceğin merkezsiz bankası kurulurken Türk halkının en sevdiği sahip olma yöntemi olan topraktan hisse satışına benzer bir yöntemle bir nevi ortaklık dağıtılıyor.

Bitcoin uygulaması gelecekte paranın yerini alır mı veya paranın yanında kendine bir yer edinir mi sorusunun cevabını bu yazıyı yazan da ancak sizler kadar biliyor. Ama blockchain teknolojisini parayı ve alışverişi değiştireceği kısa sürede Bitcoin'i izleyen iki binin üzerinde kripto para biriminin ortaya çıkmasıyla kendini belli etti diyebiliriz. Belki de günümüzde para piyasaları yönünden tarihî bir dönemden geçiyoruz ve ileride torunlarımızın torunları bu trene atlamayanları anlamakta güçlük çekecekler.

* İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

Technical structure of blockchain

AHMET KAPLAN *

Introduction

Blockchain could be regarded as a public ledger and all committed transactions are stored in a list of blocks. This chain grows as new blocks are appended to it continuously. Asymmetric cryptography and distributed consensus algorithms have been implemented for user security and ledger consistency. The blockchain technology generally has key characteristics of decentralization, persistency, anonymity and auditability. With these traits, blockchain can greatly save the cost and improve the efficiency.

Architecture

A blockchain is essentially a chain of blocks where each block holds a transaction record in a grand list of transactions that is the blockchain. An example structure of a block is given in Figure A.

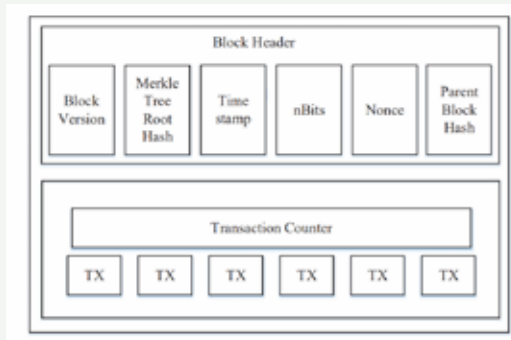

Figure A: Structure of a Single Block

A block consists of the block header and the block body as shown in Figure A. In particular, the block header includes:

1. Block version: indicates which set of block validation rules to follow.
2. Merkle tree root hash: the hash value of all the transactions in the block.
3. Timestamp: current time as seconds in universal time since January 1, 1970.
4. nBits: target threshold of a valid block hash.
5. Nonce: an 4-byte field, which usually starts with 0 and increases for every hash calculation.
6. Parent block hash: a 256-bit hash value that points to the previous block.

These blocks are dependent on their parents to ensure that any tampering in the blockchain is easily and objectively observable. This is done via the "Parent Block Hash" section in the block header. The rest of the block header holds the identifiers of the blockchain such as the blockchain's validation rules, time of the block's creation, length of the block etc. A general structure of a blockchain is given in Figure B.

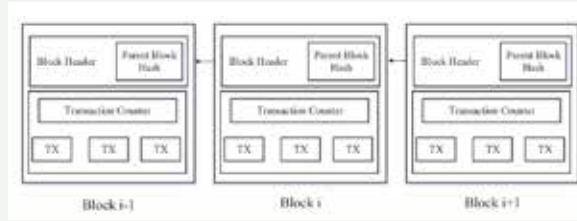

Figure B: Structure of a Blockchain

As seen in Figure B, a block has only one parent, which from that parent is connected to the blockchain.

The security of the chain is ensured by the digital signatures of the users. Each user owns a pair of private key and public key. The private key that shall be kept in confidentiality is used to sign the transactions. The digital signed transactions are broadcasted throughout the whole network. The typical digital signature is involved with two phases: signing phase and verification phase. For example, when Alice sends out a block which is to be verified for the first time, two keys belonging to Alice are used. The first key is the private key which only Alice knows. She encrypts the block using this key. The second key is the public key which is known by all ledger holders to be Alice's key. This key is used to decrypt the block which is encrypted by Alice using her private key. The original block is sent alongside this encrypted block. The new block is accepted, according to a consensus algorithm, if the decrypted block is the same as the original block.

Key Characteristics of Blockchain

Blockchain has following key characteristics.

- Decentralization. In conventional centralized transaction systems, each transaction needs to be validated through the central trusted agency (e.g., the central bank), inevitably resulting to the cost and the performance bottlenecks at the central servers. Contrast to the centralized mode, third party is no longer needed in blockchain. Consensus algorithms in blockchain are used to maintain data consistency in distributed network.
- Persistency. Transactions can be validated quickly and invalid transactions would not be admitted by honest miners. It is nearly impossible to delete or rollback transactions once they are included in the blockchain. Blocks that contain invalid transactions could be discovered immediately.
- Anonymity. Each user can interact with the blockchain with a generated address, which does not reveal the real identity of the user. Note that blockchain cannot guarantee the perfect privacy preservation due to the intrinsic constraint.
- Auditability. Bitcoin blockchain stores data about user balances based on the Unspent Transaction Output (UTXO) model: Any transaction has to refer to some previous unspent transactions. Once the current transaction is recorded into the blockchain, the state of those referred unspent transactions switch from unspent to spent. So transactions could be easily verified and tracked. Unlike conventional centralized ledger systems,

validation of a transaction is not done through a central bank. The validation system being independent of a third party results in a major cut in the cost of operating the ledger and a performance boost in the validation process. The only issue in decentralization is that consensus in the blockchain must be achievable and dependable. The consistency in blockchains is achieved through consensus algorithms.

As explained previously, it is practically impossible to tamper with the blockchain. Any verified block in the blockchain can never be deleted or modified. If a block is deleted in the ancestry of a block in verification process, the deletion is easily discoverable and thus the block can be rejected.

Users interacting with the blockchain are given a address similar to a IBAN number which identify the users. However, unlike conventional bank systems, this address is not linked to the user's personal name or any government appointed identification parameter. So, transactions are not done between Alice and Bob but between address number like 1BYtsa2 and 5AsTyp8.

Challenges

Despite the great potential of blockchain, it faces numerous challenges, which limit the wide usage of blockchain. We enumerate some major challenges and recent advances as follows.

A. Scalability

With the amount of transactions increasing day by day, the blockchain becomes bulky. Each node has to store all transactions to validate them on the blockchain because they have to check if the source of the current transaction is unspent or not. Besides, due to the original restriction of block size and the time interval used to generate a new block, the Bitcoin blockchain can only process nearly 7 transactions per second, which cannot fulfill the requirement of processing millions of transactions in real-time fashion

B. Privacy Leakage

Blockchain can preserve a certain amount of privacy through the public key and private key. Users transact with their private key and public key without any real identity exposure. However, blockchain cannot guarantee the transactional privacy since the values of all transactions and balances for each public key are publicly visible.

C. Selfish Mining

Blockchain is susceptible to attacks of colluding selfish miners. In particular, the network is vulnerable even if only a small portion of the hashing power is used to cheat. In selfish mining strategy, selfish miners keep their mined blocks without broadcasting and the private branch would be revealed to the public only if some requirements are satisfied.

Conclusion

Blockchain technology potentially shifts modes of economic, social and political coordination. Blockchains provide opportunities for humanity to reinterpret the existing institutional technologies of capitalism including markets, contract mechanism, firms and even states, into more decentralized, privacy respected and cryptographic trusted way.

* Ibn Haldun University Management Department.

Hukuk ve teknoloji: Kırılma noktasında blockchain

ÖMER FARUK EROL *

“Otorite, farklı olanı her zaman sorgulamıştır. Kimi zaman yasaklamış, kimi zaman kontrol altına almış ve bazen bizzat kendisi yapmıştır. Öte yandan insanoğlu sürekli olarak bir arayış içinde, yenilik ve fark yaratma peşinde olmuştur. Yenilik arayışları ve geleneği savunanlar arasındaki bu farklılaşma, otoriteye karşı ayaklanma ya da başka bir bakış açısıyla 'yeni'nin hayalini kurmak olarak nitelendirilebilir. Ama şu bir gerçek ki; insanoğlu her daim bir arayış içinde olmuş, elinde olmayanın ya da farklı olanın hayalini kurmuştur.” (Erol, 2018)

Günümüzde teknolojinin çok hızlı gelişmesi ve yeni teknolojik gelişmelerin ortaya çıkması karşısında mevcut kanunlarla düzenlenen sistem de değişmekte ve yeni

bir düzene geçilmektedir. Bu düzen niteliği itibarıyla ya gelişmelere yön verecek ya bunları kontrol altına alacak ya da tamamen yasaklayacak şekilde tezahür etmektedir.

Devletlerin havacılık faaliyetleri karşısında sergilediği duruş hemen hemen her yenilik karşısında aynıdır: İlk başta yasaklama, sonra kontrol altına alma, daha sonra bizzat kendisinin yapması ve bireyleri teşvik etmesi. Günümüzde teknolojik gelişmeler karşısında da benzer süreçler ortaya çıkmaktadır. Drone teknolojisinin gelişmesi karşısında bir tarafta hâlâ drone uçuşlarına izin vermeyen devletler bulunmakta iken diğer tarafta drone ile ticarî faaliyeti regüle etmeye çalışan devletler bulunmaktadır. Keza bazı devletler Bitcoin ve benzeri kripto paraların kullanımını yasaklarken, bazı devletler ise kripto paraların ticarî hayatta kullanılmasını belirli kurallara tabi kılmaya çalışmaktadır. Devletler arasında farklı yaklaşımların var olduğu bir diğer yenilik ise Airbnb, Uber vb. paylaşım ekonomisi (sharing economy) iş modellerinde ortaya çıkmaktadır. Hizmet sağlayıcısı mı aracı kuruluş mu yoksa hizmet sunan mı olduğuna ilişkin tartışmalar, bu yenilikçi iş modellerine karşı sergilenecek davranışları etkilemektedir. Nitekim bu uygulamalar bazı devletlerde yasaklanmış durumda iken bazı devletlerde regüle edilmeye çalışılmaktadır.

Devletler, yenilik içeren hususlara ilişkin tutumlarını farklı saiklerle belirlemektedir: Kontrol altına alma isteği,

regüle edilmeyen yeni alan olması nedeniyle serbestliğin kamu düzenini bozma endişesi, vergilendirilmeden kazanç elde edilmesi ve mevcut hukuk düzeninin bunlara ilişkin kural içermemesi. Teknolojik gelişmelerin hızla artması karşısında yeni hususların ortaya çıkması, hukukun her daim yaşayan bir niteliği olması gerektiğini ve bu yenilikler karşısında yeni kuralların koyulması gerektiğini göstermektedir.

Devletlerin ve hukuk düzenlerinin yeni sınavı ise blockchain teknolojisi olacaktır. Bu teknoloji, belirli bir merkeze bağlı olmaksızın dağıtık veri tabanı sistemi ile işlem yapılabilmesi nedeniyle devletlerin merkezden denetimini etkisiz kılmaktadır. Sadece kripto paralarda değil, farklı birçok sektörde blockchain teknolojisi kullanılabilir. Günümüze kadar ortaya çıkan yeniliklerden farklı nitelikte olması nedeniyle blockchain teknolojisi karşısında devletlerin daha farklı şekilde yaklaşım sergilemesi gerektiğini söyleyebiliriz. Devletlerin, yenilikler karşısında sergilediği yasaklama ve kontrol altına alma aşamalarını atlayarak, hukuk düzeninde gerekli değişiklikleri yapması ve bu teknolojinin kullanımını regüle ederek serbest alan bırakma politikasına geçmek isabetli olacaktır.

* İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

العملات المشفرة (Cryptocurrencies) في رأي مَنْ يُحَرِّمُهَا

عمر كشكار *

الأخيرة لا يتحقق معها مقصد "حفظ المال"؛ أي تنميته وزيادته، وإنما تُضَيِّعُه، وبيِّن أنها ليست محرمة في ذاتها، ولكن؛ لإقامتها مقام العملات التقليدية، مع فقد شروط العملة فيها، وظهور المضاربة عالية المخاطر التي تصل إلى حدِّ المقامرة.

وفيما يأتي أبرز المآخذ الشرعية على العملات المشفرة: أولاً: تعريض الأموال إلى درجات عالية من المخاطر؛ لغياب التشريعات أو التنظيمات المحلية أو الدولية التي تلزم بها المنصات التي من خلالها يتم إصدار العملات المشفرة وتداولها، وأنه في حال الخسارة لا يوجد إطار حماية قانوني يضمن استرجاع قيمتها.

ثانياً: التقلبات الشديدة في أسعار العملات المشفرة؛ لأنها لا يُصدرها أو يكفلها أي مصرف أو سلطة مركزيين.

ثالثاً: إمكان استخدام العملات المشفرة في النشاطات الإجرامية، ولا سيما عمليات تبييض الأموال، وتمويل الإرهاب، والعمليات المحرمة شرعاً.

رابعاً: غياب أي عطاء "قيمة اقتصادية مضافة" للعملات المشفرة، بل إنها في معظمها من أشكال المضاربات.

وأخيراً؛ يُشار إلى أن رئاسة الشؤون الدينية التركية (أعلى سلطة إفتاء في تركيا) أصدرت نهاية 2017 فتوى تحرِّم فيها التعامل بالعملات المشفرة، وعلى رأسها البتكوين.

* أستاذ مساعد في كلية الإدارة، جامعة ابن خلدون، إستانبول.

واحد من أهم مقاصد الشريعة الإسلامية؛ وهو مقصد "حفظ المال" الذي لرعايته حرَّم تعالى الميسر [المائدة: 90، 91]، وأكل أموال الناس بالباطل [البقرة: 188]، والإسراف [الأعراف: 31]، وإعطاء المال للسفهاء [النساء: 5]؛ وشرع حدَّ السرقة [المائدة: 38].

وقد ورد في الحديث: ((إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ: غُفُوقَ الْأَمْهَاتِ، وَوَادَ الْبَنَاتِ، وَمَنْعَ وَهَابٍ، وَكِرَةَ لَكُمْ: قَيْلٍ وَقَالَ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ، وَإِضَاعَةَ الْمَالِ)).

قال الحافظ ابن حجر: "ومَنَعَ منه (إِضَاعَةَ الْمَالِ) لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الْمَالَ قِيَامًا لِمَصَالِحِ الْعِبَادِ، وَفِي تَبْذِيرِهَا تَقْوِيَةٌ لِمَتْلُكِ الْمَصَالِحِ؛ إِمَّا فِي حَقِّ مُضَيِّعِهَا، وَإِمَّا فِي حَقِّ غَيْرِهِ".

وقد أشار د. عبد الستار أبو غدة عضو مجمع الفقه الإسلامي في جدة، وعضو المجلس الشرعي لهيئة المحاسبة والمراجعة للمؤسسات المالية الإسلامية (أيوفي)، في بحثه الذي قدَّمه في مؤتمر الدوحة الرابع للمال الإسلامي، بعنوان "النقود الرقمية، الرؤية الشرعية والآثار الاقتصادية"، أشار إلى أن حفظ المال من مقاصد الشريعة، وأن في التعامل بالعملات الرقمية (المشفرة) تعريض المال للتلف؛ إذ لا حماية له، بخلاف العملات التقليدية، وتشمل هذه المخاطر: الكساد، إيقاف التعامل، ووقوع الأخطاء التقنية المؤدية إلى النزاع.

وكذا الأمين العام للاتحاد العالمي لعلماء المسلمين أ. د. علي محيي الدين القره داغي، في فتواه التي حرَّم بموجبها تداول العملات المشفرة، أشار إلى أن هذه

طالعت منذ أيام في أحد المواقع الإلكترونية خبيراً عن أكبر منصة لتبادل العملات المشفرة في كندا QuadrigaCX؛ يشير إلى أنها فقدت حوالي 190 مليون دولار من العملات المشفرة بعد أن توفي مؤسس المنصة فجأة، لتغيب معه كلمة السر الوحيدة لحساب رقمي يحتوي على بيانات أموال عشرات الآلاف من العملاء. وليست هذه هي المرة الأولى التي تضيع فيها أموال المتعاملين في العملات المشفرة؛ إذ أنه وفق موقع CNBC تمكَّن المخترقون Hackers من سرقة نحو 1.1 مليار دولار في النصف الأول من عام 2018؛ بسبب ما يُعرف بالشبكة المظلمة Dark Web.

يدعم تكزُّر مثل هذه الحالات من ضياع بيانات الأموال وسرقتها، فيما يتعلق بالعملات المشفرة، رأي المذهب القائل بتحريم تداولها شرعاً. إضافة إلى عدد من الإشكالات الشرعية التي تدور حولها؛ مثل: الغرر الفاحش، وتقلب الأسعار الكبير، ونسب المخاطرة التي قد تصل إلى حدِّ المقامرة، يحتج مُحَرِّمُو تداول العملات المشفرة بأن حالات ضياع البيانات والسرقة تتناقض مع

Uluslararası hukukta kripto paralar

İDRİS ABDULMECİD *

Uluslararası hukuk, dünya kamuoyunu çok derinden etkileyen olaylarda devreye girmektedir. Her ne kadar ilk kripto para 2009 senesinde piyasaya sürülmüş olsa da uluslararası hukuk, kripto paraları ve Bitcoin'i daha bir iki senedir fark etmiş durumdadır. Çünkü son yıllarda, Bitcoin'in piyasa değeri 350-400 milyar dolara gelmişken, kripto paraların toplamı ise 600 milyar dolara yaklaşmaktadır. Yapılan akademik çalışmaların çoğu konunun yazılım teknolojisi ve finansal boyutu ile alakalıdır. Ne var ki, uluslararası hukuk alanında konuyla ilgili ne çok taraflı anlaşma ne de çift taraflı anlaşmalar mevcuttur. Bununla beraber, çok yeni bir alan olduğu için konuyla ilgili uluslararası örf ve âdet hukukunun oluşma imkânı da bulunmamaktadır. Buna ek olarak, kripto paralarla ilgili uluslararası hukukta, herhangi bir hukukun genel prensibi de bulunmamaktadır.

Uluslararası hukukun en büyük aktörü devletlerdir. Her devletin millî para birimi, uluslararası hukukun en temel prensiplerinden biri olan devletlerin egemenliğiyle doğrudan ilişkilidir. 1920'lerde uluslararası arenadaki büyük tacirler (*iş adamları grubu*), ticarî ilişkilerde ve bundan kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde, en büyük aracı niteliğinde olan devletin ve devletin yargı organlarının ticarete olan müdahalesinden tamamen kaçınmak amacıyla Uluslararası Ticaret Odasını (*International Chamber of Commerce*) kurmuştur. Bu doğrultuda, CISG (*Uluslararası*

Menkul Mal Alım-Satım Sözleşmesi) ve 1958 tarihli New York Konvansiyonu (*Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi ile ilgili Uluslararası Sözleşme*) gibi uluslararası ticaretin bel kemiğini oluşturan hukukî düzenlemeler yapılmıştır. Ancak uluslararası hukukun en temel prensibi olan "devlet egemenliğine saygı ve müdahale etmeme" ilkesi, uluslararası ticarete kullanılan para birimi konusunda, millî para birimleriyle devam edilmesi konusunda bir konsensüse varılmıştır. Ne var ki kripto paralar, arkasında herhangi bir devlet ya da merkez bankası gibi üçüncü bir tarafa veya otoriteye ihtiyaç duymadan doğrudan doğruya alıcı ile satıcı arasında dijital alanda el değiştirmeyi sağlayan sanal para birimleridir. Yani blockchain teknolojisini temel alan Bitcoin gibi sanal paralar, oluşturduğu yeni bir sistem ile "devlet egemenliği" ve az önce bahsi geçen uluslararası ticarete mülki para kullanımıyla ilgili varılan konsensüsü tamamıyla ortadan kaldırma potansiyeline sahiptir. Bu nedenle, çoğu devlet kripto paralara karşı "wait and see (bekle ve gör)" politikasını güderek, konuyla ilgili hukukî bir düzenleme yapmaktan kaçınmaktadır.

Uygulamada ve doktrindeki bazı yazarlar uluslararası hukukî geçerliliği, UNCITRAL Model Law On Electronic Transferable Records'da geçen "technology neutrality" kavramına dayandırarak, elektronik para transferinde güvenilirliğin sağlandığı ölçüde, kripto paraların kullanımına izin verileceğine ilişkin tespitte bulunmuştur. Her ne kadar, hukuk alanı kripto paraların hukukî niteliğini belirlemede çeşitli ayrıntılara düşürerek, zorluklar yaşamakta ise de elektronik para ile kripto paralar tamamen farklı iki olgudur.

İlk kripto para niteliğinde olan Bitcoin'in Avrupa Birliğinin 2009/110 sayılı Elektronik Para Direktifindeki tanıma uyup uymadığı konusunda da çeşitli tartışmalar vardır. Direktif uyarınca elektronik paranın tanımlanmasında üç kriter belirtilmiştir. Buna göre elektronik paranın;

elektronik olarak saklanabilmesi, elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilmesi ve elektronik parayı çıkaran dışındaki kişiler tarafından ödeme aracı olarak kabul edilmiş olması gerekmektedir. Bitcoin, bu kriterlerden elektronik ortamda saklanabilmesi ve onu çıkaran kişi dışındakiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilme kriterlerini sağlamaktadır. Ancak ikinci kriteri sağlamamaktadır. Ayrıca Bitcoin mining denilen işlemle de çıkarıldığı için bunun da Direktifteki kriteri sağladığını söylemek zordur. Bitcoin, Avrupa Birliğinin 2007/64 sayılı Ödeme Hizmetleri Direktifinin de kapsamına girmemektedir. Zira bu Direktif uyarınca ödeme kuruluşları elektronik para çıkaramaz.

Türk Hukuku bakımından, 6493 Sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'un 3(ç) maddesindeki elektronik para tanımında da 2009/110 sayılı Direktif ile paralel şekilde elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilme, elektronik olarak saklanma ve elektronik para ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilme kriterleri getirilmiştir. Görüldüğü üzere 6493 sayılı Kanun bakımından da Bitcoin elektronik para tanımlanmasının tüm kriterlerini sağlamamaktadır. Çünkü 6493 sayılı Kanun uyarınca da elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilme kriteri düzenlenmiştir. Oysaki Bitcoin'i kullanıcıların mining denilen işlemle bazı matematiksel problemleri çözmek sureti ile kendilerinin ihraç etmesi mümkündür. Nitekim Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu da 25.11.2013 tarihli açıklamasıyla, Bitcoin'in 6493 sayılı Kanun'un kapsamına girmediğini belirtmiştir.

* İbn Haldun Üniversitesi Uluslararası ve Mukayeseli Hukuk Yüksek Lisans Öğrencisi.

Dünyayı ayağa kaldıran Aylan bebeğin ismi mülteci kurtarma gemisine verildi

Suriye krizinin en yoğun yaşandığı ve mültecilerin Avrupa'ya akın ettiği 2015 yılında, iç savaştan kaçmak için ailesiyle birlikte Akdeniz'e açılan ancak annesi ve kardeşiyle birlikte dalgalara teslim olan Aylan Kurdi bebeğin ismi, Alman bandıralı bir mülteci kurtarma gemisine verildi.

İspanya'nın Mallorca adasındaki törene katılan Aylan bebeğin babası, "Oğlumun adının bir kurtarma gemisine verilmesinden dolayı çok memnunum. Oğlumun sahildeki o fotoğrafı hiç unutulmamalı. Benim acım, yakınlarımı bu trajik yolculukta kaybeden binlerce kişi tarafından paylaşıyor." diye konuştu.

Aylan Kurdi'nin babası, 2015 yılında kendilerini Türkiye'den Yunanistan'a kaçırmaları için kaçakçılara

binlerce dolar para ödemiş, ancak bindikleri şişme bot dalgalara dayanamayarak batmıştı. Aralarında Aylan bebek ile annesinin de bulunduğu 11 mülteci hayatını kaybetmişti.

Aylan bebeğin kırmızı tişörtü, mavi şortu ve siyah ayakkabılarıyla sahildeki görüntüsü dünyada büyük yankı uyandırmış ve Kuzey Afrika'dan ve Suriye'den kaçan mültecilerin korunması için çok daha fazla önlem alınması çağrısını yapmıştı.

Ancak 2015 yılında Avrupa'ya giden mültecilerin sayısının en üst seviyeye ulaşması ve mültecilerin hangi ülkeler tarafından kabul edileceği tartışmaları nedeniyle kıtada mülteci karşıtı hareketler tırmanışa geçmişti.

Zincirleri kırmak

.....
HALİL İBRAHİM İZGİ *

Enski Türk filmlerindeki sahneleri aklımıza getirelim. Zengin iş adamı kızına talip olan genç adama para teklif eder ve genç adam parayı reddeder. Sonrasında ya zorlukları yaşamaya devam eder ya da kız kendine âşık olan gencin hayatı tehlikeye gireceği için aşkıdan vazgeçmiş numarası yapar. Burada dikkat çekmek istediğim temel çelişki para ve insanlığın iki ayrı küme olarak kabul edilmesi. Paranın olduğu yerde insanlık, insanlığın olduğu yerde de paranın bulunmayacağı temel bir kabul olarak gösteriliyor. Pratikten yola çıkan bu yargıyı kırmak zor ama gerekli. Dünya ekonomik sistemi para ve insanlığı ayrı kümelerde tutmaya devam ediyor. Türkiye'nin en fazla insanî yardımda bulunan ülke olması en zengin ülke olduğunu göstermiyor. Sadece para ve insanlığın birbirine ne kadar yaklaşabileceğinin bir örneği. Gelişen kripto para teknolojileri önümüzdeki dönemde insan acısının azaltılması için inovatif

araçlar arasına girebilir. Finans enstrümanlarını kullanmakta yetersiz kalan iyi kişiler, paradan başka bir dertleri olmayanların çözümlerine sıkışıyorlar. Bu değiştirilebilir. Blokzincir yöntemiyle insanlığın iletişim serüveninde kırdığı tekelleşme benzer şekilde finans alanında da tekrarlanabilir ve mevcut düzene getirilecek bu esaslı alternatif, daha başka bir dünyanın mümkün olacağına da güçlü bir işareti olacaktır.

İnsanî yardımın finansal zincirinin güçlenmesi bankacılık sektörünün kitleler üzerinde fonladığı kârlılığını azaltmakla kalmayacak aynı zamanda insanî finansın temellerinin de atılmasına zemin sağlayacaktır.

Dünyada bu başlıktaki çalışmaların denendiğini ve bizzat Birleşmiş Milletlerin ilgi alanına girdiğini biliyoruz. İnsanî finans alanındaki temel paradigma değişimi finans süreçlerinin insanî yardım enstrümanı olarak kullanılması olacaktır.

Beşerî sermayenin finansal enstrümanlarla buluşması "para için finans" yerine "insan için finans" döneminin başlangıcını teşkil edecektir. Finans kurumlarının bugüne kadar yapamadığı insanî devrimini, blokzincir yöntemiyle geliştirilmesi bambaşka bir dünyada yaşamamızı sağlayacaktır. İyilik bir para birimi olacak ve takip edilebilir bir hüviyet kazanacaktır. Blokzincir

yöntemi sadece finans alanında değil, sahip olduğumuz maddî manevî tüm değerlerin ihtiyaç sahipleriyle buluşması için yepyeni ufuklar sunacaktır.

Film, mutlaka paranın acımasızlığı ile bitmek zorunda değil. İyilik kazanabilir ve kazanmalıdır da. İnsanlık, iyiliğin gücünü görünür hâle getirebilir ve merhamet, acımasızlığa galip gelebilir. Bunun için insanî bir atmosferi, humanosferin yeşermesini sağlamamız gerekiyor.

Paranın emrindeki insanlıktan, insanlığın emrindeki paraya geçiş süreci için teknoloji bize daha önce eşî benzeri görülmemiş bir imkân sunuyor. İnsanlığın, blokzincir sürecinde zincirlerini kıran bir yaklaşıma mı evirileceğini yoksa zincirlerine bir yenisi mi ekleyeceğini bize gelecek gösterecek. Yapmamız gereken, geleceğin daha insanî bir zemin kazanması için merhametin blokzincir dünyasını bir araç olarak kullanmak.

Tüm filmlerin gözyaşı ile bitmesi gerekmiyor ve insanlığın mutlu finali olan filmlere ihtiyacı var. Birlikteyse hem zengin hem de güçlüyüz, blokzincir de bizi birbirimize merhamet bağıyla bağlayabilir.

* Köşe yazarı.

Blockchain and education

.....
DOUNIA CHLYEH *

After the successful evolution of bitcoin and the remarkable trustful environment created, entrepreneurs started to catch sight of the different domains in which blockchain technology can be implemented. It is believed that the best investment of blockchain is to be on education. The blockchain is a mathematical technique that allows us to put online a public ledger that is accessible and examinable by anyone who has cryptographic access. This would grant courses for learners that are adjustable, reliable, individualized, and personalized. It will enable students from all over the world to get exactly what they do want to learn during the exact time period they want. Blockchain paradigm is a shift from the traditional learning methods that give rise to the same standardized style of students to a

very strict and high level that is able to move the needs of students, able to set the bar just high enough to challenge them instead of crushing them.

Although universities have been the center of intellectualism and creativity, they are still teaching the same way they did a millennium ago. A centralized accreditation system slowing down any innovation of teaching and making it hard for any improvements in the curricula. A fixed outcomes-based learning process that is driving the effectiveness and efficiency of the learners down rather than boosting their engagement. Most universities adapt highly expensive education resources and complex regulations rather than simplifying enrolments and promoting important courses' contents.

Blockchain would be the binding agent educational institutions could use to put together an up-to-date curriculum from the elements available out there. It could be used as a transparent, trusted system for securing, sharing and verifying academic achievements. A new protocol can be established based on blockchain pedagogy where social values would be reflected upon the education landscape, such as self-sovereignty and identity, transparency and provenance, immutability and collaboration.

In the near future, blockchain technology will revolutionize the education industry. Allowing learners to design a personalized education that consists of inexpensive online resources and limitless experiences. As well as connecting and directing them with employers through smart contacts.

It will provide a network for students, educational institutions, accreditation bodies, and employers to verify and validate information progressively. Additionally, it can be used to protect the reputation of graduates and educational institutions by allowing them to identify forged diplomas. Help schools establish themselves as technologically developed and innovative institutions. Simplify the process of educational verification for employers. Create a common database for graduates, and reduce corruption in education. Thus fulfilling the promise of quality education.

Put in a nutshell, universities will have to figure out how to change or become completely relevant in this new ecosystem. Universities that can adapt quickly will go with the change; others will collapse in the face of accelerating technologies and less expensive alternatives.

* Ibn Haldun University Management graduate student.

“

Blokcincir, tarihî bir problemi felsefî olarak çözüp teknik olarak ispat etmiştir.

”

“

Blokcincir ve blokcincir teknolojisi Türkiye’de henüz çok yeni bir kavram... İlk olarak Bitcoin ile gündemimizi giren blokcincirin arkasında devasa bir teknoloji yatıyor. Her şeye olduğu gibi elbette blokcincir için de bir direniş olacaktır. Fakat hayat, hiç ummadığımız kadar hızlı bir şekilde akmakta ve değişmektedir. Biz istesek de istemesek de her gün değişiyor ve geliyoruz. Nasıl ki internet, ilk dünyamıza girdiğinde ne olduğunu anlamadığımız ve anlamlandıramadığımız şekilde şaşkına döndüysek ve aradan geçen bir insan ömrü için çok kısa diyebileceğimiz bir süreçte hayatımıza nüfuz etmişse; işte blokcincir de tam olarak öyle bir şey zannımca... Mevzu görece çok yeni ve karışık olunca bu işi bilen de çok az oluyor. Fakat kafamızdaki bu deli soruların cevabını verecek en iyi isimlerden birini bulduk, o da Ahmet Usta. Ahmet Usta, Blockchain Türkiye Platformunun Genel Yayın Yönetmeni... Başka söze ne hacet... İşte size “blockchain” ya da güzel Türkçemizle ifade edelim “blokcincir”...

*Röportaj: Muhammed Akaydın
Fotoğraflar: Bünyamin Yılmaz*

Ahmet Usta kimdir?

1978 İstanbul doğumlu olan Ahmet Usta, 2001 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Uzay Mühendisliği lisans programından ve 2007 yılında ise Yıldız Teknik Üniversitesi MBA programından mezun oldu.

Profesyonel iş hayatına 1999 yılında oyun dergilerinde, oyun teknolojileri üzerine yazılar yazarak başlayan Usta, 2002 yılından itibaren farklı kurumlarda Bilgi Teknolojileri yöneticisi olarak görev almış aynı zamanda farklı yayınlarda düzenli olarak yayımlanan makaleleri ile teknoloji yazarlığını birlikte sürdürmüştür.

Pek çok popüler dergide yazan Usta, 2009 ila 2013 yılları arasında Infomag dergisinde ve 2011 ila 2014 yılları arasında Bloomberg Business Türkiye dergisinde teknoloji editörlüğü yapmıştır. 2014 yılından itibaren farklı ölçeklerde dijital ve basılı medya kanallarının kurulması ve yönetilmesi projelerini teknik ve idari olarak gerçekleştirmiştir.

2017 yılında kendi şirketi Mercek Tech'i kurmuştur. Mercek Tech, dijital ağırlıklı olmak üzere, kurumsal medya kanalları kurulum danışmanlığı ve içerik üretilmesi alanlarında faaliyet göstermektedir. Aynı zamanda Usta, Blockchain Türkiye Platformu ve FinTech İstanbul'un Genel Yayın Yönetmenliğini sürdürmektedir.

Usta, "The Startup Owner's Manual" ve "Identity is the New Money" isimli kitapları Türkçeye çevirmiştir. Bu dönemde İngilizce "Co-Opetition" kavramının Türkçe karşılığı olan "Rekaberlik" kelimesini literatüre kazandırmıştır. Blockchain teknolojisi ile alakalı ilk Türkçe kitap olan "Blockchain 101" in eş yazarı olan Usta, blockchain alanında Türkiye'de sunum ve eğitimler gerçekleştiren, danışmanlık veren sayılı uzmanlardan birisidir.

Ahmet Usta, evli ve üç çocuk babasıdır.

Türkiye'de blokzincir teknolojisine ilişkin olarak en kapsamlı yayın yapan Blockchain Türkiye Platformu (BCTR) Genel Yayın Yönetmeni ve aynı zamanda "Blockchain 101" kitabının yazarı Ahmet Usta, bu teknoloji hakkında neler düşünüyor? Sizce bu teknoloji, bir dijital devrim mi yoksa dijital bir ütopya mı?

Hafızalarımızdaki bilgileri unuttuğumuzu keşfettiğimiz günden bu yana bilgilerimizi işlenmemiş en küçük parçalara yani veriye dönüştürüyor ve kayıt altına alıyoruz. Veri kayıtları toplumsal mutabakatın da önemli bir parçasını oluşturuyor zira medeniyetin temelindeki güven unsurunu, toplumsal kuralları ve intizamı belirleyen kanunlar ve düzenlemeler ile çerçevliyoruz. Öte yandan bu yapıların denetlenmesi ve sürdürülmesi lazım, bu sebeple merkezî yapılar kuruyoruz. İşin esası; şirketler, organizasyonlar, dernekler hatta devletler bu tarz merkezî yapılarıdır. Ancak tarih boyunca bu tarz yapıların pek çok kez istismar edildiğine de şahit olduk. Blockchain; bu güven mekanizmasını, merkezî yapılara ihtiyaç duymadan kurmamızı sağlayabilecek bir düşünce yapısı ve gücünü matematikten alan teknik bir protokol sunuyor. Bu yapısı ile tarihte ilk kez gerçek anlamda bireysel demokrasinin tezahür edebileceği devrimsel bir yapıdan bahsettiğimizi düşünüyorum. Blockchain; tarihî bir problemi felsefi olarak çözüp, teknik olarak ispat etmiştir. Bu sebeple devrimseldir.

Yaklaşık 10 yıl önce Bitcoin ile gündeme gelen blokzincir teknolojisi, geçen süre içinde hayal kırıklıkları ve iniş çıkışlara neden oldu. Ancak tüm bu tartışmalara rağmen blokzincir teknolojisinin sadece sanal para ile ilişkili olmadığını biliyoruz. Nedir gerçekten bu teknoloji?

Blockchain teknolojisi Bitcoin makalesi ile ortaya çıktı. Bitcoin, yapısı gereği merkezî yapılara ihtiyaç duymayan bir ekonomik sistem çözümüyüdü. Aradan geçen zaman zarfında yaşanan iniş ve çıkışlar block-

chain teknolojisinin doğası değil daha çok Bitcoin'e olan arz ve talep ilişkisinden kaynakladı. Ancak Bitcoin'in temelindeki blockchain teknolojisi sadece ekonomik verilerin değil her türlü verinin kaydedilmesine hizmet edebilir. Bunların ötesinde bu veriler birer çalışan kod parçası yani programlar olabilir ki bunlara da "Akıllı Sözleşmeler" adını veriyoruz. Günümüzde veri kaydına ihtiyaç duyan, güven ilişkisi kurması gereken tüm sektörler ve yapılar blockchain teknolojisini kullanacaklar.

Blokzincir hangi kültürü ve dinamikleri barındırıyor? En büyük özelliği merkezî ve anonim olmak mı?

Blockchain teknolojisinin adem-i merkezi yapısı en temel niteliği... Ancak bu merkeziyetsizlik ifadesini doğru anlamak gerekiyor. Merkezî yapıları ortadan kaldıran ve yok eden bir yapıdan ziyade ben bunu merkezî yapıları güçlendiren ve daha güvenilir hâle getiren bir yaklaşım olarak görüyorum. En azından şu anda medeniyetimizin gelişim süreci bunu gerektiriyor. Anonim olmak ve diğer özellikler ise uygulamaların yapılarına bağlı bir durum, bir mecburiyet değil. Ancak blockchain teknolojisinin tartışmasız en büyük özelliği bir "Güven Protokolü" olmasıdır. Uygulandığı her alanda tüm taraflar arasında koşulsuz ve mutlak bir güveni tesis etmeyi mümkün kılar.

Peki, blokzincir teknolojisi ne kadar güvenli? Özellikle Bitcoin gibi sanal paralar ile anıldığı için teknolojiye yönelik var olan ön yargı ne kadar doğru sizce?

Güvenlik, bir süreçtir. Mutlak güvenlik diye bir şey asla olmaz, olamaz. Her zaman için teknik sorunlar, ön görülemeyen teknik bilinmezlikler, güvenlik sorunları oluşturabilir. Blockchain teknolojisi, güvenlik odaklı bir teknoloji değil. Güven odaklı bir teknoloji. İki kavram bir birinden farklı yapılarda... Güvenlik, teknik bir katman ve kriptoloji biliminin çözümleri ile sağlanıyor. Teknolojiye karşı olan ön yargı, süreci henüz tam anlamamış olmaktan kaynaklanıyor. "Güven" in tesis edildiği bir yapıda, güvenliği sağlamak eğitim gerektiren ve aynı zamanda teknik bir problemdir. Bu problem büyük ölçüde bireyin ve katılımcıların eğitimi ile sağlanabilir, teknik sorunlar ise risk analizine bağlı olarak ele alınır ve süreç içinde çözümlenir.

Blockchain teknolojisi, bugün çokça tartışılan bilgi güvenliğini nasıl sağlıyor?

İşin doğrusu ben bu noktanın yanlış anlaşıldığını dü-

"Merkeziyetsizlik ifadesini doğru anlamak gerekiyor. Merkezî yapıları ortadan kaldıran ve yok eden bir yapıdan ziyade ben bunu merkezî yapıları güçlendiren ve daha güvenilir hâle getiren bir yaklaşım olarak görüyorum. En azından şu anda medeniyetimizin gelişim süreci bunu gerektiriyor."

şünüyorum. Blockchain, bir bilgi güvenliği platformu değil. Olma iddiasında da değil. Daha çok güveni tesis etmek ve dijital mülkün sahipliğini güvence altına almak noktasında bir çözüm sunuyor. Elbette anonimlik, mahremiyet, bilginin güvenli tutulması gibi katmanlar farklı blockchain uygulamalarının içinde yer alıyor. Dijital güvenlik gibi bilgi güvenliği de bir süreçtir. Deneme yanılma, planlama ve düzeltme ile süreklilik içeren bir zeminde ele alınmalıdır.

Blokzincir teknolojisi, yakın gelecekte finans dışında hangi sektörlerde kullanılacak sizce? Bu yeni güvenlik sorunları, hukukî problemler doğurur mu? Ayrıca mevcut gücü elinde bulunduranlar, bu teknolojinin yerleşmesine izin verir mi ya da bu teknolojiyi kendi lehlerine kullanabilirler mi?

Bu sorunun tek bir cevabı olması imkânsız... Bütün dünya şu anda bu başlıkları tartışıyor. Ancak blockchain, yapısı itibarıyla güven gerektiren ve veri kaydı üstüne kurulu tüm sektörlerde kullanılabilir. Bunun bir sınırı yok. Blockchain Türkiye Platformunda bizim 15 farklı sektörden 55'in üstünde üyemiz var. Bu teknolojinin devrimsel olduğunu biliyoruz, bu süreçte doğru bir yol haritası belirlemek için önemli olan farklı fikir ve düşünce paydaşlarını bir araya getirip ortak bir zeminde meşveret ile doğruyu arayan bir süreç tesis etmek. Hukukî, etik, ekonomik ve ticarî

"Blockchain; tarihî bir problemi felsefi olarak çözüp, teknik olarak ispat etmiştir. Bu sebeple devrimseldir."

”

“Süreç içinde önce kurumlar sonra bireyler bu teknolojiyi daha iyi kavramaya devam edecekler ve sonrasında blockchain; bugün elektrik ve internet nasıl hayatımızın bir parçası hâline geldiye, günlük yaşantının vazgeçilmez bir bileşenine dönüşecek.”

süreçleri analiz ederek bunlar için yol haritaları belirlemek. Eğer stratejiyi doğru belirlersek tehlikeler sadece çözülecek birer minik problem olarak kalırlar.

2019 yılı blokzincir teknolojisinin gerçek uygulamalarının görüleceği bir yıl olacak mı sizce? Özellikle teknolojiye yönelik güvenin sağlanması-na ilişkin nasıl bir yıl bekliyorsunuz?

2016, ilk testlerin yapılmaya başlandığı; 2017, gerçek uygulamaların ortaya çıktığı; 2018, bunların geliştiği bir sene oldu. Bu sene boyunca daha fazla gerçek yaşama dokunan uygulama göreceğimizi ümit ediyorum. Bu süreç içinde önce kurumlar sonra bireyler bu teknolojiyi daha iyi kavramaya devam edecekler ve sonrasında blockchain; bugün elektrik ve internet nasıl hayatımızın bir parçası hâline geldiye, günlük yaşantının vazgeçilmez bir bileşenine dönüşecek.

Sizce blokzincir teknolojisi Türkiye’de nasıl görüyor? Teknoloji, Türkiye için ne ifade ediyor?

Bu noktada Türkiye’deki ilgi ve bilincin seviyesi gerçekten çok heyecan verici... Blockchain Türkiye Platformu, 8 Haziran 2018’de Türkiye Bilişim Vakfının bir inisiyatifi olarak kuruldu. Aradan 6 ay bile geçmeden üye sayımız 50’yi aştı. Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK Bilgem, MÜSİAD, TÜBİSAD gibi kurumlar başta olmak üzere pek çok değerli üniversitemiz ve organizasyon ile iş birliği anlaşmaları imzaladık. Dört farklı çalışma grubu altında çok ciddi toplantılar sürekli olarak yapıyor ve Mart ayından itibaren çok değerli raporlar paylaşmaya başlayacağız.

Gerek özel sektör gerekse kamu tarafında blockchain teknolojisine olan ilginin elle tutulur projelere dönüştüğüne de şahit oluyoruz. Türkiye bu rüzgârda çok doğru bir rotada seyrediyor eğer hız kesmezsek başta bölgesinde bir lider hâline gelmesi ve sonrasında dünyaya örnek teşkil etmesi mümkün.

Bugüne kadar verdiğiniz röportajlarda ve konuşmalarınızda Türkiye’yi, blokzincir konusunda bir merkez hâline getirmeyi amaçladığınızı söylüyorsunuz. Kolay mı bunu gerçekleştirmek? Türkiye, nasıl bir merkez olabilir?

Tarih boyunca büyük adımlar hep farklı zihinlerin bir araya gelerek kurduğu topluluklar tarafından sağlanmıştır. Türkiye için de durum farklı olamaz. İş birliği, rekabet ederken ortak paydaşlarda buluşmak (*rekaberlik*) ve istişare kültürü ile Türkiye’nin, bölgesinde bir blockchain lideri ve merkezî olması mümkün. Şu anda BCTR’de bunu açıkça görüyoruz. Ticaret hayatında birbirine ciddi rakip olan kurumlar aynı masa etrafında aynı heyecan ile çalışıyorlar.

Son olarak “Blockchain 101” kitabının yazarı Ahmet Usta, bu teknolojiyi merak edenlere, riskleri, sunduğu olanaklar konusunda neler söyler?

Dijitalleşmenin Türkiye’de nasıl bir hızla ilerlemesini bekliyorsunuz?

Blockchain teknolojisinin sadece kripto para odaklı bir teknoloji olmadığını bir güven mekanizması olduğunu anlamak ile iş başlamak lazım. Bu noktada “Blockchain 101” kitabını okumalarını ve BCTR.org sitesindeki içerikleri takip etmelerini önemle tavsiye ederim. Blockchain felsefesini kavradıktan sonra teknik veya stratejik süreçte yer almak bir tercih. Her ikisi de diğerinden bilgi sahibi olmayı gerektiriyor. Ama süreç, temel mantığı anlamakla başlıyor. Olabildiğince çok uygulama örneğini incelemek ve yeni fikirler geliştirmek lazım. Bu fikirleri paylaşmak ve belirli sorunların çözümleri olarak yapılandırmak... Sonrası zaten kendiliğinden gelecektir.

”

“Gerek özel sektör gerekse kamu tarafında blockchain teknolojisine olan ilginin elle tutulur projelere dönüştüğüne şahit oluyoruz. Türkiye bu rüzgârda çok doğru bir rotada seyrediyor eğer hız kesmezsek başta bölgesinde bir lider hâline gelmesi ve sonrasında dünyaya örnek teşkil etmesi mümkün.”

DOĞALGAZ KONFORU CEPTTE

İGDAŞ uygulamasıyla her mobil cihaz bir şube.

“Suriye’de çözüm Soçi ve Astana’dan geçecek”

ABD’nin Suriye’den çekileceğini açıklamasının ardından Türkiye, Rusya ve İran’ın katılımıyla Rusya’nın Soçi kentinde gerçekleşen Astana Sürecinin dördüncü toplantısında sorunun çözümüne ilişkin önemli ortak mesajlar çıktı. Terörizmle mücadele, anayasa komitesi, Suriye’nin toprak bütünlüğü ve İdlib’de yaşanan sorunlar konusunda kısa süre içinde önemli iyileşmeler gerçekleşeceğine dikkat çekiliyor.

Zirvede Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani kalabalık bir heyet ile bir araya geldi. Zirvenin sonrasında yayınlanan ortak bildiriye, Suriye’nin “egemenliği ve toprak bütünlüğünün” korunacağı ifade edildi. Türkiye’nin ısrarlı girişimleri ile bir insanlık dramının ve mülteci akınının engellendiği İdlib’de ihlallerin önlenmesi gerektiği konusunda da ortak bir tutum sergilendi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, zirve sonrası düzenlenen ortak basın toplantısında, “İdlib’deki terör örgütlerine karşı tavırlı durmaya mecburuz.” ifadelerini kullandı. İdlib’deki terör gruplarının eylemleri konusunda kaygısını dile getiren Putin ise, “İdlib’deki militanların saldırgan eylemlerinin cezasız kalmayacağını” söyledi. Rus ve İranlı yetkililer, İdlib’de terörle mücadele için operasyon düzenlenmesi konusunda ısrarcı davranırken Türkiye, bölgeye yapılacak operasyonun yol açacağı insanî krize işaret ediyor.

İdlib’de terörle mücadele

Soçi’de İdlib konusunda, sorunlara ve farklı görüşlere rağmen ortak tavır sergilenmesinin önemine dikkat çekiliyor. İdlib’de sorumluluğun

daha çok Türkiye’de olduğunu vurgulayan SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörü Doç. Dr. Murat Yeşiltaş ise, “İdlib’de Heyet Tahrir Şam’ın temizlenmesinden sonra Rusya ve İran, Türkiye’den farklı olarak, bölgenin rejime devredilmesi gerektiğini düşünüyor.” dedi.

Türkiye’nin İdlib meselesini krize dönüştürmek istememesinin, taraflar açısından aralarındaki tutum farklılığını kabul edilebilir hâle getirdiğini belirten Doç. Yeşiltaş, “İdlib’de Türkiye, bir süre daha zaman kazanmış oldu ancak Heyet Tahrir Şam konusu nasıl halledileceği hâlâ önemli bir konu olarak ortada duruyor.” diye konuştu.

Anayasa Komitesi konusu

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Suriye’de siyasî çözüm konusunda, “Çözüm umudu hiç bu kadar filizlenmedi.” ifadesi ise, zirvenin en önemli sonuçlarından biri olarak görülüyor. Tarafların bu konudaki görüş birliği içinde olmaları nedeniyle, Suriye’de siyasî çözüm için kurulması planlanan Anayasa Komitesi konusunda ilerleme sağlanacağına dikkat çekiliyor. Ancak Doç. Yeşiltaş; garantör ülkeler olan Türkiye, Rusya ve İran’ın Anayasa Komitesi oluşması için gayret gösterirken, sorunun çözümüne destek olması beklenen Batılı ülkelerin aksi yönde hareket ettiklerini vurguluyor.

Münbiç ve güvenli bölge

Beklediği gibi Soçi zirvesinde öne çıkan en önemli gündem maddelerinden birisi, ABD’nin çekilme kararının ardından Fırat’ın doğusu ve güvenli bölge tartışmaları oldu. Liderler, Suriye’nin “toprak bütünlüğü ve egemenliği” sorununa çok fazla vurgu yaptı. İran ve Rusya, kurulacak güvenli bölgenin

rejime devredilmesini isterken, Türkiye ise bölgenin bu kez de Rusya’nın nüfuz alanına dönüşmesi ve terör örgütü YPG/PKK’nın Haseki’de olduğu gibi rejimle birlikte var olması ihtimallerine yönelik endişe duyuyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da Putin ile yaptığı görüşme öncesinde, “YPG/PYD, Fırat’ın doğusundan temizlenmeden Suriye’nin toprak bütünlüğü sağlanamaz.” ifadeleriyle Türkiye’nin konuya ilişkin endişesini açık şekilde dile getirdi.

“Suriye’de çözüm Soçi ve Astana’dan geçecek.” diyen Doç. Yeşiltaş, “Suriye meselesine buradan çözüm bulunup, Cenevre’de son nokta konulabilir.” ifadelerini kullandı. Türkiye’nin Soçi zirvesinden beklentisinin, Rusya ve İran’ın güvenli bölge konusundaki desteğini almak olduğuna işaret eden Murat Yeşiltaş, “Türkiye’nin terörle mücadelesi ve güvenlik kaygıları Rusya ve İran tarafından anlaşılmalı birlikte, bunun nasıl bir çözüme kavuşturulacağı konusunda farklılık olduğuna” dikkat çekti. Doç. Yeşiltaş, “Toprak bütünlüğü ve egemenlik meselesine vurgu yapılması, Suriye’deki terör örgütlerine, özellikle de PKK’ya verilen ortak mesaj” tespitinde bulundu.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun da zirve sonrası sosyal medyadan paylaştığı açıklamasında, “Türkiye, Rusya ve İran, Suriye’de barış ve istikrarın tesisi için yürütülen ortak çalışmalar gözden geçirmek üzere dördüncü kez Üçlü Zirvede bir araya geldi. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye, Suriye krizinin çözümüne katkı sunmaya devam edecek.” ifadelerini kullandı.

أحداث فنزويلا في 9 إجابات

تشهد فنزويلا اضطرابات داخلية إثر إعلان رئيس البرلمان، خوان جوايدو رئيسًا مؤقتًا للبلاد، أعقبه إعلان الرئيس المنتخب نيكولاس مادورو، قطع العلاقات الدبلوماسية مع واشنطن، متهمًا إياها بـ "تدبير محاولة انقلاب ضده".

9 أسئلة عن أحداث فنزويلا

1. ما هي الخلفية التاريخية للتوتر الفنزويلي - الأمريكي؟

منذ تولي هوغو تشافيز (1999-2013) مقاليد الحكم في فنزويلا، تشهد العلاقات بين كاراكاس وواشنطن، توترات من حين إلى آخر. عقب وفاة تشافيز استمرت التوترات بين البلدين خلال فترة رئاسة الرئيس الفنزويلي، نيكولاس مادورو.

2. كيف وصل مادورو إلى السلطة؟

رشح شافيز قبل وفاته، نائبه مادورو لرئاسة البلاد. عقب وفاة تشافيز، فاز مادورو في الانتخابات الرئاسية عام 2013 وتولى منصب رئاسة البلاد. فاز مادورو في الانتخابات الرئاسية عام 2018 بحصوله على 68 في المائة من الأصوات.

3. كيف بدأت الأحداث خلال فترة تولي مادورو مقاليد الحكم؟

بدأت احتجاجات منوثة للحكومة عام 2014 بداعي المشاكل الأمنية غربي البلاد. تخللت احتجاجات المعارضة في العامين الأخيرين بداعي الوضع الاقتصادي، مواجهات أسفرت عن مقتل الكثير من الأشخاص.

4. كيف بدأت مرحلة تحول الأزمة الاقتصادية إلى أزمة سياسية خلال فترة حكم مادورو؟

تدهور اقتصاد فنزويلا لانخفاض أسعار النفط العالمية منذ عام 2014، وارتفعت أسعار السلع وزاد التضخم.

5. ما هي مطالب المعارضة في البلاد؟

تقول المعارضة إن مادورو لا يملك الشرعية وتطالبه بالتنحي، وتدعي وقوع تزوير في الانتخابات الرئاسية وتطالب بإجراء انتخابات مبكرة.

6. ما هو موقف مادورو من المطالب؟

مادورو يتهم الولايات المتحدة بتدبير محاولة الانقلاب. مادورو يقول للمعارضة: "لا تتقوا بالولايات المتحدة. ليس لديها أصدقاء، بل لديها مصالح".

7. ما هو موقف دول أمريكا اللاتينية؟

إلى جانب الولايات المتحدة وكندا، أعلنت كولومبيا، بيرو، الإكوادور، باراغواي، البرازيل، تشيلي، بنما، الأرجنتين، كوستريكا، وغواتيمالا تأييد رئيس البرلمان الفنزويلي.

بالمقابل، أيدت كل من الصين، روسيا، تركيا، المكسيك، بوليفيا مادورو واعتبرته الرئيس الشرعي للبلاد.

8. ما هو رد فعل دول العالم؟

أعلنت دول أوروبية لا سيما بريطانيا، فرنسا، ألمانيا، الدنمارك، وكوسوفو دعمها لإعلان رئيس البرلمان "خوان جوايدو"، نفسه رئيسًا مؤقتًا للبلاد.

9. ما هي أصدااء الأحداث في وسائل الإعلام الدولية؟

أفردت وسائل الإعلام الدولية مساحة واسعة للاحتجاجات المناهضة للحكومة في فنزويلا خلال السنوات الأخيرة، وركزت على المشاكل الاقتصادية.

قدمت أخبارًا عاجلة عن إعلان رئيس البرلمان خوان، دون التطرق إلى الأطراف الداعمة لمادورو.

Modern panoptikon iş yeri mi?

YELİZ BOZKURT GÜMRÜKÇÜOĞLU *

Bilindiği üzere, Jeremy Bentham'ın hapisane olarak tasarladığı panoptikon, dairesel bir yapı olup, içerisindeki kuleden gözlemcinin mahkûmlar tarafından görünmediği ancak tüm mahkûmları rahatça gözetleyebildiği bir yapıdır. Sürekli gözetim altında tutulma hissi içerisindeki mahkûmlar bir süre sonra kendisini gözlemcinin gözünden görerek, beklentiye uygun hareket etmeye başlar. Modern elektronik gözetim yöntemleri, günümüzde birçok yazar tarafından işte bu yapıya benzetilmektedir. Toplumun tamamı üzerinde etki gösteren elektronik gözetim, iş yerlerine de ciddi oranda yansımış olup, işçiler üzerindeki gözetim Bentham'ın panoptikonunu aratmamaktadır. Somutlaştırmak gerekirse, modern teknoloji sayesinde iş yeri; internet bağlantısı üzerinden erişilen tüm siteler, işçinin coğrafi olarak bulunduğu yer, iş yeri içerisindeki her hareketi, arama motorlarında yapılan tüm aramalar, izlenen videoların içeriği, elektronik posta trafik verileri ve

içerikleri ve hatta klavyenin her tuş kaydı işverence izlenebilmekte ve kayıt altına alınabilmektedir.

Ülkemizde bireylerin internet kullanım oranı %72,9, sosyal medyada zaman geçirme oranı ise %35 civarındadır. İş yerlerinde sıkça kullanılan elektronik gözetim araçları; kamera, GPS sistemleri, e-mail ve internet kullanımının izlenmesidir. Birçok işçi mesai dışındaki vakitlerde olduğu gibi çalışma saatleri içerisinde de bu teknolojileri özel amaçla kullanmaktadır. İşverenler açısından elektronik gözetim, bir yandan doğabilecek riskleri önleme diğer yandan olası sözleşmeye aykırı kullanımın tespitini amaçlamaktadır. Bu amaçla kullanılan pek çok program mevcuttur. İş yerinde özel amaçlı internet kullanımına ilişkin işveren politikaları tamamen yasaklama, sınırlı izin verme yahut sınırlama getirmeksizin izin verme şeklinde ortaya çıkmaktadır. Şunu da belirtmek gerekir ki, internet erişiminin bir insan hakkı olarak görülmesine bağlı olarak, işverence özel amaçlı kullanımının tamamen yasaklanmasının mümkün olmadığı da savunulmaktadır. Meseleye bakış açısı, ülkeden ülkeye farklılık arz etmektedir. Örneğin, Fransa'da özel amaçlı kullanımın tamamen yasaklanmaması gerektiği anlayışı hâkim olmasına karşılık, Almanya'da işverenin, özel amaçlı kullanımı tamamen yasaklayabileceği kabul edilmektedir. Alman hukukundaki bu katı yaklaşımın temelinde ise özel amaçlı kullanıma izin veren işverenin Telekomünikasyon Kanunundan doğacak mahremiyet sorumluluğu

yatmaktadır. Kanaatimizce, ülkemizde de iş yeri bilgisayarlarından özel amaçlı internet kullanımının yasaklanabileceği, ancak bu hâlde işçinin kendisine ait internet bağlantısına girişine izin verilerek iletişim özgürlüğünün sağlanması gerektiğinin kabulü isabetli bir yaklaşım olacaktır. Ayrıca belirtelim ki, özel amaçlı kullanım izninin mutlaka açıkça verilmesi gerekmeyip, uzunca bir süre özel amaçlı kullanıma göz yuman işverenin örtülü olarak bu izni verdiği kabul edilmektedir. İşverenin elektronik gözetim uygulamalarının yasallığı geliştirdiği özel amaçlı kullanım politikasına bağlı olarak belirlenmektedir. Ancak her durumda işçinin bilgisi ve onayı olmaksızın gizli bir gözetim uygulamasına tabi tutulması ve kişisel verilerinin kayıt altına alınması hukuka aykırıdır. İşverenlere; yasaya uyum açısından, kısaca açık ve şeffaf bir özel amaçlı kullanım politikası belirlenmesi, elektronik gözetim uygulamalarına başvurulduğu takdirde uygulamanın kapsamına ilişkin bilgilendirme yapılması, kayıt altına alınan kişisel veriler söz konusu olduğunda kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuata uyum sağlanması, gözetimin tespit ve işçiyi işten çıkarmak için delil toplama faaliyeti olarak görülmesi yerine önlem almayı amaçlaması (örneğin, yasaklı sitelere erişim engeli, özel amaçlı kullanım sürelerine ilişkin uyan sistemi vb. teknolojilerden yararlanılması) önerilebilir.

* İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

Bolivia slams Guaidó over US intervention remarks

Bolivian President Evo Morales slammed Venezuela's opposition leader Juan Guaidó over his remarks on a possible U.S. military intervention into the crisis-hit nation.

"I wonder what the brother presidents who recognized him have to say about such incitement to war in Latin America," he added.

Opposition leader Guaidó refused to rule out authorizing a possible U.S. military intervention to oust President Nicolas Maduro from power.

Venezuela has been rocked by protests since Jan. 10, when President Nicolas Maduro was sworn in for a second term following a vote boycotted by the opposition.

Tensions rose when opposition leader Guaidó declared himself acting president on Jan. 23, a move that was supported by the U.S. and many European and Latin American countries.

Turkey, Russia, China, Iran, Bolivia and Mexico support Maduro.

How about putting a Code of Ethics for the Clergy?

.....
ÜZEYİR OK *

When returning from a conference in Bari to the airport, together with an international colleague of mine, Leslie J. Francis, I suggested that we collaborate on writing a code of ethics for the clergy. He responded enthusiastically and gave the thumbs up to me.

The idea that I, as a psychologist with a background in theology, offered originated from my daily observations and experiences on the behaviours, writings and speeches of Muslim clergy in the media or the mosques. Whilst some of clergy preach wisely, constructively and compassionately, others, I reckon, may look positive at first sight, but could in fact be harmful and even detrimental for the masses.

It should be noted, first, that basically there is no clergy stratum in Islam (*at least among Sunnis*) as it is among, say, Catholics, but in reality today it is possible to mention a class of religious officials (*din görevlileri*). However, they have no superiority over the followers in terms of religious status.

Today most vocations including psychologists, medicals, and teachers have developed their own rules or codes of ethics to govern their actions. Why should clergy, who often talk on ethical matters, have immunity regarding such codes? Vocational codes of ethics could be drawn up by an external committee but not from the ethical sources of obligants) so that an 'impartial' body could assess their actions. If these are not adhered to, some sort of penalty could be imposed. As a result, I developed the following ideas which are at their initial stages. It is possible to argue that the following gaps may occur during the religious services, which should be avoided by the clergy.

Causing Potential Psychological Distress: Clergy should avoid disproportionate over-emphasis on the illustrations of 'negative' content of religious texts such as details of punishment in hell which could increase the feelings of intimidation, unnecessary level of guilt, or anxiety on the part of members of the congregation, particularly on those who suffer anxiety and religious scrupulosity. This may lead some people to develop a negative attitude towards religion.

Abusive Hermeneutics: The way the clergy addressed theological content is perceived as an "absolute truth" and members of the congregation are expected to take it as an unchangeable truth to reach salvation. This should be addressed beforehand that it is only one perspective and that this comment may bear flaws in its nature. In addition, such a one-directional and one-sided approach may reinforce blind conformity on the part of the congregant and deprive the person of his/her personal autonomy in thinking about religious matters. Therefore, before starting the speech the clergy should emphasize that the speech to follow is bounded within a particular perception, interpretation and understanding by a particular person of a particular text and should not be taken as an absolute truth. In other words, they are not the direct "true" (*but mediated*) projections of the messages.

Divisive Language: The discourse should not be used in such way that it divides people and create antagonistic segments within the society. It should not be allowed to sow hatred in the heart of people towards one community or the other. Related to this, religious discourse should not state implicitly

it is done for the sake of "better religiousness." **Emotional Abuse for Financial Aim:** Working disproportionately on the emotions and feelings with theological texts, the clergy may influence especially agreeable and tender-minded well-off people to donate more money than they would usually do under normal conditions.

Exaggeration in the Narration: For the sake of creating higher impact, some of the clergy tend to give the impression as if s/he was present and witnessed the event/episode that s/he is narrating during the time of the prophet. Since, this may increase over commitment to 'the truth claim' of the clergy and lead audience to attribute holiness or super-humanity to clergy who narrate them. Any type of unrealistic and irrational exaggeration in the comments should be avoided. The places of myths or hadith with shaky link in the narration chain should be keenly differentiated. Clergy should act as the guest of the text but not the host of it.

Misusing Religious Language for the Purpose other than Divine Will: Clergy should avoid using religious and spiritual discourse for the purpose other than the "divine authority aimed" such as enhancing nationalism, or gaining any sort of personal power, or for a legitimization or exculpation source.

Stigmatization/stereotyping: Clergy, putting themselves in the place of divine authority, should avoid using labelling and stigmatizing language such as discourse like "those who commit a certain 'sin' are 'damn' people, or gone astray from the true path."

Transference/counter-transference: The matter of transference and counter-transference may happen not only in therapeutic encounters but also within clergies' one-to-one relationships with

members of the congregation. Therefore, clergy should be trained in how to deal with such issues arising in their meetings.

Hindering Personal Growth: Religious discourse is expected to foster personal growth, liberation and maturity. Accordingly, clergy should avoid using discourse which obstructs ways to personal developments, open-mindedness and causes distress and oppression of congregants directly, or their family members, indirectly.

It is hoped that this text manages to initiate further discussions on this issue.

or explicitly that religion is the monopoly of a certain group but not of others (*a kind of tribalism*).

Building and Misusing Power from Clergy Identity: The way the theological content is presented may foster on the congregants the feeling that the theologians/clergy have special powers and that what they say should be followed verbatim as they are the only authority or advocates representing God's will. This should be avoided.

Mediating Physical Abuse in RE: In some religious contexts it is observed that RE teachers apply physical abuse to students in teaching (*especially on those who are studying to be hafiz*) and that parents, because of assigning clergy higher status, would show more tolerance to such an abuse as

* *Ibn Haldun University Psychology Department.*

Zekâyı yapana şaka yapan zekâ ve sinema!

ABDULHAMİT GÜLER *

Sinema türlerinin en zorlarından biridir, bilim kurgu... Hikâyesinden başlayarak işleyişine kadar sıra dışı şeyler barındırması gereklidir. İnsanlık tarihi, geçmişimizi barındırması gerektiği kadar, bilimsel yönelimlerin ve tezlerin ışığında gelecek tasavvuru da çizilmeli. Kolay değil.

Bilim kurgu, pahalı bir yöntemdir. Fantastik türlerle beraber en çok prodüksiyon isteyen yöntemdir. Hâliyle, sinemanın sektörel olarak belli seviyeye gelmemiş ülkelerinde bilim kurgu örneği görmek zor. Bu tarz filmlerin genellikle Hollywood kaynaklı olmasının yegâne sebebi de budur.

Öyle ki, bilim kurgu filmleri soğuk savaş döneminde dünyanın iki kutbunun temsilcisi ülkeler arasında çekişme başlığı olmuştur. Stanley Kubrick'in 1968'de filme aldığı "Uzay Yolu: 2001" sonrasında, Rus yönetmen Tarkovski, Solaris'i çekmişti. Tarkovski kabul etmedi ama Solaris'in, "Uzay Yolu: 2001"e bir cevap olarak çekildiği iddia edildi. Zira o dönem ABD ile Rusya; siyasi, ekonomik alanlarda olduğu kadar kültürel boyutta da çekişiyorlardı. Her iki film de bir gelecek tasavvuru ortaya koyuyordu. Kubrick'in filmi, materyalizm ve evrim ağırlıklıydı. 2001 senesinde uzayda yaşayacağımızı öngörüyordu. Solaris'in dersi ise daha derindi. Tarkovski etkisiyle film; zamanı, insanı, idraki ve hayatı sorguluyordu.

Soğuk savaş bittikten sonra Hollywood, sinema alanında neredeyse tek başına kaldı. Avrupa sinema sektörleri de kendi çapında bir güce sahipti. Hollywood'un "tek kutuplu sinema" hayali sektörel olarak neredeyse gerçek oldu.

Bu durumdan sonra filme alınan bilim kurgu hikâyeleri elbette genel olarak uzaylılar ile dünyalıları karşı karşıya getiriyordu. Ve tabii ki buradaki dünyalı ABD'lilerdi.

2000'li yıllarla birlikte bilim kurgu filmlerinin en ciddi malzemesi "yapay zekâ" oldu. Yakın gelecekte yapay zekânın hayatımızı nasıl etkileyeceğine dair, bugünden referanslarla ele alınan konular hem bir gelecek profili çiziyor hem de bugün ne yapılması gerektiğine işaret ediyor.

Sinemanın imkânları, teknolojinin gelişmesiyle beraber dünyanın farklı noktalarında yeni ve daha minimalist yöntemlerle bilim kurgu filmlerinin ortaya çıkması sağlandı. Hatta son dönem bazı minimalist bilim kurgu filmlerinin, büyük bütçeli işlerden daha etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Yapay zekâ filmlerinin atasının 1927'de çekilen "Metropolis" olduğunu hatırlatmak gerek. Almanya yapımı film, sinema tarihinin kült çalışmalarındandır. Robotların hayatımızı gelecekte nasıl etkileyeceği ve insan yapımı robotların insana hükmedecek bir duruma gelip gelmeyeceğini ele alan filmler, Metropolis sonrasında da beyaz perdeye çokça çıktı.

Hollywood yapımları arasında Spielberg'in "Yapay Zekâ"sı (2001), 1987'den bugüne gelen Robocop filmleri, Will Smith'in başrolündeki "Ben Robot" (2004), The Blade Runner filmleri, Terminatör, Matrix ve Interstaller filmleri ilk akla gelenler. Bu

filmler büyük bütçelerle hayata geçiyor. Ortalama bütçeleri 150-200 milyon dolar civarı.

Yine Hollywood'da yapılmasına rağmen düşük bütçe ile hayata geçirilen ama çok etki yapan bazı filmlerden de bahsetmek gerek.

"Her" filmi, duygusal boşluk yaşayan bir insanın, kendisiyle iletişim kuran yapay zekâ ile yaşadığı ilişkiyi konu alıyor. Kulağa garip geliyor elbet. Üstelik bu yapay zekâ bedenen yok. Sadece ses ile iletişim kuruluyor. Postmodern zamanda yabancılaşma yaşayan insanın teselli olarak yapay zekâ sesine âşık olabileceği kadar yalnızlaşmasına işaret eden film, biçim itibarıyla da konvansiyonel sinemanın değil, bağımsız/festival sinemasının

yakınında duruyor. Spike Jonze'un filmi bolca ödül aldı. Bütçesi 23 milyon dolar olan film, dünya genelinde 47 milyon dolar hasılat elde etti.

Alex Garland imzalı "Ex Machina" de oldukça düşük bütçeli bir yapım (2015). 15 milyon bütçesi olan filmin hasılatı 37 milyona dolara yakın gerçekleşti. İngiltere yapımı olan çalışma "insanlık sonrası fütüristik şok filmi" olarak nitelendirildi. Sade, minimalist yöntemine rağmen etkileyici senaryosu ve sürpriz dönüm noktalarıyla büyük ses getirdi. Yine bir yapay zekânın, kendisini "yaratan" insanın zekâsına karşı mücadelesini ve belki de galibiyetini anlatıyor, film.

Örnekler çoğaltılabilir. Sadece sinema sektöründe değil dizi piyasasında da yapay zekâ ciddi bir malzeme olarak kullanılıyor artık. Yakın zamanda hem sinema hem de dizi sektöründe birçok örneği ve yenilikçi yaklaşımları göreceğimize şüphem de yok. Hatta sinemanın hem üretim hem de içerik boyutunu gelecekte etkileyecek olan kritik türlerin başında bilim kurgunun geldiği kanaatindeyim.

Üretim dışında sinema mecralarının geleceğinin de yapay zekâda olduğu ve yakın zamanda sinema diye bir şey kalmayacağı da iddia ediliyor. Sonuçta teknoloji ve yapay zekânın geleceği nokta elbette hayatımızı yepyeni bir evreye varıracak.

Yakın zamanda belki sinema salonuna gitmek zorunda kalmayacağız, sinema salonu hologram yöntemiyle yanımıza gelecek. Film üretimi noktasında da yakın zamanda gerekli bütün teçhizatın telefonda toplanacak olması sürpriz bir yorum olmaz.

Fakat bütün bunlara rağmen en etkili sanat yöntemlerinden ve ifade etme biçimlerinden biri olan sinemanın kıyamete kadar var olacağı kanaatindeyim. Hatta sonrasında da sinemanın bir şekilde var olabileceğini düşünüyorum. Ömrümüz boyunca yapıp ettiklerimizin bize mizanda nasıl gösterileceğini düşündünüz mü? Acaba bir perde mi açılacak? Her şey mümkün.

Sonraki âlemi şimdilik bir kenara bırakırsak, insan var oldukça var olacak sinema, yapay zekânın ağırlıklı işlemci ya da üretici olmasından sonra da varlığını sürdürecektir. Elbette üslup değişecek. Ancak sinema hep var olacak.

İşte bu minvalde bilim kurgu, sinemanın en etkili türlerinden. Gönül ister ki ülkemizde de bilim kurgu türüne önem verilsin ve yatırım yapılsın.

* Yazar, yönetmen, senarist.

Gençler ve deizm

SERDAR DEMİREL *

Son dönemlerde Y ve Z kuşağının dinî duyarlılığının kıvamı ve bhusus Z kuşağının deizme kaydığı üzerine epey yazıldı, çizildi. Panik havasındaki ebeveynler, durumu kavramaya çalışan kanaat önderleri, "din yorgunluğu" kavramsallaştırmasının arkasına sığınan kimi seküler memnunlar, suçu geleneksel ulemaya yıkan ilahiyatçılar, ilahiyatçıları parmakla işaretleyen medrese ve cemaat müntesipleri...

Profan ideolojisine alan açmak için meseleyi köpürtenler de işin cabası...

İlkokuldan liseye kadar materyalist pozitivist eğitim sisteminden geçmiş birisi olarak şahsî tecrübeme ve tanıklığıma da dayanarak dindarlık skalasında dünün, bugünden daha iyi olmadığını söyleyebilirim.

Mesela bugün imam hatipler ve ilahiyat fakültelerinin sayısı, dün tasavvur edemeyeceğimiz kadar arttı. Medreseler, ilmi faaliyetlerini icra etmekte. Ortaöğretimde dinî içerikli seçmeli dersler konmuş durumda. Toplumun farklı kesimlerinde olduğu gibi dindar camiada da vakıflar ve STK'lar inandıkları doğrultuda hizmet etmekte. Bu meyanda toplum normalleşmiş ve herkes istediği gibi yaşayabilmekte diyebiliriz.

Tarihine, kök değerlerine, ümmet coğrafyasına karşı hassas bir iktidar var. Müslüman coğrafyanın umudu olmuşuz. Yasaklar dünyasının ilkelliklerini iliklerine kadar yaşamış dönemin kuşakları olarak bizim, dinî hayat açısından dün, bugünden daha iyiydi dememizin bir zemini olmasa gerek.

Ancak bu yazdıklarım inanç hayatımızda sorunlarımızın olmadığı manasına da gelmez. Bir gevşeme, anlam krizi, ontolojik kaygılar, kaynaklarına karşı epistemik kuşular, usulsüz bir teoloji arayışı ve bu zeminde uç veren ibâhiyeci tutumlar elbette var.

Bunların olması, gençlerin hızla deizme kaydıkları manasına gelmiyor işte. Bir istikamet krizi var ve yaşadıklarımız, idrak ettiğimiz çağın ruhuyla yakînen alakalı. Ve unutmadan, her tarihsel dönemin kendine

has krizleri ve bu krizlerin bağrında taşıdığı imkânları mevcuttur. Nedense çağın sunduğu imkânlara değil de sadece krizlere yoğunlaşıyoruz.

Bizim kanaatimiz; yaşadıklarımızın özde iki sebebi vardır: Birincisi, insanın özünde barındırdığı dünyevî zaafiyetleri... İkincisi ise, postmodern çağın ürettiği yeni yaşam koşulları... Hayatın, dijital kültürün fazla etkisine girmiş olması ve bu zeminde hayatın hızlı akması hâlinin doğurduğu sonuçlar. Gençlerle yaşlılar arasında fark ise yaşlıların tecrübe birikiminin daha fazla olması sebebiyle sanal dünyaya adaptasyonlarının daha ağır işleminde. Bu iki durumu özetle açalım.

İnsanın fizikî varlığı, yaratılışı itibarıyla dünyevîliklere meyillidir. Şöhret, makam, mal, karşı cins vb. hususlara olan tutku, insan kadar kadimdir. Ayırt edici özelliği haz ve hız olan dijital çağ, ürettiği imkânlar dâhilinde insanın bu tarz zaafını ucuza maledip hızlıca ulaşılabilir kılmaktadır. İnsanı; bencil, asosyal ve atomlarına bölerek yapar...

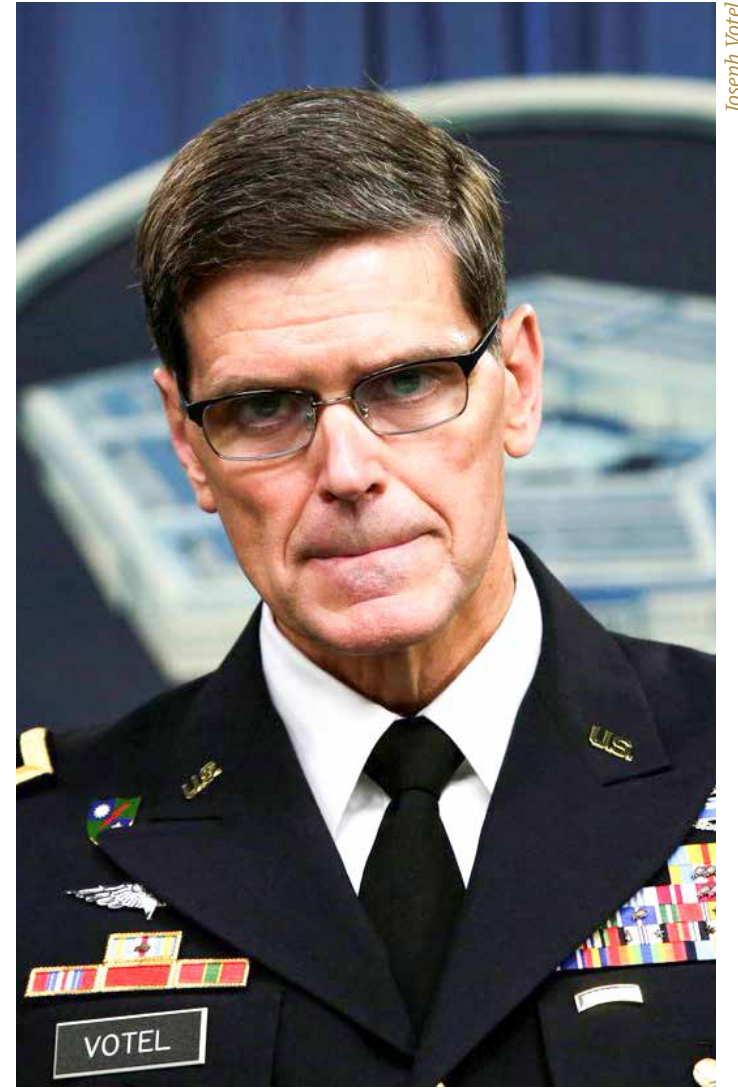
Çağın hiçbir döneminde toplumsal değişim bu kadar hızlı yaşanmamıştı. Tekil akademisyen gayretlerini bırakın, üniversiteler dahi yaşanan hızlı dönüşümün kühüne vakıf tanımlamaktan aciz kalmaktadır. Bir olguyu daha hakkıyla tanımlamadan yeni birçok olgu hayatla tanışmaktadır.

Doğu'da ve Batı'da birçok ülkeye gittim, durum değişmiyor. Doğu, Batı, Kuzey, Güney; bütün coğrafyalar aynı kaderi farklı miktarlarda yaşamaktalar.

Değişen dünya düzeni, hayat standartları, eğitim içerikleri, elektronik yönetim, ticaret sistemleri, sosyal medya trendleri; alışılageldiğimiz hayat tarzını değiştirdi, değiştirmeye de devam ediyor. Bizler, öğrenciler, ebeveynler, hocalar, yöneticiler, kanaat önderleri, siyâşiler hepimiz aynı sürecin içinde etkilenenleriz. Gençler ise bu hızlı dönüşüme karşı büyüklerine göre maalesef donanımsızlar, çünkü gözlerini bu dünyaya açtılar.

Bu yeni durumu deizm olarak tanımlamak doğru değildir. Bunu gösteren ilmi çalışmalar da yoktur. Bazı genç grupları arasında bir trendin varlığı o trendi genelleştirmeyi gerektirmez. Aslolan bu yeni durumu paniğe kapılmadan analiz edebilmek ve sürecin aktörleri olabilmektir.

* İbn Haldun Üniversitesi İslamî İlimler Enstitüsü Müdürü.

Genral أميركي: احتمال بدء سحب القوات من سوريا خلال أسابيع

قال قائد القيادة العسكرية المركزية الأميركية الجنرال جوزيف فوتيل إن من المحتمل أن تبدأ الولايات المتحدة سحب قواتها البرية من سوريا خلال أسابيع. لكنه شدد على أن توقيت الانسحاب على وجه الدقة يعتمد على الأوضاع على الأرض طبقاً لما أمر به الرئيس دونالد ترامب.

وقد بدأت القوات الأميركية بالفعل سحب المعدات من سوريا. وسئل فوتيل عما إذا كان سحب القوات التي يتجاوز عددها ألفي جندي، سيبدأ خلال أيام أو أسابيع، فقال "ربما أسابيع ولكن مرة أخرى هذا كله يحدده الوضع على الأرض".

وقال الجنرال فوتيل -الذي يشرف على القوات الأميركية في الشرق الأوسط- للصحفيين المسافرين معه خلال جولة في الشرق الأوسط "نقل الأفراد أسهل من نقل العتاد، ولذا ما نحاول فعله الآن هو من جديد إخلاء هذه المواد وهذه المعدات التي لا نحتاجها".

وساهم إعلان ترامب المفاجئ في ديسمبر/كانون الأول الماضي بسحب القوات الأميركية من سوريا في تقديم وزير الدفاع جيم ماتيس استقالته، كما جعل المسؤولين العسكريين الأميركيين يهرعون إلى إعداد خطة للانسحاب تحافظ على أكبر قدر ممكن من المكاسب.

ويقدر المسؤولون الأميركيون منذ مدة طويلة بأن تنفيذ الانسحاب من سوريا بشكل كامل قد يستمر حتى مارس/آذار أو أبريل/نيسان القادمين، لكنهم أحجموا عن تحديد جدول زمني دقيق في ضوء الأوضاع في ساحة القتال والتي يصعب التكهّن بها.

Gençlik ve siyaset

EROL ERDOĞAN *

Gençlerin yetişkinlere nazaran siyasete daha mesafeli durduğu doğru mu? Bir soru daha ekleyelim... 31 Mart 2019 seçimlerinde sandığa gitmeyeceklerin içinde gençler mi yoksa yetişkinler ve yaşlılar mı daha çok olacak?

31 Mart 2019 Mahallî İdareler Seçimi yaklaştıkça, partilerin ve ittifakların yüzde kaç oy alacağı, hangi partinin kaç belediye kazanacağı, seçimden sonra ittifakların nasıl süreceği gibi soruların cevapları üzerinde tartışmalar sürüyor.

Televizyon programları, gazete yazıları, kahve ve kampüs sohbetlerinde sık sık seçim tahminleri paylaşılıyor. Bunun yanı sıra, seçime katılma oranının yüzde kaç olacağı da merak konusu. Pek çok araştırmacı, ittifaklar sebebiyle, bazı seçmenlerin sandığa gitmekte zorlanacağını söyleyerek, 31 Mart seçimlerine katılımın eski seçimlere nazaran düşük olacağını iddia ediyor. Seçime katılımın düşük olacağını söyleyenler, toplumun, özellikle gençlerin, giderek apolitik hâle geldiğini, bu durumun sandığa gitmeyi olumsuz etkileyeceğini dile getiriyorlar.

Seçimlere katılım oranlarına dair genel malumat olması için 1950'den itibaren ülkemizde yapılan seçimlerden bazılarının sonuçlarına bakalım.

Genel seçimlerden örnekler... 1950 seçimlerinde katılım oranı yüzde 89,3; 1965'te yüzde 71,3; 1977'de yüzde 72,4; 1991'de yüzde 83,9; 2002'de yüzde 79,1; 2011'de yüzde 83,2; 2018'de yüzde 86,23.

Biraz da yerel seçimlerden... 1963 yerel seçimlerine katılım oranı yüzde 77,64; 1977'de yüzde 50,63; 1984'de yüzde 91,1; 1989'da yüzde 81,5; 1994'de yüzde 90,62; 1999'da yüzde 85,37; 2004'te yüzde 76,25; 2009'da yüzde 85,19; 2014'te yüzde 89,15.

1950'den itibaren katılım oranlarını yüzeysel incelediğimizde üç husus ortaya çıkıyor. Birincisi; seçime giren siyasi partilerin fazla olması, sandığa ilgiyi artırıyor. İkincisi; seçimlere katılma oranı 40-50 yıl öncesine nazaran 2000'ler sonrasında yüksek gerçekleşmiş. Üçüncüsü ise sokaklarda gerilim olmadığı zamanlarda seçime katılım yüksek olmuş.

Seçimlere katılıma dair genel kanaat oluşturmak için paylaştığım bu oranlardan sonra, 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak seçimlere katılımı ilgili tahmin yapmamıza yardımcı olacak, İstanbul ölçeğinde gerçekleştirilen bir araştırmadan bazı sonuçlar paylaşmak istiyorum. ARGETUS Araştırmanın kamuoyuna açıklanmayan, 15-25 Ocak 2019 tarihleri arasında, İstanbul'un 39 ilçesinde, 206 mahallesinde ve 95 meydanında 2 bin 593 kişiyle gerçekleştirdiği araştırmada; seçmenlere, "31 Mart 2019 tarihinde yapılacak mahallî idareler seçimlerinde sandığa giderek oyunuzu kullanacak mısınız?" şeklinde bir soru yöneltilmiş. Bu soruya 2 bin 417 kişi (yüzde 93,2) "Sandığa gideceğim" diye cevap vermiş. Diğer sonuçlar şöyle: Gitmeyeceğim: 113 kişi (yüzde 4,4), Sandığa gideceğim ama geçersiz oy kullanacağım: 46 kişi (Yüzde 1,8), Yanıt yok: 17 kişi.

"Sandığa oy kullanmaya gitmeyeceğim" diyen yüzde 4,4'lük grupta gençlerin oranı acaba ne kadar?

Bu soruya cevap vermeden önce, İstanbullu seçmenin yüzde 93'ünün 31 Mart'ta sandığa gideceğine dair verdiği beyanın gerçekleşme ihtimalini tartışmakta fayda var. Haziran 2018 tarihli seçimde İstanbul'da seçime katılma oranı yüzde 88,11 iken 2014 yılı mahallî idareler seçimine katılma oranı ise yüzde 89,2 olarak gerçekleşmişti. 31 Mart seçimlerinde, sandığa gitme oranının 2014 ve 2018 seçimlerini aşacağını işaret eden şu anda herhangi bir neden gözüküyor. Dolayısıyla, her

ne kadar, İstanbullu seçmenin yüzde 93,2'si 31 Mart günü sandığa giderek oyunu kullanacağını beyan etmiş olsa bile, oranın daha düşük gerçekleşeceğini öngörmek daha doğru olacaktır.

Bunun yanı sıra, açık bir irade beyanı olması bakımından "Ben 31 Mart günü oy kullanmak için sandığa gitmeyeceğim" diyen yüzde 4,4'lük seçmen grubundaki seçmenin profillerini analiz etmek bize önemli fikirler verecektir. Bu arada, genç seçmenin sandığa gidip gitmemeye dair beyanını da daha detaylı görme imkânımız olacak.

ARGETUS Araştırmanın anketinde sandığa gitmeyeceğini beyan eden 113 kişi ile sandığa gideceğini ama geçersiz oy kullanacağını beyan eden 46 kişinin (Toplam 158) yaş dağılımları şöyle: Sandığa gitmeyecek 113 kişiden 48'si 18-34 yaş arası, 57'si 35-54 yaş arası, 8'i de 55 yaş üzeri seçmenlerden oluşuyor. Sandığa giderek geçersiz oy kullanacak 46 kişiden ise sadece 20'si 34 yaş altında gözüküyor. Her iki cevapta, genel kabullere göre genç kabul edilen 18-24 yaş arasına baktığımızda sayılar daha da (158'den sadece 34 genç) azalıyor.

Bu verilerden yola çıkarak yapabileceğimiz en önemli tespit, sandığa gitme eğiliminin gençler ve yaşlılarda değil orta yaş grubunda daha fazla olduğudur. İstanbul araştırmasına göre, sandığa gitmeyeceğini ve sandığa gideceğini ama geçersiz oy kullanacağını beyan eden toplam 158 kişiden sadece 34'ü genç seçmen ve 10'u da 55 yaş üzeri iken, 114'ü ise 25-54 yaş aralığındakilerdir.

Gençlerin, "seçmen davranışı" ve "siyasete ilgi" bakımından farklı eğilimlere sahip olduğuna kuşku yok. Onların farklılığını anlamak için onlarla ilgili araştırmalara daha fazla ilgi duymalıyız, veriler ve istatistiklerle yetinmeyip onlarla bir arada olmaya özen göstermeliyiz, onları daha çok dinlemeliyiz. Ve tabii "Gençler seçimlere ilgi duymuyor" gibi ön yargılardan da kurtulmalıyız.

* Kamuoyu araştırmacısı.

Food assistance needed for 56M people in the world, report says

According to a report jointly prepared by the Food and Agriculture Organization (FAO) and the World Food Program (WFP), around 56 million people are in need of urgent food and livelihood assistance in eight conflict zones around the world.

Yemen, South Sudan, Afghanistan, the Democratic Republic of the Congo and the Central African Republic are the five zones that most experienced conflict-driven food insecurity in the latter part of 2018, according to the report.

The report prepared for the U.N. Security Council reads, "The link between conflict and hunger remains all too persistent."

The other three conflict zones -- Somalia, Syria and

Lake Chad Basin -- have seen improvements in food security in line with improvements in security. The report "clearly demonstrates the impact of armed

violence on the lives and livelihoods of millions of men, women, boys and girls caught up in conflict," said FAO director Jose Graziano da Silva.

WFP Executive Director David Beasley urged "better and quicker access in all conflict zones" in order to reach more people in need. "But what the world needs most of all is an end to the wars," Beasley observed.

The report also marks that violence against humanitarian workers is on the rise, forcing aid organizations to suspend their operations and to thus deprive vulnerable populations of humanitarian assistance.

What is the “normal”?

.....
NORAINI M. NOOR *

In our ever-changing world, nothing remains the same. What is normal today may not be so tomorrow. Hence, what is the “normal”? This commentary is meant to provide some thoughts on the normal from the Islamic traditional view and modern psychology.

The “normal” in the Islamic tradition

In the Islamic tradition, the nafs (*soul/self*) results when God “breathes of His Spirit into man.” This is God’s greatest gift to man—the divine gift of life and consciousness or of a soul. The nafs, in that moment of creation, is man’s original nature, also known as fitra. This is his normal or natural nature. And, that natural nature knows itself and its Creator. It is the standard/norm according to which God created man. The nafs is in-between, wavering between the spirit and body.

In this traditional view, man is a sacred being. But this view of what is normal is not the view of the masses because they have lost touch with their fitra or the perfection mirrored within themselves. As the typical and commonplace have been conflated, normalcy then is no longer measured by an inner sense of norm that is universal, but projected outwards in the universality of consensus, with the average becoming the norm. In contemporary societies, this practice is accepted for knowledge no longer has its mooring in the metaphysical. Over time, this is what is acknowledged as the “normal.” But, this external criterion of normalcy is problematic—it is contrived and dependent on many outside influences. Thus, the real quest of normalcy—the aim for transcendence or perfection—is lost.

We live in a world of modernism, but modernism denies the transcendence. Thus, this “new normal” (or “ab-normal”) will always be subjected to the whims and fancies of time. Modernism, in severing

man from his Centre has given rise to disorder within himself and consequently in his outward self (Lakhani, 2006). Without a Centre no person can remain normal. To compensate, the self/ego takes over. But the ego cannot be the Centre because it lies only within the psyche and thus cannot transcend itself. Its reality is only at the psycho-physical.

The “normal” in psychology

So what does this mean for psychology? To respond, we need to go back to the ancient Greeks’ depiction of man. Man, in their understanding, consists of the spirit/pneuma, psyche and body/soma. Similar tripartite divisions also exist in other traditional psychologies. Often, psyche and body are considered as the lesser “self.” In this case, man is seen to comprise of two selves; an inner self or sacred core that is his very being, and an outer psycho-physical personality. Because of its constantly changing character, this outer aspect of man is conceived to be unstable, and is often described as multiple. This is the self that is the focus of psychological endeavor and of much clinical work.

The two selves, the lesser unstable self with its fleeting desires, and the higher self, seldom see eye-to-eye. Thus, man is always in conflict with himself; unless he is able to properly order these two selves with the higher governing the lower. That is why some forms of mental illness is also seen as a “dis-order;” they are perceived to have deviated from the normal or proper order.

Modernism, a culmination of the earlier Renaissance and Enlightenment movements aimed to liberate man from the shackles of convention. Galileo and Descartes were two instrumental figures during this period. What Galileo did for natural philosophy Descartes likewise for man—the Cartesian mind-body dualism. It is this principle that has influenced the psychoanalytic concept of the self. Kirshner’s (1991) article on the concept of the self in psychoanalytic theory retraces the paths taken by Western philosophy beginning with Hume and Descartes, and the problems that issue from a rejection of the transcendent spirit and the acknowledgment that man is constituted only of this lesser self. In reducing man from spirit to mind, mind to brain, and brain to anatomical structures, thinking/res cogitans, i.e., what defines man, becomes merely a “neuro-chemical” process, or as

Wilson (1978) puts it, “...an epiphenomenon of the neuronal machinery of the brain” (p. 195).

Currently in psychology, the soul no longer has a place. Its descendent, the self, however is ever-present. But, this self is an entity that lacks unity. Though there are multiple theories of the self, it remains highly elusive.

To return to the normal

This is our human task, to return to the normal. In the traditional Islamic view and other religious psychologies/traditions, this involves aligning the lower self to the spirit so that there is order within, which then results in transforming the man in his outward character. According to Nasr, if modern psychology remains only at the level of the psyche with nothing higher than this individual self, then “...there cannot but be the highest degree of conflict between limited egos which would claim for themselves absolute rights, usually in conflict with the claims of other egos—rights which belong to the Self alone...” (1993, p.20).

Therefore, to be relevant, psychology must bring back the transcendent, the spiritual heart experience, and cannot be dependent on only the mental experience. In other words, to remember that spark that God breathe into Adam which is imprinted onto his heart—that makes us human in the highest sense of the word. It is also what makes the angels prostrate before Adam—the ruh of God in us. Thus, we set over lives according to the norms of God, not that of man.

References

- Kirshner, L. (1991). The concept of the self in psychoanalytic theory and its philosophical foundations. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 39(1), 157-182.
- Lakhani, M. A. (2006). Editorial: What is normal? *Sacred Web*, 17, 7-15.
- Nasr, S. H. (1993). *The need for a sacred science*. Albany: State University of New York Press.
- Wilson, E. O. (1978). *On human nature*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.

* *Ibn Haldun University Psychology Department.*

Turkish institute begins language courses in Washington

The Washington branch of Turkey’s Yunus Emre Institute opened its Turkish language courses for 2019. These courses, offered at the beginner and elementary levels, have attracted more than 150 participants from different ages and occupations since 2017. They are scheduled to take place 4 days a week, and at the end of the program, participants will be administered an exam to assess their Turkish language proficiency.

Halid Bulut, Director of the Institute, said about 40 students registered in the courses, which offer a curriculum and material

selected specifically for non-Turkish speakers. “During their time in these courses, participants will not only learn Turkish but will also have the chance to experience Turkish cultural values,” he added. Yunus Emre Institute has organized Turkish language programs since its foundation in 2009, and more than 100,000 people in 43 countries have participated in the courses offered. Named after the 13th-century poet, Yunus Emre, the institute now has 56 cultural centers in 46 countries around the world, offering artistic, social and scientific programs.

Yeniden ideolojiler çağı

MEHMET ÖZAY *

İdeolojilerin bittiği ifade ediliyordu bir dönem. Buna sebep ise, 1980'lerin sonlarından itibaren Soğuk Savaş döneminin sona ermesiydi. Bu gelişme, küresel ekopolitikalarda liberal demokrasinin zaferinin ortaya çıktığına yorulup, bu şartların o dönem için doğurduğu bir rahavet ortamından da bahsedildiğini söylemek bile mümkün. Ancak bu süreç, yerini farklı bir bağlamda yeniden çatışmaya bırakmış gözüküyor...

2000'li yılların başında Batılı liberal demokrasiler ve/ya kapitalist ülkelerin şartlı desteğiyle Dünya Ticaret Örgütüne kabul edilen Çin, kendi bölgesinden başlayarak neredeyse herkesi şaşırtan bir ekonomik kalkınma sergilemiş durumda. Bu gelişmenin birden ortaya çıkmadığı biliniyor. 1970'lerde ABD başkanı Richard Nixon'ın dışişleri bakanı Henry Kissinger marifetiyle Çin'le ilişkilere kapı aralayan politikaları için siyasal boyutunu oluşturuyordu.

Geçen yüzyılın son birkaç on yılında giderek daha fazla uluslararası ekonomiye entegre olma sürecini tecrübe eden Çin'in, özellikle 2010'da ekonomik kalkınmada Japonya'nın önüne geçip küresel ekonomide ikinci güç hâline gelmesi, yeni bir döneme işaret ediyordu.

Bu süreçte şaşırtıcı olan ve üzerinde araştırmalar yapılan olgu ise, siyasî ideoloji ile ekonomide uygulanan politikaların ve yaklaşımların farklılaşmış hâlidir. Çin açısından bakıldığında ve bir kazanım olarak değerlendirilebilecek olan husus, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin (SSCB) düştüğü hataya düşmeden kendini kapitalist

dünya ile birlikte var olabileceğini kanıtlamasıdır.

Batı kapitalizminin bu süreçte gizli/açık beklentisi, Çin'i küresel ekonomiye bağlarken, bunun üzerinden bu ülkede bir toplumsal ve siyasal değişikliğin ortaya çıkacağı yönündeydi. Çin kalkınmaya devam ederken, zamanla bölgesinden başlayan ve küresele doğru genişleyen bir ticaret ve yatırım evreni oluşturdu ve bu sürece agresif bir şekilde devam ediyor.

Tarihsel bağlamda dikkate alındığında, Çin'in siyasal içerikli bir yayılmacılık politikası gütmeye başladığı ve bugün de bu anlamda bir niyet taşımadığı söylenebilir. Ancak bir süredir, kapitalizmin doğasında var olan çatışmacılığa varan rekabetçi çizginin zorunluluğu ile hareket eden bir Çin'le karşı karşıyayız.

Bunu, özellikle Güney Çin Denizi bağlamında, yanı başındaki ASEAN ülkelerine yönelik teritoryal haklar meselesinde ortaya koyuyor.

Bununla birlikte, Batı'yı rahatsız eden bundan daha çok, Çin'in kalkınmanın liberal demokrasilerin temel dayanak noktası olan serbest ticaret kurallar dizgesine tezat teşkil eden bir yönelim izlemesidir. Çin'in bu ekonomi politikalarının Batı'dakinden farklılığını herhâlde en iyi ifade eden "otoriter kapitalizm" kavramıdır. Çin değişiyor, buna şüphe yok. Ancak bu değişimin Batı'nın istediği yönde olmaması, yeni bir çatışmacı ortamın içine sürüklenilmekte olduğuna işaret ediyor.

Burada üzerinde düşünülmesi gereken iki durum var: İlki, Çin'in içinden geçmekte olduğu sürecin henüz tamamlanmamış olması. Bir başka deyişle, Batı'nın beklenti içinde olduğu toplumsal ve siyasal değişimlerin ortaya çıkabileceği ihtimalidir. Bir diğer husus ise, Çin'in sergilemekte olduğu ve yöneticileri tarafından Batı kapitalizmine alternatif olarak sunulan bu ekonomi politikasının diğer ülkeler için kabul edilebilir ve uygulanabilir bir mahiyet arz edip etmediğidir.

* İbn Haldun Üniversitesi Sosyoloji Bölümü.

US Senator Graham accepts the truth: YPG/PYD is "clearly" tied to the PKK

As Turkey's efforts to form a "safe zone" in the northern part of Syria continues after US President Trump said US will withdraw from the civil war torn country, Senator Lindsey Graham, one of the leading Republican figures, and close friend of the US President, once more accepted that YPG/PYD is the Syrian branch of the terrorist organization PKK during his official visit to Turkey.

Speaking to reporters a day after his talks with the Turkish President Recep Tayyip Erdoğan and with other high ranking officials, Graham said that Washington "created a nightmare for Turkey" by arming the YPG group in Syria. Emphasizing that the YPG/PYD is "clearly" tied to PKK - listed as a terrorist group by Turkey, the US, and the European Union - Senator Graham remarked that the US strategy in Syria has the potential to cause harm to Turkey. There is sufficient evidence to prove that the two have links, Senator Graham noted.

Senator Graham further stressed the importance of both protecting Turkey and solving the problems that the US "created" for Turkey, referring to US support of the terrorist YPG/PYD in the fight against Daesh terrorists. "US Chief of Staff Joseph Dunford is working on a plan with Ankara to move YPG elements away from Turkey," he said.

Senator Graham also noted that the "safe zone" near the border will be established for the security of Turkey.

A final decision or not ...?

Lindsey Graham, member of Congress since 1995 and senator since 2003, serves at the Senate's Armed Services Committee.

In 2016, at a Senate hearing, Senator Graham criticized the US/YPG alliance, saying: "We are arming people inside Syria [the YPG] who are aligned with a terrorist group [the PKK], that is the finding of Turkish government. He added: "The Turks think this is the dumbest idea in the world, and I agree with them." Despite making this statement in the Senate, he later said: "We should not leave our partners in Syria who helped us fight against Daesh," after President Trump announced that the US is withdrawing from Syria.

Washington's YPG policy has caused a major loss of trust in Ankara, as promises made previously have not been kept. During the former US President Barack Obama's term, it was claimed that the YPG forces would move to the east of the Euphrates River, a moving process that never took place.

Turkey has long objected to the US support and arming of YPG/PYD, arguing that using one terrorist group to fight another makes no sense, and that it is against Turkey's security and national interest.

Turkey has announced it will soon launch a counter-terrorist operation against the YPG/PYD in Syria, east of the Euphrates River, near the Turkish border.

Söz namustur!

ENVER GEDİK *

Bazılarımızın şahit olduğu, kullandığı, bazılarımızın da özellikle “yepyeni nesl”in büyüklerinden duyduğu, üzerinden dönem okuması yapılacak bir cümle: Söz namustur!

Çeklerin, senetlerin, sözleşmelerin hatta evlilik sözleşmelerinin (Tövbe tövbe!) tavan yaptığı günümüzün cümlesi ise, “Babana bile güvenmeyeceksin!” Eskiden – maalesef eskiden– Anadolu’da babalarımızın, dedelerimizin ağzından bir kesinlik ve keskinlikle dökülen bu iki kelime aynı zamanda bir karakter ifadesiydi. Bugün, “İnsan insanın kurdudur.”un yansıması olan “Babana bile güvenmeyeceksin!” anlayışı güzel Anadolu’mu da etkisi altına aldı. Artık insanların arabalarında, çantalarında hatta ceplerinde çek, senet ve sözleşmelerle gezmesi olağanlaştı. Buraya kadar anlattıklarımızı iki boyutlu bir yapıya sahip “Söz namustur!”un birinci boyutu... Peki, ikinci boyutu ne? Hemen söyleyeyim; “Söz namustur!” Söz yani sözcük yani sözlük yani dil, namustur. Dil; varlıktır, var olmaktır. Bu ülke için de dil; İngilizce değil, Arapça değil Türkçedir. Ancak bugün Türkçenin karşı karşıya kaldığı

en büyük tehlikelerden biri de “İngilizleşme” ve “Arapçalaşma” tehlikesidir. Akademik yazma ve konuşmanın ötesinde artık sokaktaki günlük konuşma dili de bu tehlikeyle karşı karşıya. Artık; “başla”mıyoruz “sıart” veriyoruz; “yazdır”mıyoruz “pırint” ediyoruz; “dizüstü” bilgisayar değil “leptop” alıyoruz; bir işe başvururken “öz geçmiş” değil “si-vi” gönderiyoruz. Ya da sesli harflerimizden bazılarını artık üzerine Arapça “ayn” harfi serpiştirilmiş bir şekilde kullanıyoruz. Kimisi de bazı kelimelerdeki “s” harfini peltekleştiriyor. Çok ilginç! “H” harfini boğazdan söyleme modası da var. Bir de kullanım sıklığı yüksek bir Türkçe kelime yerine kullanım sıklığı daha düşük Arapça kelimeyi kullanan tipler de var. Say say bitmez... “Neden Türkçesi dururken yabancı bir kelimeyi tercih ediyorsun?” diye sorulunca da “Ee bunun Türkçe karşılığı yok!” gibi sığ cevaplar veriliyor. Aslında Türkçesi var ancak bizim Türkçemizde bir “yok”luk var. Türkçe karşılığı yoksa da yapalım. Sondan ekli ve oldukça işlek bir yapısı olan Türkçede yeni durum ve nesnelere bir karşılık bulamıyorsak sorunu Türkçede değil kendimizde aramamız gerekir. Tabii ki bu karşılık bulma işini “çok oturgaçlı götürgeç” fantezisine çevirmeden yapmalı. Üstelik yapmışız da: bay bay değil hoşça kal, illegal değil yasa dışı, misal değil örnek... Bizim “namuslu söz”lerimiz, “namuslu sözcük”lerimiz var. Onları koruyalım ve kullanalım. Çünkü “SÖZ NAMUSTUR!”

* İbn Haldun Üniversitesi TÖMER Koordinatörü.

تعديل الدستور المصري وتحركات المعارضة لمواجهته

بعيدا عن التكهنات الإعلامية والتسريبات، دارت رسميا عجلة تعديل الدستور في مصر وتحديدًا فيما يخص تمديد فترة حكم الرئيس عبد الفتاح السيسي، حيث ناقش البرلمان الأحد 3 فبراير/ شباط الطلب المقدم بشأن تعديل مواد في الدستور، وتم استكمال المناقشة يوم الثلاثاء 5 فبراير/ شباط.

وهنا يبرز السؤال حول خيارات المعارضة في الداخل والخارج إزاء تلك التعديلات، وفرص إيقافها.

المرشح الرئاسي السابق زعيم حزب غد الثورة أيمن نور طالب الجميع، وعلى رأسهم المفكرون والمثقفون والسياسيون وأعضاء لجنة الخمسين وأساتذة القانون الدستوري، بضرورة رفض التعديلات الدستورية التي اعتبرها -في حال تمت- ردة إلى الوراء وقضاء على آخر مكتسبات ثورة يناير.

معارضو الخارج

وبشأن موقف جماعة الإخوان المسلمين من التعديلات الدستورية، قال الأمين العام للجماعة محمود حسين (الموجود في تركيا) في تصريحات سابقة إن “منظومة الانقلاب باطلة أسست على باطل، ورحب بأجتهااد ومواقف كل من يقف في وجه هذه المحاولات التي تتخذ من استيلاء الشكل أو الديكور القانوني ذريعة لبقاء الانقلاب.

واعتبر أن ما بهم في المقام الأول هو أن يكون الجميع على قلب رجل واحد في مواجهة هذا الانقلاب.

التغيير الجديد للدستور استهدف بشكل رئيسي تغيير شكل نظام الحكم، بما يدعم بقاء الرئيس الحالي، عبد الفتاح السيسي، في الرئاسة بعد عام 2022، وتعميق دور مؤسسات الدولة، لا سيما الجيش. هذا التعديل يراه مفكر سياسي “تعبيرا عن شعور بالتهديد، وهندسة وهيكل جديدة لشكل النظام، لن تنمر عن توافق حقيقي”، ويعتبره خبير سياسي آخر أنه “تثبيت للنظام”.

“Gülümse çekiyorum”

İbn Haldun Üniversitesi Perspektif Fotoğrafçılık Kulübü, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenen “Gülümse çekiyorum” projesi kapsamında Bağcılar Engelliler Sarayında her hafta ortopedik engelli gençlere fotoğrafçılık eğitimi verdi. Proje kapsamında, İbn Haldun Üniversitesi Medya ve İletişim Bölümü Araştırma Görevlisi Ali Kıvrak, “Nasıl fotoğraf çekilir?”, “Fotoğrafta bir insanı nereye konumlandırmalıyız?” gibi teorik eğitimlerin yanı sıra öğrencilere öğrendiklerini uygulamaları amacıyla çekimler yaptırdı.

Sekiz hafta süren eğitimlerde fotoğraf gezileri yapıldı. Eğitimlerin sonunda hem Bağcılar Belediyesi Engelliler Sarayında hem de İbn Haldun Üniversitesinde eğitime katılanların çektiği fotoğraflardan oluşan bir sergi düzenlendi.

“Fotoğraf Çekmeye Engel Yok” fikriyle yola çıkan ve “Gülümse Çekiyorum” projesini yürüten Perspektif Fotoğrafçılık Kulübü Başkanlığını İrem Sülük, Proje Koordinatörlüğünü ise Buse Şengül yürütüyor.

Din sosyolojisinde perspektif arayışları

AYŞENUR KOCATÜRK *

Din sosyolojisinde, “perspektifimiz nasıl olmalı?” sorusu önemlidir. Öncelikle sağlıklı bir metodoloji oluşturabilmemiz için bize bütüncül anlamda bir bakış açısı kazandıracak bir toplum felsefesine sahip olmalıyız. Bir toplumun düşünce insanları arasında, en azından sağlıklı bir toplum nasıl olması gerektiği konusunda paylaşılan bir idealin olması, o toplumda yapılan çalışmaları belli bir gelenek oluşturacak şekilde yönlendirecektir. Ancak Türkiye’de bilincimiz bu noktada parçalı olduğu için, ne sorun tespitlerimiz ne de sorunların çözümlerine dair üretilen fikirler belli bir zemine dayanmamaktadır.

Din sosyolojisinin Türkiye’deki gelişimi iki alanla sınırlı kalmıştır. Genellikle ilahiyat alanı içerisinde çalışmalar yapılmış, sosyolojinin bir alt dalı olarak da çeşitli çalışmalar ortaya konulmuştur. Bunun

dışında din sosyolojisi alanına katkı yapmış olan akademisyenler ve çalışmalar yok değil. Ancak bunları doğrudan alanın bir kazanımı olarak değerlendirmek konusunda da başarısız kalmaktadır. Öyle ki, ilahiyat ve sosyoloji alanlarının bile din sosyolojisi çalışmalarını yürütürken ortak bir alanda buluşabildiklerini söylemek güç.

Din olgusu, Türk toplumu ve diğer Müslüman toplumlarında merkezî bir konuma sahip olmuştur. Bu yüzden tarih, felsefe, siyaset bilimleri ve iktisat gibi alanların da toplumsal hareketlilikler içerisinde dinî görünümüleri değerlendirmeleri bu alana çeşitli bakış açıları kazandırabilir.

Öte yandan, Türkiye dışında Müslümanların yürüttükleri çalışmaları takip etmek konusunda da eksiklikler bulunmaktadır. Müslüman toplumların tecrübeleri, birbirinden ayrı tutulmamalıdır. Ortak bir tarihi paylaşmamız, aynı dine mensup olmamızın kazandırdığı değerlerin toplumsal yansımaları bizi birbirimizi anlamaya mecbur bırakmaktadır. İslam medeniyeti çatısı altında bulunmak, Müslüman toplumları şu veya bu şekilde iletişim ve etkileşime zorlamaktadır. Bu durum, en azından din sosyolojisi çalışmalarında farklı coğrafyalardaki Müslüman toplumları da bir şekilde incelemeye sevk etmelidir.

Geleneksel dönemlerde Müslüman toplumlar farklı kültürel özelliklere sahip olsalar da, İslam dininin dönüştürücü etkisi ile ortak belli başlı değişimler yaşamışlardır. Aynı şekilde Müslüman toplumların modernite ile tanışmaları ve geçirdikleri değişimleri birlikte ele almaya ihtiyaç vardır.

Din sosyolojisi perspektifimizin nasıl olması gerektiğine dair şunu söyleyebilirim: Öncelikle din sosyolojisinin Batı’nın tarihi tecrübesi içerisinde ortaya çıkan ve temelleri, metodolojisi ve muhayyilesi Batı felsefesine dayanan bilim dalları olduklarını kabul ederek işe başlanmalıdır. İkincisi kendi düşünce geleneğimizi, tarihimizi ve toplumumuzu etkileyen dinî, siyasî ve felsefî temelleri araştırmamız ve öğrenmemiz gerekmektedir. Son dönemde, yüzyıllardır İslamî gelenek içerisinde üretilmiş eserleri okumada ve incelemede ciddi sıkıntılar ve aksaklıklar yaşanmıştır. Bununla birlikte, Cumhuriyetin kurulmasından bu yana yayımlanan Türkçe eserleri ve önemli fikir insanlarını tanımak konusunda da eksiklikler mevcuttur. Kendimizi hem okuyarak fikrîsel anlamda beslememiz hem de gerek tarihi gerekse toplumu gözleme ve yorum yapma konusunda ön yargısız, çoğulcu bir bakış açısıyla geliştirmemiz gerekmektedir. Belki buradan bir yol bulabiliriz...

* İbn Haldun Üniversitesi Din Sosyolojisi Yüksek Lisans Öğrencisi.

Brexit deal not open for re-negotiation: EU

Despite the fact that Britain is seeking to re-discuss the deal, the agreement reached for its withdrawal from the European Union is not open for re-negotiation, the European Council president announced.

“The withdrawal agreement is and remains the best and only way to ensure an orderly withdrawal of the U.K. from the European Union,” Donald Tusk said in a written statement.

“The backstop is part of the withdrawal agreement, and the withdrawal agreement is not open for re-negotiation,” he added, referring to the measure to avoid a hard Irish border.

Britain’s Parliament gave Prime Minister Theresa May a mandate to negotiate “alternative arrangements” with the European Union to avoid a hard border. Tusk said the EU welcomes and shares Parliament’s ambition to avoid a “no-deal scenario,” adding: “We continue to urge the U.K. Government to clarify its intentions with respect to its next steps as soon as possible.”

He said an extension of Article 50 -- the part of the EU treaty under which Britain is leaving -- could be considered.

He also said the EU will continue its preparations for all outcomes, including a no-deal scenario. “We will also continue the EU’s process of ratification of the agreement reached with the U.K. Government.”

British parliament vote

An amendment for Britain to seek “alternative arrangements” with the European Union passed parliament by a vote of 317–301.

Prime Minister May observed, in a statement afterwards, that there is a route that can get a “substantial and sustainable majority in this House for leaving the EU with a deal.”

The amendment “requires the Northern Ireland backstop to be replaced with alternative arrangements to avoid a hard border, supports leaving the EU with a deal and would therefore support the withdrawal agreement subject to this change.”

British voters decided to leave the EU after the country’s more than 40-year membership in a 2016 referendum. The U.K. is set to leave the EU on March 29, a date less than two months away.

Theresa May

Donald Tusk

Dünya siyaseti sistemik bir krize doğru sürükleniyor

TALHA KÖSE *

Dünya siyaseti ve uluslararası sistem yeni bir evreye giriyor ve bu dönüşümün adımları hızlı bir şekilde kat edilmekte. Yaşamakta olan bu kapsamlı değişimin sistemik bir sarsıntıya neden olma ihtimali ise oldukça kuvvetli. Tamamen yapısal bir dönüşüm; uluslararası sistem içerisinde siyasî, iktisadî ve toplumsal krizlere kalıcı çözümler bulunamadığı dönemlerde ortaya çıkar. Yalnızca bu krizler sistemik bir değişimi tetiklemek için yeterli değildir. Bu krizlerin bir araya gelmesi ve uluslararası aktörlerce tam olarak yönetilemediği durumlarda sistem kendi krizini aşmak için yeni bir siyasî konsensüs üretmeye çalışır. Bu konsensüs oluşmazsa ya da büyük güçler kendi aralarında sistemin nereye evrileceği konusunda fikir ayrılıkları yaşarlarsa, kapsamlı bir savaş sonrası böylesi bir konsensüsün oluşabileceği bir ortam oluşmasını sağlarlar. Savaşın galipleri ise yeni düzenin temel parametrelerini belirleyip mağlup aktörlere kabul ettirme çabası içinde olurlar. Henüz dünya siyasetinin nereye evrileceğine dair konsensüs oluşmadığı gibi, Orta Menzilli Nükleer Silahların sınırlandırılması gibi anlaşmaların feshedilmesi ile daha önceki dönemde istikrarı sağlayan anlaşmalar da tasfiye olmakta. Bu durum da uluslararası sistemdeki belirsizlikleri artırmaktadır.

Bugün için son dönemde yaşanan gelişmeler birlikte okunduğunda uluslararası sistemin ciddi bir tıkanıklığa doğru sürüklendiği tespitinde bulunmak gerçekçi bir çıkarım olacaktır. Ancak bu sürüklenme illa ki sistemik bir savaşa dönüşeceği öngörüsü tam olarak doğru olmayabilir. Tek kutuplu

dünya düzeninin yani Amerikan hegemonyasının sona erdiğinin en belirgin göstergesi 2008 finansal krizi idi. Kriz, dünya ekonomilerin temel aktörleri üzerinde sarsıcı etkiler bıraktı. Kapitalist ekonomilerin en temel kurumları ciddi sarsıntılar geçirdiler ve kriz Batı merkezli ekonomilerde kalıcı hasarlara neden oldu. Bu kriz sonrası yeni bir istişare mecrası olarak G-20 kuruldu ve özellikle Batı merkezli finansal kurumlar yapısal hamlelerle bir dengeleme sağladılar. 2008 krizinin sonuçları bundan sonraki dönemde gelişmiş merkez ekonomilerden, çevreye yani gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerine sıçradı. Dalgalanmalar hâlen devam etse de dalga boylarında önemli bir azalma söz konusudur.

Siyasî ve askerî alandaki dalgalanma ise hızlı bir şekilde oluşmakta. Donald Trump başkanlığındaki ABD'nin, Avrupa güvenliğine olan yatırım ve desteğini azaltacağını açıklaması, Avrupa'da sessiz bir şoka neden oldu. ABD'nin denklemden çıkması, Avrupa güvenliğini Rusya karşısında ve diğer güvenlik sorunlarına karşı dirençsiz kılacağı gibi, Avrupa'nın kendi içindeki anlaşmazlıkları da körüklemesine neden olacaktır. Avrupa'nın unutulmuş düşmanlıkları yeni belirsizlik ortamında tekrar ortaya çıkabilir. İngiltere'siz bir AB ise on sene kadar önce olmuş olsa kendi içerisinde daha da derinleşecek bir AB kurgusu olarak algılanabilirdi ancak bugün için AB açısından da gerçek bir belirsizlik tablosudur. İngiltere, yeni bir ittifak ilişkileri ağı ve yeni bir ekonomik yapı ile kendi dönüşümünü gerçekleştirebilir ancak İngiltere'nin olmadığı bir AB kurgusu içerisinde ne Transatlantik ilişkiler eskisi kadar güvenilir ne de Avrupa'nın finansal mimarisi eskisi kadar güçlü olur.

Avrupa açısından bir diğer soru işareti ise Angela Merkel'in siyaset sahnesi dışında kalmasının AB kurumları ve değerleri açısından ne gibi etkileri olacaktır. Merkel, Aralık ayında yapılan Hıristiyan Demokratik Partinin başkanlığına aday olmadı ve partideki koltuğunu Annegret Kramp-Karrenbauer'e devretti. Merkel, Avrupa'nın 2008 finansal krizini

aşması konusunda önemli rol oynadı. Merkel şansölyeliği döneminde Almanya, AB içerisinde liderlik rolünü yürüttü. Almanya liderliğinde Avrupa'nın liberal değerleri ve kurumlarını koruma konusunda önemli adımlar atıldı. Merkel, Avrupa'da Hıristiyan kimliği ile liberal değerler arasında bir denge tutturarak birliğin etkinliğini artırdı. Merkel liderliğinin olmadığı ve liberal değerlerin zayıfladığı bir AB, kendi içinde ciddi çatlaklar yaşama riski ile karşı karşıyadır. Güçlenmekte olan sağ ve sol popülizm, Avrupa'yı kendi içinde siyasî açıdan istikrarsız bir mecraya sürükler. Böylesi bir sürüklenme, unutulmuş düşmanlıkları yeniden körükler ve toplumsal sorunların atışmalar şeklinde ortaya çıkmasına neden olur. Ekonomik durağanlığı aşmaya çalışan Avrupa'nın en son isteyeceği şey, yeni bir kutuplaşma ve çatışma ortamına sürüklenmektir. Fransa'da sarı yeleklilerin protestoları ile başlayan bu hareketlenme, Avrupa'nın bütününe yayılma potansiyeline sahiptir. Avrupa'da mevcut belirsizliğin tekrar sınıfsal ve etnik çatışmaları ve fay hatlarını harekete geçirmesi çok muhtemeldir.

Dünya siyasetinin temel aksındaki yani AB ve AB'deki siyasî dalgalanmalar ve belirsizlikler bugün için yönetilebilir bir kaos görünümündedir. Bu kaosu yönetebilmek için güçlü liderlere önemli roller düşer. Bugün için özellikle Avrupa'da ciddi bir liderlik boşluğu yaşanmakta, ABD'de ise Donald Trump'ın liderliği sorgulanmaktadır. Mevcut belirsizliğin, en önemli yeni süper güç adayı Çin tarafından memnuniyetle karşılanması beklenirken, Çin'in bu dalgalanmalara karşı oldukça ihtiyatlı olduğu görülmekte. Çin açısından en büyük kaygı, kendini zamansız bir şekilde küresel bir krizin içinde bulmaktır. Yaşamakta olan siyasî belirsizlikleri askerî bir çatışmaya sürüklemekten alıkoyan temel belirleyici, işte bu durumdur. Diğer bir ifade ile dünyanın muhtemel yeni süper gücü henüz bu sorumluluğu göğüslemeye hazır değil.

* *İbn Haldun Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı.*

Turkish, Russian militaries working jointly to resolve Idlib issue, FM Lavrov says

Russian and Turkish militaries are working together on possible ways to overcome the situation in the Syrian province of Idlib, the Russian foreign minister announced. Russia is ready to continue to take actions that are foreseen by the Russian-Turkish deal on Idlib, including the establishment of a demilitarized zone to eliminate the terrorist threat there, Sergey Lavrov said during a news conference in Moscow. Meanwhile, the situation on the Turkish-Syrian border requires immediate steps to prevent a power vacuum in the territory after the withdrawal of U.S. troops, the minister added.

"We believe it is possible for Turkey and Syria to use the agreement made between them, known as the Adana agreement of 1998, for this purpose," he said. Last September, following a meeting between President Recep Tayyip Erdoğan and Vladimir Putin, the two sides agreed to set up a demilitarized zone in Idlib, Syria. Under the deal, opposition groups in Idlib are to remain in areas where they are already present, while Russia and Turkey conduct joint patrols in the area to prevent renewed fighting.

Sergey Lavrov

Arap ülkeleri İsrail ile “normalleşmeyi” sürdürüyor

Başta Körfez olmak üzere Arap ülkelerinin dışişleri bakanları, Polonya'nın başkenti Varşova'da düzenlenen konferansta, İsrail Başbakanı Netanyahu ve ABD'li yetkililerle bir araya gelerek “Orta Doğu'daki İran tehdidini” ele aldı.

ABD öncülüğünde düzenlenen konferans öncesinde ABD Başkanı Donald Trump ile İsrail Başbakanı Netanyahu, aylarca İsrail-Filistin sorununun çözümü yerine Orta Doğu gündemine “İran ile mücadeleyi” yerleştirmek için çaba harcadı.

Netanyahu ve ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun konferansın hemen öncesindeki açıklamaları da bölgedeki yeni eğilimin benzeri görülmemiş bir memnuniyetle karşılandığını gözler önüne serdi.

Konferansın açılışında da Netanyahu ile birlikte basın mensuplarına açıklama yapan Pompeo, İran'ın Lübnan, Yemen, Suriye ve Irak üzerindeki etkisini kötü yönde kullandığını ifade ederek, İran ile yüzleşmeden Orta Doğu'da barışa ve bölgesel istikrara ulaşamayacağını savundu.

“Tarihî dönüm noktası” vurgusu

Varşova'daki organizasyonu İran tehdidine karşı Arap devletleriyle ortak mücadelede “tarihî bir dönüm noktası” olarak gördüğünü ifade eden

Netanyahu, şunları söyledi: “Bu konferans, İsrail başbakanı ve önde gelen Arap ülkelerinin dışişleri bakanlarının aralarında olduğu 60 ülkeden dışişleri bakanı ve onlarca hükümet temsilcisinin karşılıklı oturup bugüne kadar görülmemiş bir güç ve açıklıkla İran 'rejiminin' yarattığı ortak tehditle nasıl baş edilmesi gerektiğini konuştuğu tarihî bir dönüm noktasıdır.”

ABD Dışişleri Bakanı Pompeo ise İran'ın izlediği politikaların, Orta Doğu'daki problemlerin temel kaynağı olduğunu iddia ederek, “İran ile yüzleşmeden Orta Doğu'da barış ve güvenlik sağlanamaz.” dedi.

ABD'nin Uluslararası Müzakereler Özel Temsilcisi Jason Greenblatt'ın, “Parlak gelecek yeni iş birliği gerektiriyorsa geçmişe bağlı kalmamıza gerek yok. Yemen, Katar, Umman, Birleşik Arap Emirlikleri ve Bahreyn temsilcilerinin Netanyahu ile ayna masa etrafında oturması muhteşem!” şeklindeki açıklaması ABD ile İsrail'in Orta Doğu'da yeni bir dönem planladıklarının göstergesi oldu.

Filistin meselesi izole ediliyor

Aslında ABD ve İsrail'in öncülüğünde düzenlenen Orta Doğu Konferansı, Filistin sorununun yok sayılmasının ve ABD Başkanı Trump'ın deyişiyle, “Yüzyılın Anlaşması” olarak nitelenen yeni Filistin-İsrail barış sürecinin dayatıldığı bir platforma dönüştü. Filistin Devlet Başkanlığı Sözcüsü Nebil Ebu Rudeyne'nin, “Filistin'in ihtiyaçlarının karşılanması Orta Doğu'nun sorunlarını çözecek.” açıklamasına ilişkin ABD'li Greenblatt'ın sosyal medyadan verdiği, “Hayır, bu olmayacak. Bunun saçma olduğunu bildikleri için artık kimse buna inanmıyor. İsrail-Filistin çatışması, bölgedeki çatışmalardan sadece bir tanesi. Suriye ve Yemen halkları iç savaş, İran ve DEAŞ tehdidine karşı kendi sorunlarını öncelikli olarak görüyor. Filistinliler ise ülkelerin ortak düşmanı İran'la yüzleşmeyi engelliyor. İran'ın, bölgenin barış ve güvenliği için başlıca tehdit olduğu Filistinli liderler tarafından anlaşılıyor. Sonuç olarak yeni gerçeklikten uzak kalıyorlar. Filistinliler için talihsiz bir durum.” şeklindeki mesajı bunu açıkça ortaya koydu.

Filistin meselesinin izole edilmesi çabalarının göstergesi bu açıklamayla da sınırlı değil. Polonya'daki konferansa katılan Bahreyn Dışişleri Bakanı Halid bin Ahmed el Halife, “Çocukluğumuzdan beri İsrail-Filistin sorununun en önemli sorun olduğunu, öyle ya da böyle bunun çözülmesi gerektiğini dillendiriyoruz, ancak geldiğimiz noktada çok büyük bir meydan okumayla karşı karşıyayız. İran tehdidi ile mücadele Filistin davasından daha önemli.” açıklamasıyla, ülkesinin ABD-İsrail tarafından gündeme getirilmeye çalışılan yeni duruma destek verdiklerini duyurdu.

Suudi Arabistan'ın Dış İlişkilerden Sorumlu Devlet Bakanı Adil El-Cubeyr de aynı oturumda İran'ın Filistin direniş hareketleri Hamas ve İslamî Cihad'a verdiği desteği örnek göstererek, Tahran yönetiminin dünyanın en büyük “terör destekçisi” olduğunu öne sürmüştü.

Perde arkasında yeni “Yüzyılın Anlaşması” görüşüldü

Polonya'daki zirveye ABD Başkanı Trump'ın damadı ve danışmanı Jared Kushner'in de katılması, Washington yönetiminin İsrail ile birlikte uzun süredir üzerinde çalıştığı ve Trump'ın “Yüzyılın Anlaşması” olarak nitelendirdiği teklifin de ele alındığının göstergesi oldu.

Kushner, kapalı bir oturumda Arap ülkelerinin temsilcileriyle bir araya geldi ve onlardan, son rötuşları yapılan ve İsrail'deki seçimlerin ardından açıklanması beklenen İsrail-Filistin anlaşması çerçevesinde, Filistinlilerin bulunduğu bölgelere yatırım yapmalarını istedi. Bu talep, yeni öneri çerçevesinde Filistinlilerin ellerinden alınacak çıkarlarının “para” ile üzerinin örtülmesi girişimi olarak değerlendiriliyor.

Kushner'in öncülüğünde üzerinde uzun süredir çalışılan ve ABD basınına sızan haberlere göre söz konusu öneri üzerindeki çalışmalar tamamlanmış durumda. Teklif, Nisan ayında İsrail'de yapılacak seçimlerde Başbakan Netanyahu'nun elinin zayıflamaması için seçimlerin ardından açıklanacak.

Sızan bilgilere göre teklifte, Kudüs'ün dış mahallelerinde kalan bir yerleşim birimi Filistinlilerin yönetim başkenti olarak öneriliyor. Filistinlilerin kutsal mekânlara girişi ise, kurulacak bir köprü ile gerçekleştirilecek. Ayrıca, Filistinli mültecilerin ülkelerine dönüşünün önü tamamen kapatılıyor. Bunun için, İsrail'in işgalinin ardından ülkelerinden kaçmak zorunda kalan Filistinlilerin “mülteci” statüsü kaldırılacak. Mülteci statüsünün kaldırılması ise, Filistinlilerin, dönüşü garanti altına alan uluslararası hukukun dışına çıkarılması anlamı taşıyor. Sızan bir başka bilgi ise, Mısır kontrolündeki Sina Yarımadasında Filistinlilere devlet kuracakları bir bölge verilmesi ve burasının Kahire yönetimi tarafından yönetilmesi...

“Orta Doğu'da Barış ve Güvenliğin Geleceğini Desteklemek” başlıklı konferansa, ABD Başkan Yardımcısı Mike Pence, Dışişleri Bakanı Mike Pompeo ve İsrail Başbakanı Netanyahu'nun yanı sıra 60 ülkeden temsilci katıldı. Avrupa Birliği ülkelerinin birçoğundan üst düzey katılım sağlamadığı konferansta; BAE, Bahreyn, Katar ve Umman ile Yemen'in dışişleri bakanları, Suudi Arabistan'ı ise dış ilişkilerden sorumlu devlet bakanı temsil etti. Lübnan ve Filistin'in boykot ettiği konferansa Körfez ülkelerinden Kuveyt ise dışişleri bakan yardımcısı düzeyinde katıldı.

Jared Kushner

Benjamin Netanyahu

SSCB'yi yıkıma sürükleyen Afgan direnişinin üzerinden 30 yıl geçti

Afganistan

Sovyetler Birliğinin 10 yılı yakın işgal altında tuttuğu Afganistan'ın işgalden kurtulmasının üzerinden 30 yıl geçti.

- **1919** Afganistan, İngiltere'ye karşı elde ettiği askerî başarı ile 8 Ağustos'ta bağımsızlığına kavuştu.
- **1953** General Muhammed Davud'un başbakan olmasıyla ülkedeki Rus etkisi daha fazla hissedilmeye başlandı.
- **1963-1973** General Davud, 1963'te ekonomik sorunlardan dolayı başbakanlık görevini bırakmak zorunda kaldı. Ancak 1973'te gerçekleştirilen bir darbe ile iktidarı yeniden ele geçirdi.
- **1978** General Davud, 27 Nisan'da sol görüşlü Afganistan Demokratik Halk Partisi öncülüğündeki darbe sonucu devrildi. Nur Muhammed Terakki, devlet başkanlığı; Hafizullah Emin ve Babrak Karmal ise devlet başkan yardımcılığı görevlerini üstlendi. Parti içinde iktidar mücadelesi başladı ve Terakki ile Emin hayatını kaybetti.
- **1979** Sovyetler, 24 Aralık'ta ülkeyi işgal ederek, 27 Aralık'ta Karmal'ı iktidara getirdi. Sovyetlere karşı ilk direniş, ülkenin Herat vilayetinde başladı. Hükümet, bu girişimi kanlı bir şekilde bastırmak istese de başarılı olamadı. Direniş ülke geneline yayıldı ve işgal sonuna kadar sürdü.
- **1989** Sovyet işgali, Afganların direnişi sonucunda büyük bir hezimetle 15 Şubat tarihinde son buldu.

İŞGALİN SONUÇLARI

Sovyetler Birliği

- **14 bin 751** asker kaybetti.
- İşgalin maliyeti **50 milyar \$** oldu.

Dünyanın saygı duyduğu Kızıl Ordu, dünyanın en geri kalmış ülkelerinden olan **Afganistan'da hezimete uğradı.**

İşgalin ardından **SSCB, dağılmaya giden ilk adımı** atmış oldu.

Afganistan

- İşgalde **1 milyon** Afgan hayatını kaybetti.
- **5 milyondan** fazla Afgan evini terk etmek zorunda kaldı.

Sovyet işgali sonrası çıkan iç savaş, **Taliban** ve **El Kaide**'nin ortaya çıkması ve **ABD**'nin **11 Eylül** saldırılarını bahane ederek **Afganistan**'ı işgal etmesiyle **ülkede istikrar bir türlü sağlanamadı.**

NF Treaty is under threat as US and Russia suspend participation

In retaliation to U.S. Secretary of State Mike Pompeo's announcement that Washington is suspending its participation in the Intermediate-range nuclear forces (INF) Treaty, Russian President Vladimir Putin ordered his foreign and defense ministers to desist from initiating talks with U.S. on this issue.

"We will proceed as follows. Our answer will be mirrored. Our American partners have announced that they are suspending their participation in the treaty, and we are suspending it. They announced that they are engaged in and experimental design works, and we will do the same," he said.

The INF Treaty, signed in 1987 by Soviet leader Mikhail Gorbachev and U.S. President Ronald Reagan, was largely designed to stave off prospects of nuclear war in Europe.

Foreign Minister Sergey Lavrov claimed the U.S. started violating the treaty in 1999, by using unmanned aerial vehicles (UAV) with characteristics by the treaty. The U.S. went on to violate the treaty when they deployed missile launchers in Europe and widely used target missiles, Lavrov added at the meeting with Putin.

He also said the U.S. included the expenses for creating new intermediate-range missiles in its budget, prior to the announcement about the suspension of the INF Treaty. Lavrov stated that the U.S. refused to let Russian inspectors in to the shooting ground to resolve concerns.

In the coming months, Russia will adapt its cruise missiles of the sea basing Kalibr to the ground basing. In addition, a development

laboratory specialized in creation of ground-based complexes of hypersonic ballistic missiles of medium and shorter range will be opened.

U.S. Secretary of State Mike Pompeo announced that Washington would suspend its participation in a ballistic missile treaty on Feb. 2, over alleged Russian violations of the pact.

U.S. President Donald Trump himself announced U.S. exit from the treaty last October, which eliminated all U.S. and Russian ground-launched cruise missiles with ranges of 310–3,420 miles (500–5,500 kilometers) and their launchers.

In December, Pompeo gave Russia 60 days to return to compliance with the deal, but said Friday it had not done so.

Last month, Russia showed foreign military attaches the missile Washington found objectionable, in order to prove that it is in accordance with the agreement, but the U.S. rejected these arguments and demanded the missile and all supporting infrastructure be destroyed.

Under the terms of the treaty, the withdrawal will be effective within six months of Feb. 2.

“İsrail kınanmayı hak eden bir suç devletidir”

Malezya Başbakanı Mahathir Muhammed, İsrail'e yönelik sert eleştirilerini sürdürdü. Şahsî blog sayfasında Malezya'nın, 2019 Dünya Paralimpik Yüzme Şampiyonasına katılmak isteyen İsraili yüzücüleri ülkeye almama kararına yönelik tepkilere yanıt veren bir yazı kaleme alan Muhammed, “İsrail, kınanmayı hak eden suçlu bir devlettir.” dedi.

“Soykırım Devleti” başlıklı yazısında Muhammed, “İsrail, bir parça Filistin toprağında, referandum veya plebisit yapılmadan kurulmuştur. Filistinliler, İsraililerin el koyduğu evlerinden, arazilerinden ve vatanlarından hiçbir tazminat almadan kovulmuştur.” ifadelerini kullandı. Muhammed; tüm dünyanın, İsraililerin Filistinlilere yönelik baskı ve haksızlığını gördüğünü vurgulayarak, “Fakat özgürlük ve hukukun üstünlüğüne dair çok fazla konuşanlar, İsrail'e eleştiri dahi getiremiyor. İsrail'e ayrıcalık tanımıyor.” eleştirisinde bulundu.

“İsrail'i eleştiren Yahudi aleyhtarı olarak yaftalanmıyor” İsrail'i eleştiren herkesin “Yahudi aleyhtarı” olarak yaftalandığına vurgu yapan Muhammed, “Malezya, Yahudi karşıtı veya antisemitik bir ülke değildir. Zira Araplar da Sami ırkına mensuptur. İnsanlık ve ahlak dışı baskıcı eylemleri kınamaya hakkımız vardır.” değerlendirmesinde bulundu.

Mahathir Muhammed

Muhammed; ABD'nin beş Müslüman ülke vatandaşlarına vize yasağı koyduğunu, Macaristan, Polonya ve Çekya'nın Müslüman mültecileri yasakladığını hatırlatarak, İsrailileri ülkeye almama hakkı bulunduğunu belirterek, “İsrail, kınanmayı hak eden suçlu bir devlettir. İsrail'e yönelik kuvvetli bir desteğin olduğunu biliyoruz. İsrail'i tanımamanın ötesinde bir hamle yapamıyoruz. İsraililerin ülkemize girişini engellemeye hakkımız olduğunu savunuyoruz. Dünya bizi bunu yaptığımız için kınıyorsa biz de dünyanın ikiye bölünmüş olduğunu söyleme hakkına sahibiz. İnsan hakları ve hukukun üstünlüğüne dair bu tür konuşmalar boş sözden ibarettir.” ifadesini kullandı. Malezya hükümeti, 10 Ocak'ta aldığı bir kararla, 29 Temmuz-9 Ağustos tarihlerinde ev sahipliği yapacağı 2019 Dünya Paralimpik Yüzme Şampiyonasına katılmak üzere vize başvurusu yapan İsraili yüzücüleri ülkeye girişini yasaklamış ve Başbakan Mahathir Muhammed, hükümetin söz konusu kararın arkasında olduğunu belirterek, “Eğer gelirlerse suç teşkil eder.” ifadelerini kullanmıştı. İsrail, Malezya hükümetinin bu kararına sert tepki göstermişti. Uluslararası Paralimpik Komitesi (IPC) ise, 2019 Dünya Paralimpik Yüzme Şampiyonasına Malezya'nın ev sahipliği yapmaması yönünde karar almıştı.

قرن على رحيله.. سيرة السلطان عبد الحميد ما زالت ملهمة

ومع أن السلطان انتبه إلى مخططاتهم عبر أجهزته الأمنية، وعمل على استمالة الكثير منهم بالمناصب والملاحقة والضغط، فقد نجح بعضهم في مواصلة المشروع مستفيدين من الدعم الأوروبي السخي، ومن رعاية الأقليات النصرانية التابعة للدولة، وكانت النقطة الفاصلة بانشقاق الجيش الثالث في سالونيك، وانضمام أنور باشا إلى الثورة.

وبالتوازي مع هذه المؤامرات، كان اليهود يكتفون محاولاتهم لانتزاع "أرض الميعاد"، بدءاً بإغراء السلطان بالمال فور اعتلائه العرش مقابل إسكان اليهود في فلسطين، ولم تتوقف عروضهم السخية بالمال والوساطة لدى أوروبا رغم إصرار السلطان على رفضها، بل ومنعه اليهود حتى من دخول القدس، مما دفع قائد الحركة الصهيونية تيودور هرتزل إلى إعلان نواياهم في مؤتمرهم الأول في بازل السويسرية عام 1897، الأمر الذي واجهه عبد الحميد بالمزيد من التضييق والمنع.

اكتمال المخطط

في عام 1905، حاول الأرمن -كما تذكر بعض المصادر- اغتيال عبد الحميد بقنبلة إثر خروجه من المسجد، وخلال السنوات القليلة التالية كانت الجمعيات السرية تسابق الزمن لتقليص نفوذ الخليفة، الذي يمم وجهه نحو العالم الإسلامي المثقل بجراحه رافعا شعار الوحدة الإسلامية، بينما كانت جمعيات سرية أخرى تتشكل في باريس وبرلين لتشجيع العرب على الانفصال والحقاق بقاطرة العلمانية.

وفي 1909 كانت فصول المؤامرة قد اكتملت، وتقدم اليهودي قره صو عمانوئيل وفدا من أربعة خصوم لتسليم الخليفة قرار عزله وتعيين أخيه الضعيف محمد الخامس في مكانه.

نفي عبد الحميد إلى سالونيك، مقر الماسونية، إمعانا في إذلاله. وبعد ثلاث سنوات نُقل إلى قصر بلكربكي في إسطنبول إثر اندلاع حرب البلقان الأولى، وبقي قرابة خمس سنوات شاهداً على اكتمال مخطط القضاء على الخلافة، ثم أغمض عينيه قبل تسعة أشهر من انتهاء الحرب العالمية الأولى.

روسيا مبررا لإعلان الحرب بمباركة أوروبية، فاحتلت بلغاريا ووصلت أدرنة، مما شجع الصرب الساخطين أيضا على التمرد.

وفيما يشبه حالة الطوارئ، قرر عبد الحميد حل مجلس المبعوثان إلى أجل غير مسمى ليعالج الأزمة على طريقته، فوجد خصومه الأوروبيون مبررا آخر لوصمه بالطغيان والاستبداد وتحريض معارضيهم على التمرد، مما دفع عبد الحميد بالمقابل إلى التصعيد وتشكيل جهاز أمن سري، مضحيا بالمزيد من الحريات في بلاد متعددة الأعراق والطوائف.

ومع انقضاء العقد الأول من حكمه، كانت معظم أراضي البلقان قد انفصلت عن الجسد الإسلامي وتوزعت على موائد النمسا وروسيا. وما إن وضعت الحرب العثمانية الروسية أوزارها حتى كانت خطط التقسيم ومطامع الانفصال قد نضجت في عقول أصحابها، فاحتلت فرنسا تونس، واحتلت بريطانيا مصر رغم مقاومة أهلها، وتمردت الحركة المهديّة لتنفرد بحكم السودان.

وفي مطلع القرن العشرين، تجددت الثورات فيما بقي من البلقان، ولم يكن الجيش العثماني قد فرغ بعد من إخماد حربه في اليونان ليشتبك مع عصابات المتمردين في مقدونيا، وسط ضغوط أوروبية لا تتوانى عن المطالبة بالمزيد من الحريات في الأقاليم المستعصية.

مؤامرات الداخل

أدرك الأوروبيون -كما يبدو- أن أقصر طريق للقضاء على "الرجل المريض" هو تسميمه من الداخل، فبالتوازي مع الحروب وحالات التمرد والعصيان، كانت أوروبا تستثمر في مجموعة من طلاب المدارس الحربية الذين تشربوا الفكر الغربي في المحافل الماسونية، وعلى رأسهم يهود الدونمة الذين اتخذوا من التظاهر بالإسلام سياسة لهم منذ القرن السابع عشر واستوطنوا مدينة سالونيك.

وفي عام 1889، وبالتزامن مع مئوية الثورة الفرنسية، شكّلت في باريس جمعية سرية تحت مسمى "الاتحاد والترقي"، وجعلت على رأس أهدافها عزل عبد الحميد والقضاء على الخلافة وتكريس الحكم العلماني على الطريقة الفرنسية.

في مثل هذا اليوم قبل 101 سنة، أصر الخليفة المنفي المريض عبد الحميد الثاني على الاستحمام رافضا توصية الطبيب، وما إن عاد إلى فراشه حتى استدعى الأطباء أبناءه الأمراء للقاء والدهم في النزاع الأخير، لكنه أسلم الروح قبل دخولهم عليه، لتطوى بذلك صفحة آخر خليفة فعلي في تاريخ الإسلام.

رحل عبد الحميد عن 57 عاما، قضى ثلاثة عقود منها في حكم دولة مترامية الأطراف تنوء بحملها الثقيل، فكان شغله الشاغل طوال هذه الحقبة إنقاذ "الرجل المريض"، أو تأجيل حتفه يوما على الأقل، وهو اللقب الذي أطلقه الأعداء المتربصون على الدولة العثمانية في عصر الأتول.

رثاه شعراء العرب والإسلام فور تلقيهم نبأ وفاته، فقال الشاعر العراقي جميل صدقي الزهاوي:

سلام على العهد الحميدي إنه.. لأسعد عهد في الزمان وأنعم.

وأوجز أمير الشعراء أحمد شوقي المأساة بلسان الأمة قائلا:

ضجّت عليك مآذنٌ ومنابر.. وبكت عليك ممالك ونواح

وقبل هذا الرثاء والبكاء، ثمة مواقف وتحديات أثقلت كاهل الخليفة، وجعلت من تصديه المتواصل لها أسطورة تاريخية ما زالت تلهم الأدباء والشعراء ومبدعي الدراما حتى يومنا هذا.

حروب وقلقل

اعتلى عبد الحميد العرش عام 1876 عندما خُلع أخوه مراد الخامس بتهمة الجنون، وكان عمر السلطان الشاب 34 سنة، إلا أنه كان متمرسا على السياسة بسبب التربية التي تلقاها في عهد عمه عبد العزيز الأول ثم والده عبد المجيد الأول، فتمكن من مداراة الصدر الأعظم مدحت باشا الذي كان له القول الفصل عاما ونصف العام، ثم بدأت حقبة عبد الحميد.

استهل الخليفة الشاب حكمه بمطالب الدول الأوروبية بتحسين ظروف رعايا الدولة من النصارى، فأحال المطالب إلى مجلس "المبعوثان" (البرلمان) العثماني الذي رفض هذا التدخل السافر في الشؤون الداخلية، الأمر الذي اعتبرته

İstanbul'un manevî fatihi: Akşemseddin

(1390–1459)

Osmanlı döneminin önemli din âlimlerinden olan ve İstanbul'un fethine, duaları ile destek vererek, Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'un kapısında kendisini karşılayan ahaliye, "O, benim hocamdır. Şehrin manevî fatihidir." dediği Akşemseddin, vefatının 560. yılında anılıyor. İstanbul'un manevî fatihi, büyük bir âlim, usta bir hekim, büyük bir veli ve çok yönlü bir bilim insanı olmasıyla bilinen Akşemseddin, aynı zamanda yazdığı tıp kitabında "mikrop"u ilk tanımlayan kişidir.

■ Bugün, Suriye sınırları içinde yer alan Şam'da, 1390 yılında doğdu.

■ Asıl ismi Muhammed Şemseddin bin Hamza olan Akşemseddin, küçük yaşta hafız oldu.

■ 7 yaşında babası ile Anadolu'ya gelip Samsun'un Kavak ilçesine yerleşti.

■ Kısa sürede Osmaniye Medresesinde müderris olan Akşemseddin, tasavvuf yolunda yükselmek için İran, Şam ve Bağdat'ı dolaştıktan sonra kendisini bilenlerin tavsiyesi üzerine zamanın büyük velisi Hacı Bayram-ı Veli Hazretlerine gitmeye karar verdi.

■ Akşemseddin, Hacı Bayram-ı Veli'den icazetini aldıktan sonra Beypazarı'na yerleşti.

■ Bir süre Beypazarı'nda kaldıktan sonra Göynük'e gitti.

■ Göynük'te yaşadığı dönemde Fatih Sultan Mehmed'in fetih hazırlıkları yaptığı haberi üzerine Edirne'ye gitti.

■ 1453'te İstanbul'un fethine katılarak padişahın yanında bulundu.

■ İstanbul'un fethinden sonra Ayasofya'da kılınan ilk Cuma namazında ilk hutbeyi okudu.

■ Eyüp Sultan Hazretlerinin (a.s.) kabrini de bulduktan sonra padişahın tüm ısrarlarına rağmen Göynük'e döndü ve 16 Şubat 1459'da burada vefat etti.

Eserleri

- *Risâlet-ün Nûriyye*
- *Risâle-i Zikrullah*
- *Risâle-i Şerh-i Ahvâl-i Hacı Bayram-ı Veli*
- *Def'ü Metain*
- *Makâmât-ı Evliya*
- *Meddet-ül Hayat*
- *Nasihatnâme-i Akşemseddin*
- *Kitab-ül Tıp*
- *Hâll-i Müşkûlat*

يحكي كيف يُساق والده للإعدام ويدعو العالم لدعمه

السجن) حتى اضطر لدخول المستشفى، وحُرم من مقابلة المحامين حتى تاريخ انعقاد محاكمته، بعد مرور نحو عام على اعتقاله.

وفي الرابع من سبتمبر/أيلول الماضي -وفقاً لمقال ابنه عبد الله- عقدت محكمة جنائية متخصصة في الرياض جلسة لم يتم تصويرها، للنظر في الاتهامات العديدة الموجهة للعودة، وهي: الإخلال بالنظام العام، وتحريض الناس ضد الحاكم، والدعوة لتغيير الحكومة، ودعم الثورات العربية من خلال التركيز على الاحتجاج التعسفي وحرية التعبير، وحياسة كتب محظورة، ووصف الحكومة السعودية بالطغيان. وطالب المدعي العام للمملكة بإصدار عقوبة الإعدام ضده.

الفوزان وخالقجي

وذكر أنه في سبتمبر/أيلول الماضي، أصدر الفوزان فتوى تحت الدولة على قتل المعارضين السياسيين الذين يحرضون للخروج على الحاكم، وبعد شهر واحد قُتل صديقه جمال خاشقجي.

وعلق الكاتب بأنه في هذا المناخ من التخويف، هناك أمل ضئيل في تحقيق العدالة؛ فالسلطة القضائية تتعرض للدفع بعيداً عن سيادة القانون ومراعاة مقتضياته.

وأضاف أنه في العاشر من سبتمبر/أيلول 2017، قام والده -الذي أزعجته التوترات الإقليمية بعد فرض السعودية والبحرين والإمارات ومصر حصاراً على قطر- بالحديث بشكل غير مباشر عن هذا الصراع، وأعرب عن رغبته في المصالحة بتغريدة قال فيها "أدعو الله أن يصلح قلوبهم لمصالح شعوبهم"، على حد تعبيره.

وبعد ساعات قليلة من تلك التغريدة -يقول عبد الله- جاء فريق من الأجهزة الأمنية السعودية إلى منزلهم في الرياض، وقام بتفتيش المنزل، وصار بعض أجهزة الكمبيوتر المحمولة واعتقل أبيه.

الحياد جريمة بالسعودية

وأشار إلى أن الحكومة السعودية -يبدو أنها- غضبت، واعتبرت تلك التغريدة انتهاكاً جنائياً، وأن محققين قالوا لوالده إن تبنيه موقفاً محايداً بشأن الأزمة السعودية-القطرية، وعدم وقوفه مع الحكومة السعودية كان جريمة.

ولذلك ظل سلمان العودة محتجزاً بالحبس الانفرادي في سجن زهبان في جدة، بعد أن تم تقييده لأشهر داخل زنزانه، وحُرم من النوم والمساعدة الطبية واستُجوب مراراً ليالي وأياماً، وتم تجاهل حالته الصحية المتدهورة (ارتفاع ضغط الدم والكوليسترول اللذان أصاباه في

نشر الباحث عبد الله العودة مقالاً بنيويورك تايملز يحكي فيه أن السلطات السعودية مقدمة على إعدام والده سلمان العودة، داعياً العالم للوقوف إلى جانب والده ضد سلطة خدعت العالم بأنها إصلاحية.

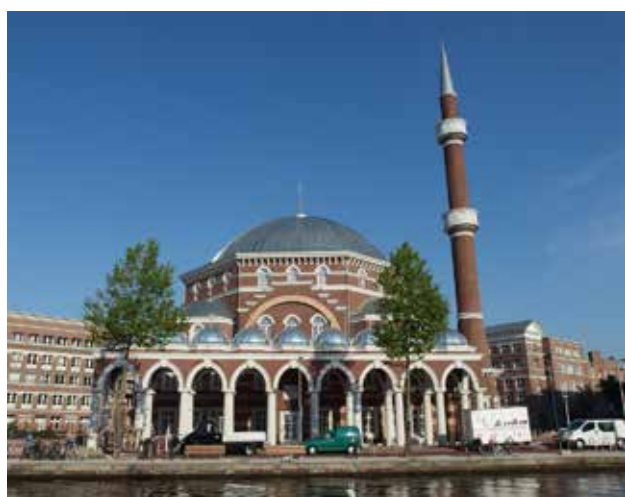
وقال عبد الله -وهو كبير باحثين بمركز التفاهم الإسلامي- المسيحي بجامعة جورجتاون- إنه رغم ادعاءات ولي العهد السعودي محمد بن سلمان، فإن السعودية لم تتخل عن المؤسسة الدينية المتشددة، وبدل ذلك، فإنها تقلص أصوات الاعتدال التي قاومت التطرف تاريخياً.

وأوضح أن العديد من النشطاء السعوديين والعلماء والمفكرين الذين سعوا للإصلاح ومعارضة قوى التطرف والاستبداد تم اعتقالهم، ويواجه العديد منهم عقوبة الإعدام.

مدافع عن حقوق الإنسان

وذكر أن والده سلمان العودة الباحث في القانون الإسلامي، والبالغ من العمر 61 عامًا، إصلاحياً ظل يدافع بمزيد من الاحترام عن حقوق الإنسان في الشريعة الإسلامية، وهو ذو تأثير وشعبية كبيرين بدليل أن عدد متابعيه على تويتر يبلغ 14 مليوناً.

Muslims in Netherlands call for security in mosques

Muslims in the Netherlands have demanded security measures against both racist and PKK terror attacks on Islamic organizations and mosques.

Worried about the increasing Islamophobic attacks in the country in recent years, Muslims want security measures to be taken not only in Amsterdam but

across the country. Besides dealing with the threat of racist attacks, they feel compelled to protect themselves from members of the PKK.

Ali Dede Tas, head of Geylani Foundation in Rotterdam, said people visiting the mosque for prayers as well as children coming for religious training feel anxious. "Since the attack on our mosque last year, we have always felt uneasy, as though someone could throw something at us at any moment," said Tas.

He also urged the Dutch government to take action against the attacks as soon as possible, "without waiting until something happens."

"The Dutch government did not condemn the mosque attack last year, which seems like a racist approach. It didn't provide security measures and didn't even issue a reassuring statement," said Orhan Keles, a Turkish expat.

Keles said: "Synagogues throughout the country are protected. We are not opposed to any religion; of course they need to be protected as well." "But mosques have more frequently been under attack, and we do not understand why our mosques aren't being protected," he added.

According to the European Islamophobia Report 2017, a rising wave of Islamophobia has taken hold in Europe.

The report revealed 908 crimes, ranging from verbal and physical attacks to murder attempts, targeting Muslims in Germany, as well as 664 in Poland, 364 in the Netherlands, 256 in Austria, 121 in France, 56 in Denmark, and 36 in Belgium.

The report was prepared by the Ankara-based Foundation for Political, Economic and Social Research (SETA).

ABD ile Rusya arasında yeni bir füze yarışına başlıyor

ABD'nin, nükleer başlıklı füzelerin yaklaşık 30 yıldır Avrupa'dan uzak kalmasını sağlayan Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler (INF) Anlaşmasından çekilmesi ve Rusya'nın da buna misillemede bulunarak anlaşmayı askıya alması, yeni bir dönemin habercisi oldu.

Aslında Washington yönetiminin INF Anlaşmasından çekileceğinin işaretleri, ABD Başkanı Donald Trump ile Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin arasında 28 Ocak 2017'de yapılan telefon görüşmesinde ortaya çıkmıştı. Bu görüşme sonrası Trump'ın, 2021'de geçerlilik süresi biten "Yeni START" anlaşmasının uzamayacağı yönünde haberler basını sızmıştı. ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo da geçtiğimiz yılın sonlarına doğru ülkesinin anlaşmadan çekileceğini açıklamıştı. ABD Başkanı Trump ise, Rusya'yı anlaşma çerçevesindeki yükümlülüklerini yerine getirmemekle suçladığı açıklamada, "Müttefiklerimize ve dışındaki birliklerimize doğrudan tehdit teşkil eden füze sistemlerini gizlice geliştiren Rusya, çok uzun zamandır INF'yi ihlal ediyor ve bu durum cezasız kalıyordu." ifadelerini kullandı.

ABD'nin Şubat ayı başından itibaren INF Anlaşması kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmeyeceğini vurgulayan Trump, Rusya'nın yükümlülüklerini yerine getirmemesi hâlinde 6 aylık sürecin sonunda anlaşmadan tamamen ayrılmış olacağını belirtti.

ABD'nin INF Anlaşmasından çekilmesinin ardında şahin görüşleriyle bilinen Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton ve Silahlanma Danışmanı Tim Morrison'un, Trump'ı ikna ettiğine kesin gözüyle bakılıyor.

Rusya'dan gecikmeyen misilleme

Trump'ın açıklaması, çok geçmeden Moskova'da karşılığını buldu. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, ABD'nin INF Anlaşmasını çiğnediğini

belirterek, ülkesinin anlaşmayı askıya aldığı duyurdu.

Putin, INF kararının ardından ABD silahlarının denetlenmesinin gerektiğini belirterek, Rusya Savunma Bakanlığı ile "Orta Menzilli Süpersonik Füze" üretimine başlanması konusunda anlaşmalarını da duyurdu.

Rusya Savunma Bakanı Sergey Şoygu, 2019-2020 yıllarını kapsayacak çalışmalara başladığını belirterek, "2021'e kadar karaya konuşlu uzun menzilli füzeler ile yine uzun menzilli karaya konuşlu hipersonik füzenin geliştirilmesinin tamamlanması gerekiyor. Geliştirmekte olduğumuz karaya konuşlu füze sistemlerinin menzilini artırmak büyük önem taşıyor." diye konuştu.

Soğuk Savaş anıları canlanıyor: Muhtemel sonuçlar

ABD ile Rusya arasında karşılıklı olarak gelen sert açıklamalar, Soğuk Savaş anılarını canlandırırken, kısa ve orta menzilli nükleer silahların yayılması hâlinde karşılaşılabilecek riskler ve senaryolar da tartışılmaya başlandı.

INF'nin yürürlükten kaldırılmasının en bariz sonucu zaten geliştirilmiş ve önleme yapılması neredeyse imkânsız hâle gelmiş füze sistemlerine nükleer başlık eklenmesi sonrası "nükleer" yarışın tekrar alevlenmesi olasılıkların en başında yer alıyor.

SETA Güvenlik Çalışmaları Araştırmacısı Murat Aslan'a göre, ABD Eski Başkanı Barack Obama ile dönemin Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Medvedev arasında 2010'da imzalanan ve stratejik nükleer silah başlıklarını 1.550 adetle sınırlayan "Yeni START" anlaşmasının da 2021'den itibaren yürürlükten kalkmasıyla nükleer silahlar ve sev sistemlerinin üretiminin önünde hiçbir engel kalmayacak.

Aslan bu kapsamda, kazananı olmayacak bir nükleer savaşın ön koşulu olan nükleer silahlar ve sevk sistemlerine sahip olma motivasyonu kendini kolaylıkla gerçekleştirebileceğine dikkat çekiyor. Aslan, "yanlış anlamalar" ve "yanlış hesaplamalar" sonucunda küresel nükleer rekabet, politik dengeleri etkilerken, üçüncü ülkelerin de sistemlerini geliştirmek ve nükleer başlıklara sahip olmak yönünde hareket edebileceğini belirtiyor.

Asıl hedef Çin olabilir mi?

ABD'nin INF Anlaşmasından çekilerek, Rusya'yı da aynı yönde adım atmaya itmesinin arkasında farklı nedenler olabileceği de düşünülmüyor.

SETA Strateji Araştırmaları Direktörü Doç. Dr. Hasan Basri Yalçın, Washington yönetiminin bu son adımının, John Bolton ve Dışişleri Bakanı Pompeo gibi isimlerin, 1980'lerdeki tırmandırma politikasının başarılı olduğu gerekçesiyle yeniden gündeme getirilmesinin sonucu olabileceği gibi, Çin ile doğrudan bir hesaplaşma öncesinde Rusya'yı Avrupa'da sabitlemek gibi bir amacın olabileceğini de belirtiyor.

Doç. Yalçın, Çin yönetiminin bu durumdan gayet memnun olduğunu ve düşük profil sergilemeye özen gösterdiğine dikkat çekiyor. Çin yönetiminden gelen, "ABD, INF Anlaşmasından çekilmemeli!" açıklaması da bunun göstergesi olarak düşünülebilir. Pekin yönetiminin, rekabetin Rusya ve ABD arasında kalmasının kendisini rahatlatacağını düşündüğüne dikkat çeken Yalçın, "Ancak durum bu kadar basit değil. Avrupa, bu işin merkezi olabilir ama Asya-Pasifik'e yayılmaması da beklenemez. Amerika, sadece Rusya'ya değil, Çin'e de baskı yapacak. Hatta şunu açıkça söylemek lazım; ABD, bu anlaşmayı iptal ederek aslında Çin'in etrafına da bu füzeleri yerleştirebilir ve olay bir anda Çin ve ABD arasında bir gerilime dönüşebilir." ifadelerini kullanıyor.

INF'nin iptali Türkiye'yi nasıl etkiler?

Türkiye'nin hiçbir zaman nükleer silaha sahip olma amacı olmadı. Hâlen yürütülen roket ve füze teknolojileri konvansiyonel nitelik gösteriyor ve bunlar saldırı değil, savunma amaçlı olacak şekilde kısa menzilli olarak tasarlanmış durumda. Bu politikada bir değişiklik beklenmese de, Türkiye için sorun oluşturacak konu, ABD ve Rusya'nın rekabetinden kaynaklanan stratejik politik girdiler olabilir. SETA Güvenlik Çalışmaları Araştırmacısı Murat Aslan bunları şöyle sıralıyor; "Kısa ve orta menzilli sistemler yeni teknolojinin olanakları ile

operasyonel hâle getirilirse, Türkiye'nin, Rusya ile ABD'nin füze sistemlerinin etkisi altında kalabilir. Bu da, Türkiye topraklarına, her iki ülkeden füze ve füzesavar füzeleri yerleştirilmesi gibi taleplerle karşılaşılabilir. NATO üyeliği düşünüldüğünde, Rusya ile bugün için mevcut ilişkiler nedeniyle, Batı ile Rusya arasında tercih yapması için baskı altına alınabilir. Üçüncü ülkeler ve terör örgütlerinin söz konusu rekabete dâhil olmaları ya da rekabeti istismar etmeleri hâlinde, Türkiye savunma önlemlerini gözden geçirmek zorunda kalabilir."

Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler (INF) Anlaşması nedir?

■ ABD Başkanı Ronald Reagan ve Sovyetler Birliği Lideri Mihail Gorbaçov tarafından 1987 yılında imzalanan anlaşma, karadan havaya atılabilen ve 500 ile 5 bin 500 kilometre arasındaki orta menzilli nükleer füzelerin yasaklanmasını öngörüyor. Anlaşma, denizden ateşlenen füzeleri kapsamıyor.

■ INF'nin ana amacı, Doğu ve Batı Almanya'daki kamplaşma döneminde Avrupa'da nükleer savaş riskini azaltmaya yönelikti. Nükleer savaş tehdidini ortadan kaldırmayı hedefleyen anlaşma kapsamında, 4 yılda yaklaşık 2 bin 700 füze imha edildi.

■ Anlaşmanın bozulmasıyla ABD'nin, NATO müttefiklerini zorlayacağı ve Şubat ayından sonra füzelerini yeniden Avrupa topraklarına konuşlandırma olasılığı üzerinde duruluyor. Bu bağlamda, yeni füze yapımı zaman alacağından ABD cephaneliğindeki mevcut ve karadan fırlatmaya daha hızlı uyarlanabilecek orta menzilli silahların kullanılacağı belirtiliyor.

ABD yönetimi, NATO tarafından SSC-8 olarak adlandırılan Rusya'nın yeni orta menzilli Novator 9M729 füzesinin anlaşmayı ihlal ettiğini ileri sürerken, Moskova yönetimi de ABD'yi, Romanya ve Polonya'da Aegis füze savunma sistemi konuşlandırarak, INF Anlaşmasını ihlal etmekle suçluyordu.

INF Anlaşması ile yasaklanan füzeler

1987 yılında dönemin ABD Başkanı Ronald Reagan ve Sovyetler Birliği Lideri Mihail Gorbaçov arasında imzalanan Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler (INF) Anlaşması aşağıdaki füzelerin kullanımını yasakladı:

ABD füzeleri:

- 1- Pershing 1a
- 2- Pershing II
- 3- BGM-109G

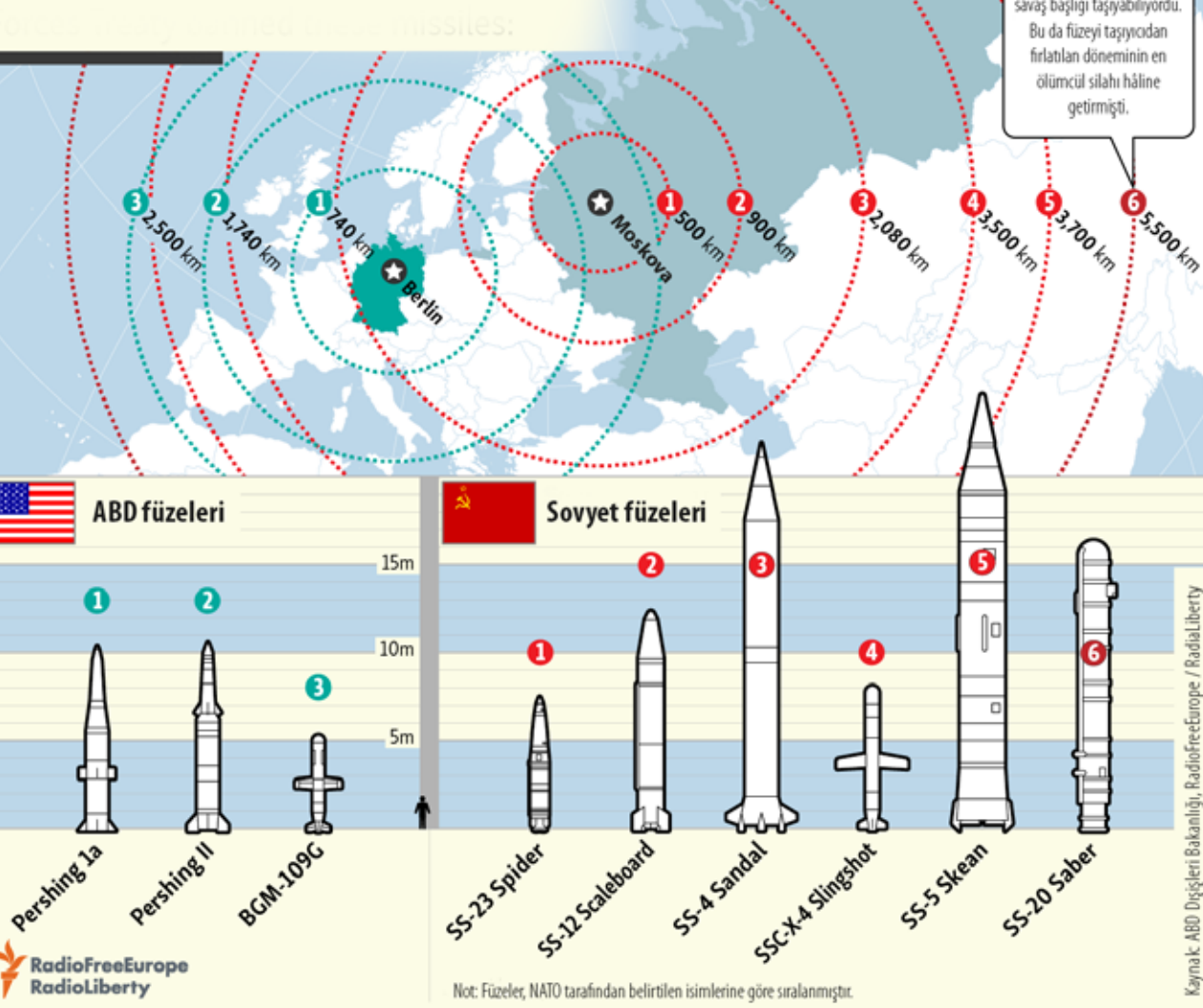
Sovyet füzeleri:

- 1- SS-23 Spider
- 2- SS-12 Scaleboard
- 3- SS-4 Sandal
- 4- SSC-X-4 Slingshot
- 5- SS-5 Skean
- 6- SS-20 Saber

- Tek bir SS-20 Mod 2, 150kT'lik 3 adet nükleer savaş başlığı taşıyabiliyordu. Bu da füze taşıyıcıdan fırlatılan döneminin en ölümcül silahı hâline getirmişti.

INF Anlaşması ile yasaklanan füzeler

1987 yılında dönemin ABD Başkanı Ronald Reagan ve Sovyetler Birliği Lideri Mihail Gorbaçov arasında imzalanan Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler (INF) Anlaşması aşağıdaki füzelerin kullanımını yasakladı:

القاهرة.. شيخ الأزهر وهنية يبحثان حماية القدس و "الأقصى"

من جانبه عبر هنية، بحسب بيان الأزهر أن "الأمة بحاجة إلى العودة لفكر الأزهر الشريف الوسطي"، مبيّنًا أن الفلسطينيين يعتزون بالأزهر وبمواقفه التاريخية في دعم القضية الفلسطينية.

وفي يناير / كانون الثاني 2018، نظم الأزهر المؤتمر العالمي لنصرة القدس، بالقاهرة، ضمن سلسلة قرارات اتخذها الطيب، رداً على قرار الرئيس الأمريكي دونالد ترامب، في 6 ديسمبر/ كانون الأول 2017، الاعتراف بالقدس المحتلة عاصمة لإسرائيل، والتوجيه بنقل سفارة بلاده إليها.

والأحد، وصل وفد رفيعان من حركتي "حماس" و"الجهاد الإسلامي" القاهرة، لبحث عدة قضايا.

ومنذ أكثر من شهرين، يجري وفد مصري زيارات متكررة إلى القطاع والضفة الغربية وإسرائيل، يلتقي خلالها مسؤولين من حركتي "حماس" و"فتح"، والحكومة الإسرائيلية، في إطار استكمال المباحثات التي تقودها القاهرة بمفلي المصالحة الفلسطينية و"التهدئة" بغزة.

قالت حركة "حماس"، إن وفدها برئاسة إسماعيل هنية، عقد لقاء مع شيخ الأزهر أحمد الطيب، في العاصمة المصرية القاهرة، تناول اللقاء عدداً من القضايا الفلسطينية، وسبل حماية القدس والمسجد الأقصى.

وأضافت الحركة في بيانها الخميس 7 شباط/ فبراير، أنّ "اللقاء تناول ما تتعرض له القضية الفلسطينية من مخاطر، وخاصة استهداف القدس والمقدسات والمسجد الأقصى، ومحاولات الاحتلال لتهويد المدينة المقدسة وتغيير طابعها العربي والإسلامي".

واستعرض الوفد "ما تتعرض له ثوابت القضية الفلسطينية من استهداف وخاصة الأرض والتغول عليها بالاستيطان وتصفية قضية اللاجئين، وما يتعرض له أهلنا في قطاع غزة من تشديد الحصار عليه وسبل التخفيف عنهم".

وأشار البيان أن الوفد أكد "تضافر الجهود من كل مكونات الأمة في سبيل حماية المسجد الأقصى ومدينة القدس وتعزيز صمود أهلنا فيها".

Israel restricts multiple entry of Turkish tourists to Jerusalem

Israel has restricted the entry of Turkish tourists visiting Jerusalem to once a year. In a written statement, Adem Yenihayat, head of the Burak Organization that deals with tours to the holy city, observed that Israel continues to increase restrictions for Turkish tourists visiting Jerusalem. These restrictions include the prohibition of multiple entries, and the requirement for those under the age of 18 to be accompanied by a parent/guardian while visiting the city.

"Some 33,069 Jews raided the Al-Aqsa Mosque," Yenihayat said, adding that Israel has also prohibited the unfurling of a Turkish flag inside the mosque.

The statement noted that Israel detained 1,736 people visiting the mosque, including 63 women, and 461 minors under the age of 18, 33 of whom were under the age of 12.

Israel's policy to deter Turks from visiting sacred sites in Jerusalem has most recently been used to target a group of Turkish tourists. In July 2018, the country denied entry to 72 Turkish citizens on the grounds that they did not have visas.

Jerusalem has seen a rising interest among Turkish visitors, especially after the controversial U.S. decision to relocate its embassy to the city. Muslims, particularly Turkish citizens, have been flocking to the city in a show of solidarity with the Palestinians against the Israeli occupation of East Jerusalem, where the sacred Muslim sites Al-Aqsa and the Haram al-Sharif are located.

Israel's informal policy of deportation, visa rejection, arbitrary detention, and keeping Turkish nationals waiting for no reason at airports, have all failed to discourage hundreds.

Endonezya İslamî turizmde zirveyi hedefliyor

Dünyanın dördüncü en kalabalık ülkesi olan ve en yoğun Müslüman topluluğa sahip Endonezya, İslamî turizmde bu yıl zirveye çıkmak istiyor.

Turizm Bakanı Arif Yahya, helal turizmdeki büyümeyle birlikte Endonezya'nın Müslüman turistlere uygun koşulları sağlayan ülkeler sıralamasında birinci sıraya yükselme hedefi koyduğunu belirtti.

Hedefe ulaşmak amacıyla ülkenin helal turizm standartlarını daha da geliştireceklerini ifade eden Yahya, çalışmalarının, MasterCard ve CrescentRating'in hazırladığı "Müslümanların Seyahat Tercihleri Endeksi"nin standartlarına odaklı olacağını vurguladı.

Geçen yıl 3,5 milyon Müslüman turistini ülkeye geldiğini anlatan

Yahya, bu yıl da 5 milyon Müslüman turist hedeflediklerini ve bu rakamın, 2019 yılı için konulan 20 milyonluk turist hedefinin yüzde 25'ini oluşturduğunu kaydetti.

"Müslümanların Seyahat Tercihleri Endeksi"nin geçen yılki raporunda, Müslüman turistlere uygun koşulları sağlayan ülkeler sıralamasında Malezya birinci, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Endonezya aynı puanla ikinci ve üçüncü, Türkiye dördüncü sırada yer almıştı.

Dünya genelinde 130 ülkeyi kapsayan ve 2011'den bu yana yapılan araştırmada, helal kesim, ibadet mekânları, Müslüman dostu hizmet ve etkinliklerin yanı sıra seyahat kolaylığı ve alışveriş olanakları dikkate alınıyor.

KIZLARIMIZ YARINLARIMIZ

Kızlarımızın umutları, ülkemizin yarınları demek.
Onların güven içinde eğitim almalarını sağlamak da
bizim için milli bir görev demek.

@ | www.turgev.org ☎ | 0 212 532 1996

TÜRGEV

Geleceğin Türkiye'sinde yükseköğretim raporu açıklandı

Haber: Merve Bircan

Prof. Dr. Nihat Erdoğan

İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği, tarafından 2018 yılında başlatılan Geleceğin Türkiye'si Projesinin ikinci raporu olan "Geleceğin Türkiye'sinde Yükseköğretim" raporu, 12 Şubat 2019 tarihinde kamuoyuna sunuldu. Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi ve İLKE Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Nihat Erdoğan tarafından yazılan rapor, "Yükseköğretimde Değişim ve Geleceğe Hazırlık İhtiyacı" ve "Yükseköğretimin Gelecek Vizyonu" olmak üzere iki ana başlık altında ele alınmıştır.

"Yükseköğretimde Değişim ve Geleceğe Hazırlık İhtiyacı" kapsamında; "yükseköğretimi etkileyen gelişmeler", "temel göstergelerle yükseköğretim", "yükseköğretim sisteminin mevcut yapılanması ve yönetimi", "yükseköğretim kurumlarında hiyerarşik örgüt kültürü", "yükseköğretim sisteminde değişim yapılabilir mi?" başlıkları incelenmiştir.

Türkiye'de yükseköğretim ihtiyacının bulunduğu bilinmekle birlikte değişim için yapılan çalışmaların sadece öneri düzeyinde kaldığı görülmektedir. Bu konuda raporda: "Yükseköğretim kurumları, makro gelişmeler ve yükseköğretim alanındaki değişimleri dikkate alarak kendi iç dinamikleriyle planlı değişimi gerçekleştirebilmelidir. Stratejik bir yaklaşımla hazırlanmış, gelecek vizyonuna sahip bir değişim yönetimi

modeli ile değişimin gerçekleştirilmesi, yükseköğretimi geleceğe taşıyacak kritik bir gelişme olacaktır." denmektedir. Bu kapsamda Türkiye'nin yükseköğretim sisteminin geleceğin dünyasına hazırlanabilmesi için 12 vizyon önerisinde bulunulmuştur. Bu vizyonlar aşağıdaki gibidir:

- 1. Stratejik bir yaklaşımla değişimi yönetmek: Stratejik bir yaklaşımla yükseköğretim sisteminin değişim süreci ve değişim yönetiminin nasıl olması gerektiği ele alınmaktadır.
- 2. Gelenekten geleceğe arayış ve anlamlandırma misyonuna sahip üniversite: Üniversitelerin anlam kayması yaşadığı günümüzde, arayış ve anlamlandırma misyonu ile temel değerleri ele alınmaktadır.
- 3. Çeşitlilik temelinde yapılandırılmış yükseköğretim kurumları: Kurumların çeşitlilik ve misyon temelli yapılandırılması, bu yapılanmada kurumsal özerklik ve yönetim ilkelerine uygunluk ve kurumların ihtiyaç duyduğu yönetici profili üzerinde durulmaktadır.
- 4. Düzenleme ve denetleme kapasitesi yüksek yükseköğretim üst kuruluşları: Yükseköğretim sistemini ve kurumlarını etkili ve verimli bir biçim-

de düzenlemek ve denetlemek için yükseköğretim üst kuruluşlarının yeniden yapılandırılması üzerinde durulmaktadır.

- 5. Öğrenci taleplerine cevap veren bir yükseköğretim sistemi: Yükseköğretime erişim ve okullaşma; öğrenci, mezun ve kontenjan sayıları ve bu kapsamdaki değişimler incelenmektedir.
- 6. Öğrencilere değer katan bir eğitim ve öğrenme anlayışı: Öğrencilere değer katan eğitim ve öğrenme ortamları, eğitim ve öğretim program kapasitesi geliştirme ve bu kapsamda yeni yaklaşımlar incelenmektedir.
- 7. Yeni kariyer anlayışına uygun danışmanlık hizmeti: Kurumların kariyer danışmanlığı anlayışı ve danışmanlığın yapılandırılması, mezuniyet sonrası istihdam konuları ele alınmaktadır.
- 8. Nitelik ve adanmışlığı yüksek akademisyenler: Akademisyen niteliğinin ve adanmışlığının artırılması, bu kapsamda akademisyen yetiştirme ve bilimsel performans konuları ve alanlar arası öğretim elemanı uyumsuzluğuna dikkat çekilmektedir.
- 9. Araştırma ve bilgi üretme kapasitesi gelişmiş bir yükseköğretim ekosistemi: Araştırma ve bilgi üretme kapasitesinin artırılması ortaya konulmaktadır, araştırma üniversitelerinin doğru yapılandırılması ve lisansüstü eğitimlerin geliştirilmesi üzerinde durulmaktadır.

■ 10. Sosyal ve ekonomik katkı sağlayan yükseköğretim kurumları: Geleceğin dünyasına hazırlık kapsamında yükseköğretim kurumlarının insanlığın temel sorunları ve bölgesel sorunların çözümüne katkı sağlama rolü ortaya konulmaktadır.

- 11. Uluslararası hareketlilik ve iş birliklerinde etkin bir yükseköğretim: Uluslararası öğrenciler ve akademisyenler için ülke desteğinin artırılması, ülkeler arası iş birliği ve diploma denklikleri incelenmektedir.
- 12. Sürdürülebilir finansman kaynaklarına sahip bir yükseköğretim: Yükseköğretim bütçesi ve değişimi; kamu finansmanını etkin kullanma mekanizmalarını oluşturma ve yükseköğretim kurumlarında kamu dışı finans kaynakları geliştirme konuları ele alınmaktadır.

Yükseköğretim sistemi için; adem-i merkezi yapılandırılmış, araştırma ve bilgi üretme kapasitesi gelişmiş, sosyal ve ekonomik katkı sağlayan bir sistem önerisinde bulunulurken, üniversiteler için ise insanî değer ve meslekî beceri kazandırma, özerk, hesap verebilir, nitelik ve performans temelli atamaya sahip, akademik değerlerin ve özgürlüklerin şekillendirdiği bir kurum kültürüne sahip üniversite önerilmiştir.

Uygur Türklerine yönelik baskıya tepkiler artıyor

Çin yönetiminin, Sincan Uygur Özerk Bölgesindeki Müslüman Uygur Türklerine yapılan baskılarına yönelik tepkiler hızla dünya gündeminin üst sıralarına çıkarken, Uluslararası Af Örgütü'nün de aralarında bulunduğu sivil toplum kuruluşları, 1 milyondan fazla kişinin toplama kamplarında tutulduğu bölgeye gözlemci heyeti gönderilmesi için Birleşmiş Milletlere (BM) çağrıda bulundu.

Uluslararası Af Örgütü, İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), Dünya Uygur Kongresi ile çok sayıda bölgesel ve uluslararası sivil toplum kuruluşunun imzaladığı bildiriye, Müslüman Uygur Türlerinin maruz kaldığı insan hakları ihlalleri konusunda BM İnsan Hakları Konseyine çağrı yapıldı.

Bildiriye, İnsan Hakları Yüksek Komiserinin durumu değerlendirmek ve bir sonraki ilgili oturumda toplama kamplarında tutulan Uygur ve diğer Müslümanların durumuna ilişkin gerçekleri ortaya koymak için bölgeye gözlemci heyeti göndermesi çağrısı yapılırken, Çin'in bu heyete bölgede, "bağımsız, sınırsız ve denetimsiz" gözlem izni vermesi gerektiğine işaret edildi.

Çin'e "insan haklarının en yüksek standartlarına uyması" çağrısı yapılan bildiriye, Pekin yönetiminin üyesi olduğu konseye yönelik yükümlüklerini yerine getirmesi gerektiğinin altı çizildi.

Aydın ve bilim adamlarından haber alınmıyor
Sincan Uygur Özerk Bölgesinde çok sayıda aydın ve akademisyenin toplama kamplarında tutulduğundan şüpheleniliyor ve akıbetleri bilinmiyor. Çin'de 2016 yılından bu yana "dinî aşırılık" suçlamasıyla toplama kamplarında ya da keyfi tutuklamalar sonucu hapishanelerde alıkonulan Uygur Türklerinin sayısının bir milyondan fazla olduğu tahmin ediliyor.

Uygur toplumunun en önemli din âlimi ve kanaat önderlerinden Muhammed Salih Hajim, akademisyenler Abdulnehed Mehsum ve Ayhan Memet, kamplarda tutuldukları sırada hayatlarını kaybetmişlerdi. Avrupa Parlamentosu tarafından 4 Ekim 2018 tarihinde alınan kararda, bu ölümlerden duyulan rahatsızlık dile getirilmişti.

Avrupa Parlamentosunun raporunda da isimleri geçen Eli Mamut, Hailaite Niyazi, Memetjan Abdulla, Abduhelil Zunun ve Abdukerim Abduwel gibi akademisyenler uluslararası toplumun tüm çağrılarına rağmen Çin yönetimi tarafından keyfi suç isnatlarıyla alıkonuluyor. Eski Uygur Kültür ve Medeniyet Araştırmaları Enstitüsü Başkanı Dr. Rahile Davut'un ortadan kaybolması uluslararası alanda konu olmuştu. Uluslararası Af Örgütü'nün, "Çin: Bu İnsanlar Nerede?" başlıklı raporu, Rahile Davut'un kızı Akeda'nın, annesinden Aralık 2017'den bu yana haber alamadığı ve toplama kamplarından birine konulduğundan endişe ettiği yönündeki ifadelerine yer vermişti.

Uygur diasporası ve derneklerinin, kamplarda tutulduğundan şüphelendiği ve iletişim kuramadığı diğer bazı tanınmış isimler şunlar: Sincan Üniversitesi Eski Öğretim Üyesi Dr. Gulpina Taşmemet, Tarihçi Prof. Dr. Abdulkadir Celalettin, Kaşgar Üniversitesi Eski Müdürü Ekber Omar, Sincan Üniversitesi Eski Rektörü Prof. Dr. Taşpolat Teyip, Yazar Prof. Dr. Abdurrahman Bey, Klasik Edebiyatçı Prof. Dr. Gayretcan Osman, teknoloji firması Uygursoft'un kurucusu Bilim İnsanı Âlim Ahat.

Çin'e uluslararası alandan tepkiler hızla artıyor
Uluslararası insan hakları kuruluşları, Sincan'da milyonlarca Uygur'un "yeniden eğitim" gerekçesiyle toplama kamplarında tutulduğunu bir süredir dünya kamuoyu gündemine getiriyor.

BM Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesinin, Çin'de ayrımcılığa uğrayan topluluklarla ilgili Cenevre'de düzenlediği toplantıya katılan insan hakları kuruluşları, Sincan Uygur Özerk Bölgesinde yerel yöneticilerin siyasî olarak sakıncalı tutumlar içinde olduğunu iddia ettiği bireyleri siyasî eğitim merkezlerinde alıkonulduğunu duyurmuştu. Örgüt temsilcileri, herhangi bir yargı kararına dayanmadan hürriyetinden alıkonulan kişi sayısının milyonları bulduğunu dile getirmişti.

HRW, bir süre önce yayımladığı raporda, son iki yılda Sincan Uygur Özerk Bölgesinde çok sayıda kişinin "önleyici polisiye tedbir" adı altında suçsuz yere alıkonulduğu ve siyasî açıdan tehlikeli olarak değerlendirilen bireylerin herhangi bir yargı kararı olmaksızın "siyasî eğitim merkezleri" denilen gözaltı merkezlerine gönderildiği iddialarına yer vermişti.

Dışişleri Bakanlığında tepki

Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy, geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada, Çin makamlarının Uygur Türklerine yönelik sistematik asimilasyon politikasının insanlık adına büyük bir utanç kaynağı olduğunu belirtmişti. Çin makamlarını, Uygur Türklerinin temel insan haklarına saygı göstermeye ve toplama kamplarını kapatmaya davet eden Aksoy, "Türk kamuoyunun ağır insan hakları ihlalleri konusundaki tepkisinin Çin makamlarınca dikkate alınmasını bekliyoruz." ifadesini kullanmıştı.

ABD Kongresinde görüşülmeye devam eden bir yasa tasarısı da Washington yönetiminin Çin'e Uygur Türklerine yönelik ağır insan hakları ihlalleri nedeniyle yaptırım uygulamasını talep ediyor.

Legendary boxer Muhammad Ali's home to become summer school for Muslim youth

The Turkish educational foundation that bought a farm belonging to legendary Muslim boxer Muhammad Ali plans to renovate the property as a summer school for Muslim youth.

Behram Turan, Head of the Turken Foundation, spoke about their plans for the property, which spans over approximately 328 decares of land situated on the edge of the Joseph River in Berrien Springs, Michigan, U.S.

"We immediately thought of purchasing it when we saw it was up for sale. Ali spent the last two decades of his life here. What motivated us for this acquisition is that it was close to Chicago, where a large Muslim

community lives, and that this was a place where we could preserve Ali's memory," Turan said.

He stated that they planned to convert the farm into a summer school for Muslim students living in the vicinity.

"This will also offer students a chance to be inspired by Ali's life philosophy and to work for success. This project intends to benefit the Muslim community in the United States by using the property for this specific purpose," he said.

Turan says the place will also serve Muslims who come to the United States to study.

"Our work will be supported both by the Muhammad Ali Museum and the family of Ali. We want it to serve as a functioning community center, with summer school and conferences," he added.

Ali, a former world heavyweight champion, died in June 2016 at the age of 74 in the U.S. city of Phoenix after suffering from respiratory illness complications linked to Parkinson's disease.

Ali was known as Cassius Clay before he embraced Islam in the early 1960s and allied himself with the Nation of Islam group, which combined Islam with African-American political activism, before turning to mainstream Sunni Islam in 1975.

5th International Ibn Khaldun Symposium

POWER, ECONOMIC DEVELOPMENT

AND MORALITY:

PARADOXES

AND CHALLENGES

27-28

APRIL 2019

Ibn Haldun University

Apply: meeting.ihu.edu.tr

Contact: meeting@ihu.edu.tr

Dava ve özgürlük savaşçısı: **MALCOLM X**

1925 Asıl adı Malcolm Little olan Malcolm X, 19 Mayıs'ta Nebraska'da dünyaya geldi.

1931 Rahip olan babası Earl Little, suikast sonucu öldürüldü ve annesi akıl dengesini yitirdiği için hastaneye yatırıldı. Malcolm ve 7 kardeşi koruyucu ailelere verildi.

1946 New York'un Harlem mahallesine yerleşen ve çeşitli olaylara karışan Malcolm, hırsızlık suçlamasıyla 10 yıl hapse mahkûm edildi. Hapishanedeyken "Nation of Islam (İslam Milleti)" hareketinin görüşlerini benimsedi ve İslamiyet'i seçti.

1952 Malcolm X özgürlüğüne kavuştu ve Nation of Islam'ın en önemli sesi oldu. Little soyadını bırakarak, davasının isimsiz bir kahramanı olduğunu simgelemesi için "X" soyadını aldı.

1964 Bir süredir anlaşmazlıklar yaşadığı Nation of Islam'dan ayrılıp hacca gitti. Burada beyaz Müslümanlarla tanışan Malcolm X, mücadelesini sadece siyahiler için değil tüm ırk ve etnik kökenden insanların hakları için sürdürmeye karar verdi. El Hac Malik Şahbaz ismini kullanmaya başlayan Malcolm X'e yönelik tehditler arttı.

1965 Eşi Betty ve 4 kızı ile yaşadığı New York'taki evi 15 Şubat'ta bombalandı, şans eseri kimse yara almadı.

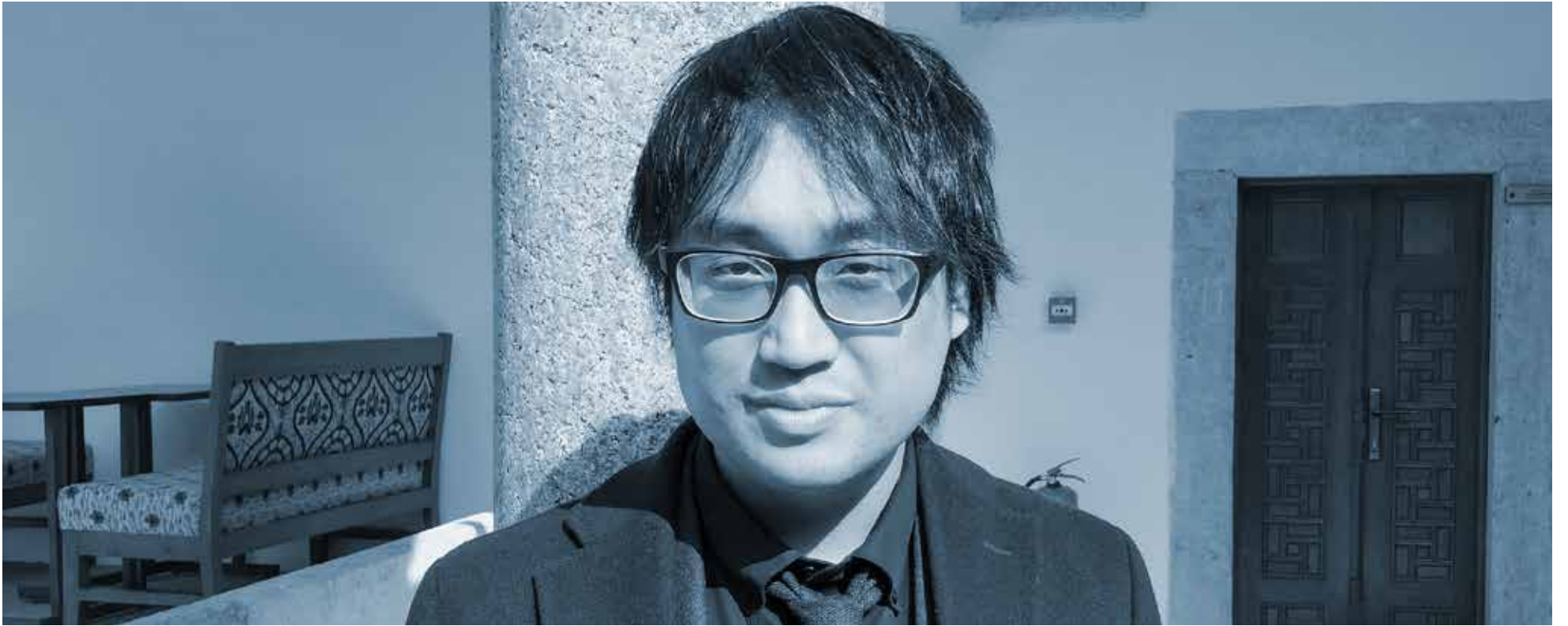
1965 21 Şubat'ta Harlem'deki Audubon Balo Salonunda bir konuşma yaptığı sırada uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetti. Nation of Islam üyesi üç kişinin cinayet suçundan mahkûm edilmesine rağmen suikastın arkasından hayatının son döneminde Malcolm X'i sıkı takip altında tutan FBI olduğuna dair iddialar ortaya atıldı.

ABD'de ırkçılık mücadelenin sembol isimlerinden biri olan ve fikirleri hala büyük bir kesim tarafından benimsenen Müslüman aktivist Malcolm X, vefatının 54. yılında rahmetle anılıyor.

Malcolm X'i; hem zorluklar ve mücadeleyle dolu hayatı hem de düşünceleri hayattayken olduğu gibi, öldükten sonra da insanlara ilham kaynağı olmaya devam etti.

In his own words: **Qayyim Naoki Yamamoto**

1 Mukaddime

In 1989, I was born in a city called Okayama in Japan. Both of my parents like movies and paintings, I grew up learning a variety of cultures. My mother was specialized in Buddhism during college days but was also favorable to Christianity, and she often taught to me the importance of respecting various values of the world.

2 Travel to America and Canada

When I was in elementary school, I got the opportunity to travel to the United States and Canada and learn about different cultures and values. I stayed in an American family's house with Japanese origin. What is a Japanese? What is an American? What is diversity? My parents always told me about the "importance of diversity." So these days I started to realize what diversity can bring to societies as I was living in a diverse community.

3 Doshisha University

At Doshisha University I studied Christianity and Islam. Especially I was strongly fascinated by the mystery thought of Islam. I stayed in Egypt for an Arabic study for a month and experienced not only Arabic but also the depth of Islamic thought. When I was an undergraduate student, I also studied social welfare studies. This experience helped me to learn that sometimes theory does not help anything in front of a severe reality such as poverty. I do not think any theory is important if it does not present a solution to real problems.

4 Kyoto University

I entered the graduate school of Kyoto University and decided to specialize in studying Islamic thought. Especially I wanted to learn about the Sufism in the Ottoman era. At the graduate school, there were students specializing in various regions such as India, Southeast Asia, the Middle East etc. At that time, I was the only student specializing in Turkey, but my memories of my study with my friends were so precious and I still remember each and every one of them.

5 Field work in Muslim countries

In addition to Turkey, I visited various countries such as Jordan, Egypt, Indonesia, Malaysia, Pakistan, Germany, England, France and learned local Islamic culture. The root of religion is one, but what kind of flower will bloom will vary according to a soil.

6 Studying Islamic Science in Istanbul

In addition to graduate studies, I had the opportunity to receive traditional Islamic studies in Istanbul. Islamic scholars' way of living and method of learning are like the Asian tradition of knowledge. It is simple and at the same time, it gives great importance to its roots.

7 Ibn Haldun University

After completing the doctoral course in 2018, I started working at Ibn Haldun University. I am truly happy to be able to study with students with various backgrounds. Remember, my parents always told me the importance of diversity. I am truly happy here because I work in a great environment where everyone appreciates diversity.

8 Movies!

Besides studying with people from different backgrounds and cultures, I also help students in their activities at Ibn Haldun University. One of them is film-screening club. I have the opportunity to be with young students twice a month and we watch movies related to civilizations and cultural studies. That truly helps us understand each other's way of living and what life and culture means to us. If anyone out there like movies, I suggest they come and join us!

9 Asian Civilizations encountering Islam

I have two classes in the spring semester. One is called "Asian Civilizations encountering Islam." In this class, we study how East Asian and Southeast Asian religions, cultures and Islam interact with each other. In China, for example, thoughts and practices of Confucianism and Buddhism have a great influence on the formation of local Islamic thought.

10 Tasawwuf Readings

Another class is called "Tasawwuf Readings." This class introduces mainly Sufi scholars' works of the Ottoman era. This is what I wanted to study at the graduate school of Kyoto University. Now I really get the chance to study the topic I was interested in depth. Furthermore, through comparison with mystical thought in other religions such as Confucianism or Buddhism, we are trying to relocate Tasawwuf in the history of religions.

KISA KISA

Dr.
Önder Küçükural

Çocukluk kahramanınız?

Atlantis'ten gelen adam

Ne sizi heyecanlandırır?

Doğada arkadaşlarla beraber geçen zaman

Heyecanınızı ne öldürür?

Nadiren birlikte çalışmak zorunda kaldığım güven-
siz, soğuk bakışlı ve kuşkucu insanlar

Başarı nedir?

Bize yeni şeyler öğreten her şey

Sizce üniversite?

Farklı fikirlerin rahatça derinleşebildiği ortam

Talebe deyince...

Meslektaş

Akademisyen olmasaydınız ne olurdu?

Az daha garson oluyordum

Sizi sarsan kitap?

Lisedeyken Stefan Zweig'tan okuduğum kitaplar

Hangi romanda olmak isterdiniz?

Jean-Christoph (*Romain Rolland*)

Hangi şiirin şairi olmak isterdiniz?

Keşke, kendi hayatımın

Mutlaka görmemiz gereken film?

House of Sand and Fog

En sevdiğiniz kelime?

Eyvallah

Hangi şehir?

İstanbul

Bir müzik enstrümanı?

Bendir

Bize bir şarkı önerin?

Flight of the bumblebee

En sevdiğiniz atasözü?

Ehem mühimme müreccahtır

Hangi renk?

Güneşli bir havada Akdeniz'deki derin
suların maviliği

Neye rağmen ne?

Her şeye rağmen devam

En önemli kusurunuz?

Hayır diyememek

Nasıl ölmek isterdiniz?

Fark etmeden

غضب شعبي وتحقيق رسمي بلبنان بعد انتحار مواطن حرقا بسبب تردي الأوضاع

البنزين وأضرم النار عقب شجار مع إدارة المدرسة التي تترادها ابنته الصغيرة بعد أن حجت الإدارة إفادة مدرسية تسمح بنقل الطفلة إلى مدرسة رسمية بسبب عدم تسديد زريق الأقساط المتراكمة.

لكن المدرسة نفت نفيا قاطعا ما تم تداوله، وأكدت أنها أعفت زريق من دفع مجمل الأقساط منذ عام 2014 لأنها كانت تتفهم وضعه المادي الصعب. أما وزارتا التربية والعدل فأعلنتا أنهما فتحتا تحقيقا في الحادث لتوضيح ملابساته.

وتعتبر مأساة جورج زريق تعبيرا عن الحال المتردية لكثير من اللبنانيين جراء الوضع الاقتصادي الصعب.

أعلنت السلطات اللبنانية فتح تحقيق في وفاة مواطن يدعى جورج زريق، بعد أن أحرق نفسه في باحة مدرسة خاصة تترادها ابنته إثر خلاف مع إدارة المدرسة على خلفية تردي أوضاعه الاقتصادية والمعيشية. وقد وجدت قصة زريق تعاطفا كبيرا في الشارع اللبناني.

وقد أطلق الشارع اللبناني على المواطن زريق لقب "شهيد الفقراء" و"بوعزيزي لبنان"، في إشارة إلى المواطن التونسي محمد البوعزيزي الذي أطلقت حادثته شرارة الثورة التونسية في ديسمبر/كانون الأول 2010.

شيعت العائلة والمحبون زريق إلى مثواه على أصوات المفرقات ووسط حالة من الغضب والحزن. إذ لم يتصور أحد أن يبلغ العوز بشخص حد الانتحار حرقا.

ويقول أفراد من العائلة إن جورج زريق سكب على نفسه

YENİ

Kültür AŞ tarafından kitaplaştırılan bu çalışma, 1917 ve 1918 yıllarında Osmanlı Devleti'nin belli başlı gazete ve dergilerinin gündeme taşıdığı haberleri ve ilgi çekici olayları görsellerle sunmaktadır. Eser, savaş yıllarının yoğun gündeminin arasından sıyrılıp kültürel ve toplumsal olayları da manşetlerine taşıyan dönemin gazete ve mecmualarından derlenen haberlerden oluşmaktadır.

Çalışmada İkdam, Sabah, Tanin, Tasvir-i Efkâr, Donanma Mecmuası, Vakıf, Yenigün ve Servet-i Fünûn'daki haberlerin orijinal görüntülerinin yanı sıra İngilizce çevirisine de yer verilmiştir.

